Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 m. programos priemonės „LEADER programa“ veiklos srities „Parengiamoji parama“ įgyvendinimo taisyklių, taikomų projektams, skirtiems 2023–2027 metų vietos plėtros strategijoms parengti, 3 priedas

(Kaimo vietovių VPS forma)

VIETOS PLĖTROS STRATEGIJA

Vietos veiklos grupės pavadinimas:	Kretingos rajono kaimo plėtros asociacija
Vietos plėtros strategijos pavadinimas:	Kretingos rajono kaimo plėtros asociacijos vietos plėtros strategija 2023-2028 m.
Vietos plėtros strategijos įgyvendinimo laikotarpis:	2023-2028
Ar keičiasi VPS įgyvendinimo teritorija lyginant su 2014-2020 m.?	☐ Taip ☒ Ne
Teminė VPS	☒ Taip ☐ Ne
VPS tema	**Socialiai atsakingas, gyventojų, aplinkos bei gamtos gerove besirūpinantis Kretingos rajonas**

VPS data:	2023-04-12
VPS versija:	1 versija patvirtinta visuotinio narių susirinkimo Nr.

KRETINGOS RAJONO KAIMO PLĖTROS ASOCIACIJA

LEADER

LIETUVOS RESPUBLIKOS ŽEMĖS ŪKIO MINISTERIJA

TURINYS

I SKYRIUS: KAS MES ESAME? (VVG TERITORIJOS SITUACIJOS ANALIZĖ IR POREIKIAI) 4

1. VVG TERITORIJOS SITUACIJOS IR POREIKIŲ ANALIZĖ 4
1.1. Trumpas VVG pristatymas 4
1.2. Pagrindiniai VVG teritorijos duomenys 5
1.3. VVG teritorijos išskirtinumas ir identitetas 6
1.4. VVG teritorijos gyventojų nuomonė apie VVG teritorijos situaciją ir poreikius 6
1.5. VVG teritorijos socialinė situacija (įskaitant informaciją apie skurdo riziką ir socialinę atskirtį patiriančius asmenis ir (arba) jų grupes) 8
1.6. VVG teritorijos ekonominė situacija 10
1.7. VVG teritorijos socialinė infrastruktūra ir kultūros ištekliai 12
1.8. VVG teritorijos gamtos išteklių analizė 14
1.9. Papildoma informacija 15
2. VVG TERITORIJOS STIPRYBĖS, SILPNYBĖS, GALIMYBĖS IR GRĖSMĖS (SSGG) 15
3. VVG TERITORIJOS POREIKIAI IR JŲ PAGRINDIMAS 20
3.1. VVG teritorijos poreikių sąrašas 20
3.2. VVG teritorijos poreikių pagrindimas 20
4. VPS TEMOS PAGRINDIMAS (PILDOMA TEMINĖMS VPS) 26
5. VVG PRISTATYMAS IR VERTYBĖS, VVG TERITORIJOS VIZIJA IKI 2030 M. IR VVG MISIJA 27
5.1. Apibendrinta informacija apie VVG 27
5.2. Apibendrinta informacija apie VVG kolegialaus valdymo organo sudėtį 27
5.3. Informacija apie VVG kolegialaus valdymo organo kompetencijų įvairovės užtikrinimą 28
5.4. VVG vertybės 29
5.5. VVG teritorijos vizija iki 2030 m. 29
5.6. VVG misija 30

II SKYRIUS: KO MES SIEKIAME? (VPS TIKSLAI, RODIKLIAI IR SIEKIAMI POKYČIAI) 31

6. VVG TERITORIJAI AKTUALŪS BŽŪP TIKSLAI 31
7. KIEKYBINIAI VPS TIKSLAI 32
7.1. VPS produkto ir rezultato rodikliai iki 2029 m. 32
7.2. Metinės rodiklių reikšmės 33
8. POKYČIAI, KURIŲ SIEKIAMA VVG TERITORIJOJE (KIEKYBINĖ IŠRAIŠKA) 35
9. APIBENDRINTA INFORMACIJA APIE VPS 39

III SKYRIUS: KAIP MES PASIEKSIME UŽSIBRĖŽTUS TIKSLUS? (VPS PRIEMONĖS, FINANSINIS PLANAS, ĮGYVENDINIMO ORGANIZAVIMAS IR VALDYMAS) 40

10. VPS PRIEMONĖS 40
10.1. VPS priemonių sąrašas 40
10.2. VPS priemonių sąsajos su BŽŪP tikslais 41
10.3. VPS priemonių sąsajos su VVG teritorijos poreikiais 41
10.4. VPS priemonių aprašymas 42
10.5. VPS sąsaja su VVG teritorijos strateginiais dokumentais ir Europos Sąjungos Baltijos jūros regiono strategija (ESBJRS) 65
10.6. VPS priemonių rezultato rodikliai 65
11. KVIETIMŲ TEIKTI PARAIŠKAS SKELBIMO GRAFIKAS 65
12. VPS FINANSINIS PLANAS 66
12.1. VPS išlaidos pagal išlaidų kategorijas ir priemonių rūšis 66
12.2. Metinis VPS išlaidų planas 67
13. ES IR NACIONALINIŲ HORIZONTALIŲJŲ PRINCIPŲ IR PRIORITETŲ ĮGYVENDINIMAS 69
13.1. Subregioninės vietovės principas 69
13.2. „Iš apačios į viršų“ principas 70
13.3. Partnerystės principas 70
13.4. Bendradarbiavimo principas 71
13.5. Inovacijų principas 72
13.6. Jaunimas 73
13.7. Lyčių lygybė ir nediskriminavimas 73
14. VPS VIEŠINIMO IR VVG TERITORIJOS GYVENTOJŲ AKTYVUMO SKATINIMO VEIKSMAI 74
14.1. Informacija apie VPS viešinimą ir derinimą su visuomene VPS rengimo metu 74

14.2. VPS viešinimo ir VVG teritorijos gyventojų aktyvumo skatinimo strategija VPS įgyvendinimo metu 74
15. VPS ĮGYVENDINIMO VIDAUS VALDYMO, STEBĖSENOS IR VERTINIMO SISTEMA 76
15.1. VPS įgyvendinimo vidaus valdymo, stebėsenos ir vertinimo sistemos apibūdinimas 76
15.2. VPS įgyvendinimo vidaus valdymo, stebėsenos ir vertinimo funkcijos pagal subjektus..... 77

IV DALIS: VPS PRIEDAI 79

I skyrius: Kas mes esame? (VVG teritorijos situacijos analizė ir poreikiai)

1. VVG teritorijos situacijos ir poreikių analizė

1.1. Trumpas VVG pristatymas

Siekiant sujungti vietos valdžios, NVO ir bendruomenių, verslo atstovų pastangas darniai kaimo plėtrai, dvylika fizinių asmenų (Vladas Baltuonis, Alfonsas Paulauskas, Bronė Buivydienė, Skaistė Raišienė, Evaldas Jankauskas, Birutė Stalmokienė, Arvydas Klova, Lina Stanienė, Vaidas Mackevičius, Algimantas Šoblinskas, Juozas Mažeika, Valerija Žalienė) 2004 m. liepos 1 d. įkurta Kretingos rajono kaimo plėtros asociacija (VVG). Kretingos rajono kaimo plėtros asociacijos būstinė yra įsikūrusi Vilniaus g. 8, Kretinga.

Kretingos rajono kaimo plėtros asociacijos strateginis tikslas – propaguoti ir įgyvendinti partnerystės idėją Kretingos rajone, įsisavinant nacionalinę ir Europos Sąjungos finansinę paramą, skirtą integruotai kaimo plėtrai, taip pat - konkurencingumo augimą, tuo sudarant sąlygas kaimo bendruomenės narių gyvenimo kokybei kilti.

Kretingos rajono kaimo plėtros asociacija teikia Kretingos rajono kaimo bendruomenėms informaciją ir ugdo gebėjimus rengti projektus, organizuoti jų įgyvendinimą, telkia žmones bendrai veiklai. Siekiant užsibrėžtų tikslų ir uždavinių, įtraukiamos įvairios socialinės grupės ir plečiami partnerystės ryšiai. Taip pat Kretingos rajono kaimo plėtros asociacijos vysto vietos ir teritorinį bendradarbiavimą.

Siekiant užtikrinti efektyvią Kretingos rajono kaimo plėtros asociacijos veiklą, strategijos rengimą bei vykdymą Kretingos rajono kaimo plėtros asociacijos valdymą vykdo Kretingos rajono kaimo plėtros asociacijos nariai, valdyba, pirmininkas ir administracijos darbuotojai.

Kretingos rajono kaimo plėtros asociacijos valdymo organai yra:

✓ Visuotinis narių susirinkimas.

✓ Kolegialus valdymo organas – valdyba. Valdybos darbą prižiūri valdybos pirmininkas.

✓ Vienasmenis valdymo organas – Kretingos rajono kaimo plėtros asociacijos pirmininkas.

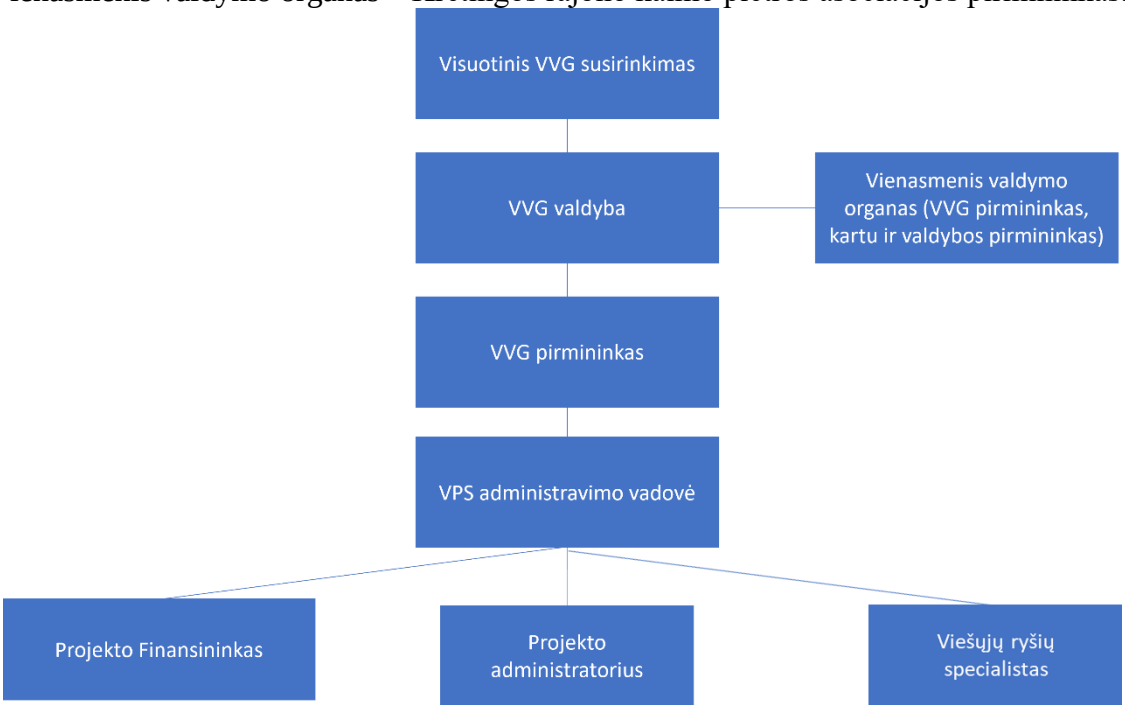

1.1.1. Pav. VVG hierarchija

Šiuo metu Kretingos rajono kaimo plėtros asociacijoje yra 37 nariai (žr. Priedą Nr. 1), kurie atstovauja valstybinį sektorių, nevyriausybines organizacijas, verslo įmones, veikiančias teritorijoje. Kretingos rajono kaimo plėtros asociacijos narių pasiskirstymas pateikiamas paveiksle.

Kretingos kaimo plėtros asociacijos valdybą sudaro 11 narių, kurių atstovavimas visiškai atitinka 2023–2027 metų vietos plėtros strategijų rengimui ir įgyvendinimui keliamus reikalavimus: 45,45 % valdybos narių (5 valdybos nariai) atstovauja pilietinės visuomenės sektorių; 36,36 % valdybos narių (4 valdybos nariai) atstovauja verslo sektorių ir 18,18 % valdybos narių (2 valdybos nariai) atstovauja vietos valdžios sektorių. VVG valdyboje taip pat išlaikyta lyčių pusiausvyra: 45,45 % valdybos sudaro vyrai (5 valdybos nariai) ir 54,54 % moterys (6 valdybos nariai). Valdyboje dirba 2 asmenys iki 29 metų, bei 5 asmenys iki 40 metų amžiaus.

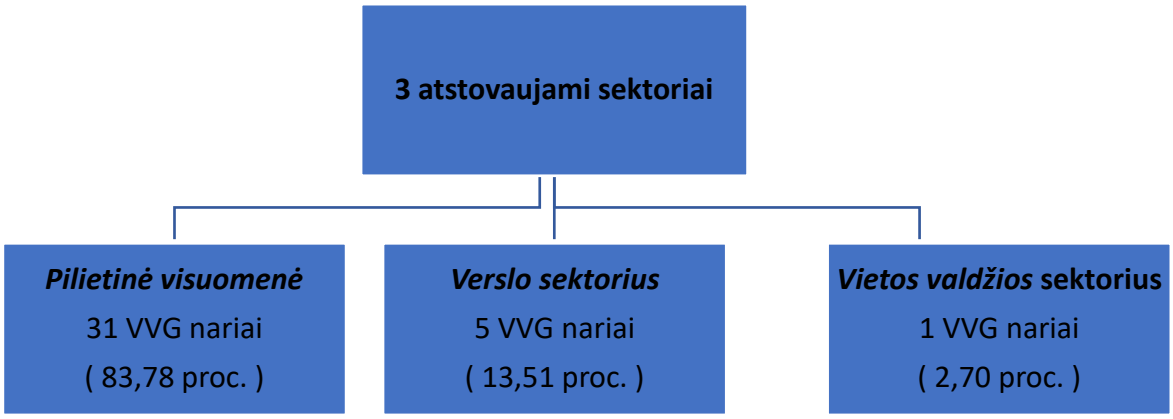

1.1.2. Pav. VVG narių pasiskirstymas

1.2. Pagrindiniai VVG teritorijos duomenys

Kretingos rajono kaimo plėtros asociacijos teritorija – Kretingos rajonas - įsikūręs šiaurės vakarinėje Lietuvos dalyje, Klaipėdos apskrityje, Latvijos pasienyje. Kretingos rajono vakarinė dalis yra Pajūrio žemumoje, rytinė – Vakarų Žemaičių plynaukštėje (R1). Kretingos rajono plotas yra 989,2 kv/m., tai sudaro 1,5 proc. Lietuvos Respublikos teritorijos bei 18,9 proc. Klaipėdos apskrities teritorijos [2].

1.2.1. pav. Kretingos rajono VVG teritorija [1]

Kretingos rajone 2022 m. duomenimis yra 9 seniūnijos: Darbėnų sen. (3 863 gyv.), Imbarės sen. (1 689 gyv.), Kartenos sen. (1 433 gyv.), Kretingos miesto sen. (17 249 gyv.), Kretingos sen. (4 849 gyv.), Kūlupėnų sen. (1 407 gyv.), Salantų miesto sen. (1 272 gyv.), Vydmantų sen. (2390 gyv.), Žalgirio sen. (3 638 gyv.). Iš viso rajone yra 7 kaimo ir 2 miesto seniūnijos. Kretingos kaimo plėtros asociacijos teritorijoje yra 8 seniūnijos, Salantų miesto seniūnija priklauso Kretingos kaimo plėtros asociacijos teritorijai. [3].

Kretingos kaimo plėtros asociacijos teritorijoje 2021 m. sausio 1 d. duomenimis yra 1 miestas (Salantai – 1 272 gyventojai), 2 miesteliai (Darbėnai ir Kartena – 1 966 gyventojai) ir 119 kaimai (16 869 gyventojai) bei 1 viensėdis (70 gyventojų) (R2). Didžiausios gyvenvietės yra Kretinga, Vydmantai, Padvariai, Salantai, Kretingsodis, Darbėnai, Kartena, Kūlupėnai. [5].

1.3. VVG teritorijos išskirtinumas ir identitetas

Kretingos rajono išskirtinis bruožas – Baltijos jūros artumas. Tai lemia geologinę bei geomorfologinę rajono sandarą. Taip pat Kretingos rajonas išsiskiria miškingumu. Kretingos rajono miškingumas yra 34,5 proc., t. y. 2 proc., didesnis už respublikos vidurkį (32,9 proc.,). Miškai užima 341,7 km2 plotą. Rajono miškai patenka į Vakarų Žemaitijos mišriųjų miškų miškininkystės plėtros zoną, Vakarų Žemaitijos vidutinio našumo mišriųjų miškų ir Pajūrio žemo našumo pušynų zonas. Ypač vertingi ekologiniu ir rekreaciniu požiūriu yra pajūrio miškai. Kretingos rajono geografinė padėtis, reljefas, augmenijos įvairovė, klimato sąlygos ir ūkininkavimo pobūdis lemia vietinės gyvūnijos gausą. Vien tik medžiojamų žvėrių ir paukščių apskaitoje yra 26 žvėrių ir paukščių rūšys. Daug daugiau gyvūnų yra nemedžiojami, priskirti prie saugomųjų ir saugotinų. Stambiųjų gyvūnų skaičius Kretingos rajono teritorijoje svyruoja priklausomai nuo klimato sąlygų, tačiau paskutiniu laiku išlieka daugmaž toks pat. Rajone ypač gausi baltųjų gandrų kolonija, kuri turi tendenciją didėti. Taip pat Kretingos rajonas išsiskiria savo turimais turistiniais objektais tokiais kaip Kretingos muziejus su Žiemos sodu, Orvydų sodyba – muziejus, Vyskupo Motiejaus Valančiaus gimtinės muziejus, Jokūbavo A. Stulginskio pagrindinės mokyklos muziejus, Pranciškonų ordino vienuolyno

ir Viešpaties Apreiškimo Švč. Mergelei Marijai bažnyčios pastatų ansamblis, Gintarų dvarvietė, Baltų mitologijos parkas ir kt. [3].

1.4. VVG teritorijos gyventojų nuomonė apie VVG teritorijos situaciją ir poreikius

Metodas	Aprašymas
Duomenų rinkimo metodai	
Statistinių duomenų rinkimas	Statistiniai duomenys surinkti iš šaltinių: (1) Lietuvos statistikos departamento. (2) Nacionalinė Žemės Tarnyba. Prie Žemės Ūkio Ministerijos. (3) Duomenys iš Kretingos rajono savivaldybės seniūnijų. (4) Kretingos rajono savivaldybės tinklapyje viešai prieinama informacija. (5) VĮ Žemės Ūkio Informacijos ir Kaimo Verslo Centro. (6) Švietimo Valdymo Informacinė Sistema (ŠVIS). Šių duomenų analizė leido gauti patikimos informacijos apie intervencijų įgyvendinimą. Šio vertinimo tikslais parengta išsami Kretingos rajono savivaldybės kaimiškosios teritorijos statistinių duomenų analizė, atliktas palyginimas.
Pirminių ir antrinių šaltinių analizė	Pirminių ir antrinių šaltinių analizė yra svarbus duomenų rinkimo metodas atsižvelgiant į tai, kad vertinimas atliekamas dar nesibaigus 2017–2023 m. priemonių įgyvendinimui. Analizė apėmė šias šaltinių grupes: (1) Kretingos rajono savivaldybės parengtas strateginis plėtros planas 2023-2031 metams; (2) ES ir Lietuvos teisės aktai, kiti dokumentai, reglamentuojantys priemonių įgyvendinimą.
Fokusuota diskusija	Buvo organizuojami darbinio pobūdžio susitikimai į kuriuos buvo kviečiami Kretingos rajono savivaldybės administracijos darbuotojai, nevyriausybinių organizacijų atstovai, socialinės srities atstovai, švietimo atstovai, jaunimo atstovai, kultūros ir turizmo atstovai, Kretingos rajono VVG teritorijoje veikiančių įmonių atstovai. Buvo siekiama į rengimo procesą įtraukti kuo daugiau suinteresuotų šalių ir įvairių sričių ekspertų, nes kiekvieno iš jų nuomonė yra labai svarbi formuojant Kretingos rajono VVG viziją, strateginius plėtros prioritetus, strateginius tikslus, uždavinius, priemones ir pagrindinius projektus. Vyko dešimt susitikimų po 4 valandas: *Susitikimai skirti nustatyti gyventojų poreikius, išsiaiškinti rajono problemas.* *Susitikimai vyko šiomis gyventojų grupėmis: Kultūros atstovai; Nevyriausybinės organizacijos; Verslo atstovai; Jaunimo atstovai; Socialinės srities atstovai*
Rezultato pristatymo metodas	Tarpiniai strategijos rengimo rezultatai pristatyti Kretingos rajono VVG valdybos atstovams (vienas valdybos susirinkimas), savivaldybės atstovams. Strategija pristatoma visuomenei, pateikiama viešam aptarimui. Tvirtinama visuotinio narių susirinkimo.
Diskusija	Viešai paskelbtas kvietimas teikti projektų idėjas bei poreikius www.kretingosvvg.lt Strategijos projektas įkeltas viešam gyventojų aptarimui, ne trumpesniam nei 20 darbo dienų laikotarpiui. Po šio aptarimo strategija tvirtinama visuotiniame narių susirinkime.
Priemonių lyginamoji analizė	Priemonių lyginamoji analizė leido palyginti priemones tarpusavyje, t. y. identifikuoti jų dizaino, įgyvendinimo, pasiektų rezultatų skirtumus.

1.5. VVG teritorijos socialinė situacija (įskaitant informaciją apie skurdo riziką ir socialinę atskirtį patiriančius asmenis ir (arba) jų grupes)

Kretingos rajone 2022 m. gyveno 37 639 gyventojai, palyginimui 2017 m. gyveno 38 558 gyventojų (t. y . 3,0 proc. sumažėjimas) (R3). Klaipėdos apskrityje pastebimas gyventojų kiekio augimas: 2017 m. – 320 507 gyventojai, 2022 m. – 324 263 (t. y. 1,2 proc. augimas) Tuo tarpu, bendrai šalyje, pastebimas gyventojų mažėjimas: 2017 m. – 2 847 904 gyventojai, 2022 m. – 2 805 998 gyventojai (t. y. 1,5 proc. mažėjimas). Verta atkreipti dėmesį, jog viena iš priežasčių, daranti įtaką neigiamiems demografiniams rodikliams yra augantis mirtingumas, emigracija bei sumažėjęs gimstamumas (R4). Kretingos rajono savivaldybėje 54 proc. (20 390) gyventojų gyvena kaimiškoje rajono dalyje (t. y. VVG teritorijoje) [4].

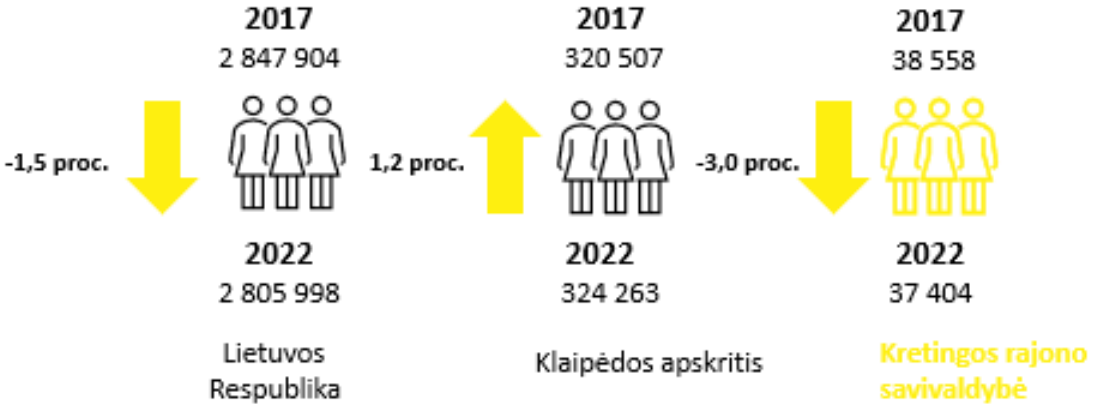

1.5.1. pav. Gyventojų skaičius 2017–2022 m. pradžioje [4]

Visu 2017–2021 m. laikotarpiu Kretingos rajono savivaldybėje fiksuojama neigiama natūrali gyventojų kaita (t. y. miršta daugiau žmonių nei gimsta). Pažymėtina, jog visose nagrinėjamose teritorijose natūrali gyventoju kaita padidėjo (t. y. kiekvienais metais prarandame daugiau gyventojų negu gimstą) [4] (žr. 1.5.1. lentelę). Nuo 2020 m. pastebimas staigus natūralios gyventojų kaitos didėjimas. Šis kylimas, tikėtina, atsirado dėl Covid-19 pandemijos.

1.5.1. lentelė. Natūrali gyventojų kaita (gimusiųjų ir mirusiųjų gyventojų skirtumas) [4]

	2017	2018	2019	2020	2021
Lietuvos Respublika	-11 446	-11 425	-10 888	-18 403	-24 416
Klaipėdos apskritis	-843	-703	-834	-1 782	-2 398
Kretingos r. sav.	-126	-129	-133	-232	-342

Kretingos rajono gyventojų skaičiaus mažėjimui įtakos turėjo ir mažesnis atvykstančiųjų nei išvykstančiųjų gyventi svetur skaičius. 2017–2019 m. laikotarpiu Kretingos rajono savivaldybėje fiksuojama neigiama *neto* migracija, o nuo 2020 m. *neto* migracija yra teigiama. Lietuvos Respublikoje 2017-2018 m. laikotarpiu neto migracija buvo neigiama, o nuo 2019 m. tapo teigiama. Klaipėdos apskrityje bei neto migracija buvo neigiama tik 2017 m., nuo 2018 m. *neto* migracija yra teigiama ir vis didėjanti (R5) (žr. 1.5.2. lentelę). Tiriamuoju laikotarpiu Kretingos rajono savivaldybėje atvykusių žmonių skaičius išaugo 6,0 proc., o išvykusių sumažėjo 27,6 proc. (R6). Bendrai Lietuvoje ir Klaipėdos apskrityje išvykstančių yra mažiau negu atvykstančių (R7), nors neto migracija šalyje ir mažėja [4].

1.5.2. lentelė. *Neto* migracija [4]

	2017	2018	2019	2020	2021
Lietuvos Respublika					
Atvykusieji ir imigrantai	89 785	105 090	113 232	113 691	109 601
Išvykusieji ir emigrantai	117 342	108 382	102 438	93 698	89 948
Neto migracija	-27 557	-3 292	10 794	19 993	19 653
Klaipėdos apskritis					
Atvykusieji ir imigrantai	12 774	15 336	16 308	16 122	16 602
Išvykusieji ir emigrantai	15 186	14 163	13 238	12 449	12 224
Neto migracija	-2 412	1 173	3 070	3 673	4 378
Kretingos r. sav.					
Atvykusieji ir imigrantai	1 369	1 622	1 437	1 377	1 451
Išvykusieji ir emigrantai	1 856	1 863	1 454	1 247	1 344
Neto migracija	-487	-241	-17	130	107

Neto tarptautinės migracija rajone (kaip ir bendrai šalyje bei apskrityje) yra teigiama bei auga: 2017 m. tarptautinė migracija Kretingos rajone sudarė – 506 žmonės (R8), o 2021 m. – 77 (R9). Šalyje bei Klaipėdos apskrityje vyrauja panašios tendencijos [4].

2021 m. Kretingos kaimo plėtros asociacijos teritorijoje gyveno: 5,0 proc. vaikų iki 5 m. (šalyje – 4,7 proc.), 5,1 proc. 5-9 m. amžiaus vaikų (šalyje – 5,1 proc.), 5,2 proc. vaikų 10-14 m. amžiaus (šalyje – 5,0 proc.), 11,4 proc. 15-24 m. jaunimo (šalyje – 9,7 proc.), 54,7 proc. vyresnio darbingo amžiaus gyventojų (šalyje – 35,9 proc.) bei 18,7 proc. pensinio amžiaus gyventojų (šalyje – 19,9 proc.) [5] (žr. 1.5.2 pav.) (R10). Pažymėtina, jog Kretingos rajone yra didesnė dalis jaunų žmonių (R11). Tai suponuoja, jog Kretingos rajone pasilieka gyventi jaunos šeimos (R12). Gyventojai išvyksta iš rajonų dėl daugybės priežasčių: netenkinančios įsidarbinimo galimybės, maža ir nedidėjanti nekilnojamo turto rinka, mažai mokyklų, popamokinių veiklų/užsiėmimų. Kretingos rajonas suteikia geras sąlygas gyvenimui darbui bei pramogoms.

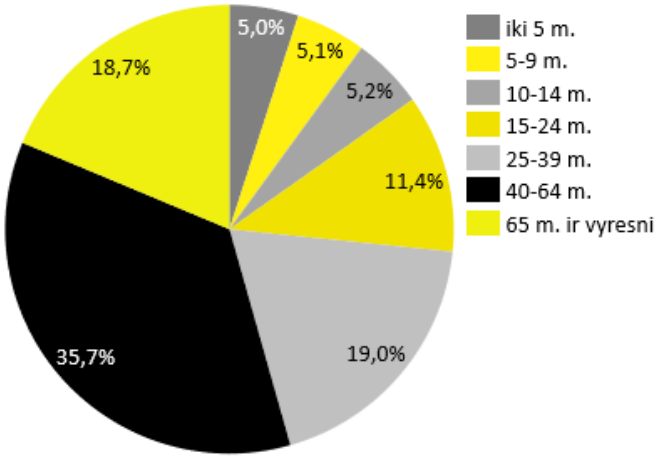

1.5.2. pav. Gyventojai pagal amžiaus grupes (proc.) [5]

2021 m. iš 20 390 Kretingos kaimo plėtros asociacijos gyventojų 9 733 buvo vyrai ir 10 657 moterys, taigi lyčių santykis – 48 proc. vyrų ir 52 proc. moterų (R13). Bendras šalies vyrų ir moterų santykis yra 46 proc. vyrų ir 54 proc. moterų, o apskrities moterų ir vyrų santykis – 47 proc. vyrų ir 53 proc. moterų (R14) Taigi, Kretingos rajono gyventojų balansas pagal lytį geresnis nei vidutiniškai Lietuvoje ir apskrityje [5].

Kretingos kaimo plėtros asociacijos teritorijoje 2021 m. surašymo duomenimis gyveno 98 proc. lietuvių bei 2,0 proc. kitų tautybių atstovų (surašyme, konkrečios kitos, tautybės nėra nurodomos) (R15) [5].

2021 m. daugiausiai Kretingos kaimo plėtros asociacijos teritorijoje gyventojų, t. y. 34,2 proc. (6 278 gyventojai) turėjo vidurinį išsilavinimą, tai daugiau nei vidutiniškai šalyje (31,8 proc.) ir apskrityje (31,3 proc.) Aukštesnį nei vidurinį išsilavinimą turėjo 32,7 proc. gyventojų (R16): 16,8 proc. aukštąjį ir 15,9 proc. aukštesnįjį išsilavinimą. Lietuvoje aukštesnį nei vidurinį išsilavinimą vidutiniškai turėjo 42,7 proc. gyventojų, apskrityje – 42,5 proc. (R17). Žemesnį nei vidurinį išsilavinimą buvo įgiję 33,1 proc. Kretingos rajono gyventojų (R18), iš jų 17,2 proc. buvo su pagrindiniu ir 13,7 proc. su pradiniu išsilavinimu, dar 2,2 proc. (403 gyventojų) buvo nebaigę pradinės mokyklos. Kretingos rajone aukštesnį nei vidurinis išsilavinimą turinčių gyventojų yra mažiau, nei vidutiniškai Lietuvoje ir Klaipėdos apskrityje [5].

2021 m. Kretingos rajone buvo 19 200 (51,0 proc.) užimtų gyventojų (R19) ir 2 298,8 (6,1 proc.) bedarbių (R20). Šalies mastu Kretingos rajono padėtis buvo nebloga, nes vidutiniškai Lietuvoje buvo mažiau užimtų (48,7 proc.) ir daugiau bedarbių (8,0 proc.), panaši situacija buvo ir apskrityje (48,3 proc. užimtų gyventojų bei 7 proc. bedarbių) (R21).

2021 m. surašymo duomenimis pagal pragyvenimo šaltinį didžiausia Kretingos kaimo plėtros asociacijos gyventojų dalis, t. y. 48,8 proc. (9 126 gyventojai) gyveno iš darbo užmokesčio. Bedarbio pašalpas gauna 1 311 (7,0 proc.) gyventojų. Pensijos ar kapitalo pajamas gauna 3 960 (t. y. 21,2 proc.) gyventojų, studento ar moksleivio stipendijas gauna 1 396 (7,5 proc.) gyventojų, darbo jėgai nepriklausymo išmokas gauna 1 990 (10,6 proc.) gyventojų, o savarankiškai dirba 903 (4,8 proc.) gyventojų (R22) [5].

Socialinė atskirtis siejama su įvairiomis priežastimis – žalingais įpročiais (socialinės rizikos grupės), sveikatos sutrikimais (neįgalieji), skurdu.

Kretingos rajono savivaldybėje 2020 m. buvo 138 socialinę atskirti patiriančios šeimos, o jose augo 264 vaikai (abudu šie rodikliai smarkiai išaugo, palyginus su 2016 m.: 99 ir 182 atitinkamai) (R23). Pažymėtina, jog neįgalių asmenų skaičius 1000-iui gyventojų Kretingos rajone kasmet didėja. Tai didžiąja dalimi lemia pensinio amžiaus asmenų, kuriems nustatomas specialiųjų poreikių lygis, skaičiaus augimas, bendras gyventojų skaičiaus mažėjimas. Augantys neįgaliųjų asmenų kiekis suponuoja, jog išaugs pagalbos į namus, pervežimo bei namie budinčių personalo poreikis [7].

1.6. VVG teritorijos ekonominė situacija

Bendra ekonominė situacija

Remiantis 2021 m. duomenimis, Kretingos kaimo plėtros asociacijos teritorijoje daugiausiai žmonių dirbo pramonėje (20,8 proc. visų darbingo amžiaus gyventojų) (R24). Kita, didelė, dalis gyventojų dirbo prekyboje (18,2 proc. užimtųjų). Mažiausia dalis dirbančiųjų dirba finansų sektoriuje – 1,5 proc. (išsamesni duomenys apie dirbančiuosius įvairiuose sektoriuose yra pavaizduota 1.6.1 pav.) [5] (R25).

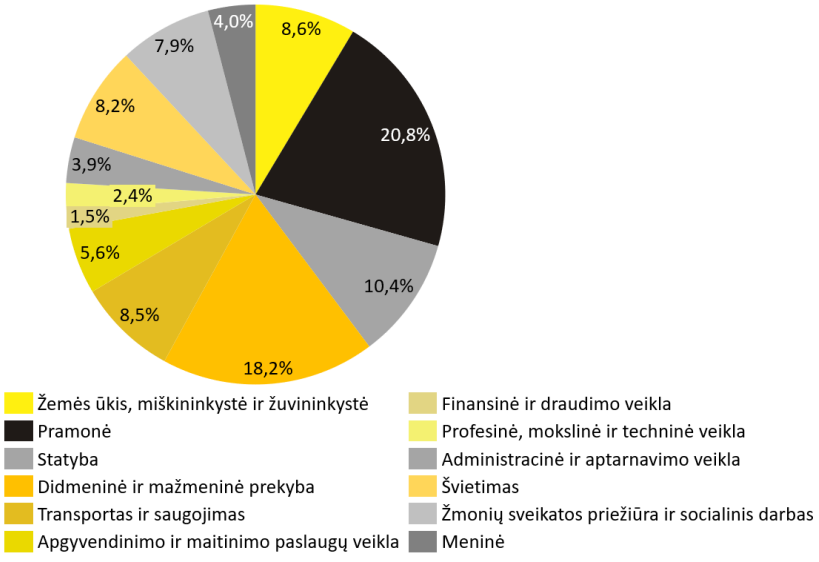

1.6.1. pav. Kretingos r. savivaldybės darbuotojų pasiskirstymas pagal sektorius (proc.) [5]

Registruotų bedarbių ir darbingo amžiaus gyventojų santykis apibūdina nedarbo lygį nagrinėjamoje teritorijoje. Kretingos rajono savivaldybėje 2021 m. nedarbo lygis siekė 10,1 proc. mažesnis nei Klaipėdos apskrityje (11,5 proc.) ir šalyje (13 proc.). Palyginus su 2017 m. lygiu, nedarbo lygis Kretingos rajone paaugo 6 proc. p. Lietuvoje augimas siekė 5,1 proc. p., o apskrityje 4,9 proc. p.(žr. 1.6.2. pav.). Taigi, Kretingos rajone augimas buvo sparčiausias iš visų nagrinėjamų teritorijų [5] (R26).

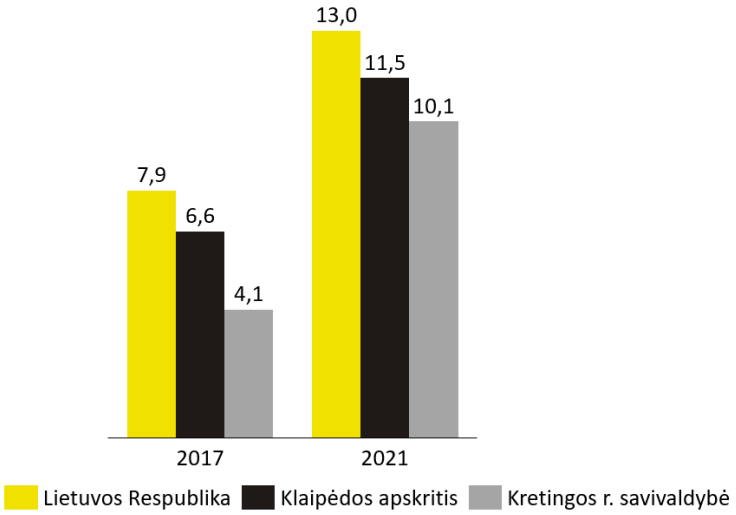

1.6.2. pav. Nedarbo lygis (proc.) [4]

Kita svarbi statistika vertinant ekonomikos išsivystymą teritorijoje – laisvos darbo vietos. Laisvos darbo vietos parodo, kokia yra darbų pasiūla (t. y. keliose pozicijose, norintieji, galėtų įsidarbinti). Užimtumo tarnybos duomenimis, 2021 m. Kretingos rajono savivaldybėje buvo 92,4 laisvos darbo vietos metų pabaigoje. Palyginimui, 2017 m. buvo 68,6 laisvos darbo vietos (t. y. 34,7 proc. augimas) (R27). Augimas suponuoja, jog savivaldybėje įsikūrė nauji verslai, įmonės kurios ir atidaro šias naujas laisvas darbo vietas. Kretingos rajono savivaldybėje buvo daugiausiai, išskyrus Klaipėdos miesto ir rajono savivaldybes, laisvų darbo vietų visoje Klaipėdos apskrityje. Skaičiuojant darbo pasiūlos 10 000 gyventojų rodiklį Kretingos rajono savivaldybėje, 2021 m. jis buvo mažesnis nei šalies ar apskrities rodikliai (R28) [4] (žr. 1.6.1. lentelę).

1.6.1. lentelė. Laisvos darbo vietos, tenkančios 10 tūkst. gyventojų [4]

	2017	2018	2019	2020	2021	Pokytis, proc.
Lietuvos Respublika	32,5	37,1	30,5	35,8	56,8	74,5
Klaipėdos apskritis	35,4	34,4	32,8	31,8	44,7	26,5
Kretingos r. sav.	17,8	21,3	11,0	16,0	24,5	38,0

Kretingos kaimo plėtros asociacijos teritorijoje yra vykdomas Europos žemės ūkio fondo plėtros finansuotas projektas „Apšvietimo inžinerinių tinklų įrengimas Beržų al., Kluonalių k.“. Šio projekto metu bus sumontuoti 24 LED šviestuvai su automatinio pritemdymo režimu, kuris leis patirti mažesnius elektros energijos nuostolius. Rangos darbus, kurių vertė yra 54,5 tūkst. Eur, atliko UAB „Energetikos objektų statyba“. [3].

Ne žemės ūkio sektorius

Kretingos rajono savivaldybėje 2022 m., neįskaitant žemės ūkio, miškininkystės ir žuvininkystės sektoriaus, veikė 1 062 ūkio subjektai, o 2017 m. – 960 subjektų, t. y. ūkio subjektų per 5 metus padaugėjo 10,6 proc. (R29). Ūkio subjektų skaičius, tenkantis 10 tūkst. gyventojų Kretingos rajono savivaldybėje 2022 m. siekė 284, 2017 m. – 249 (t. y. 14,0 proc. augimas). Klaipėdos apskrityje 2022 m. 10 tūkst. gyventojų teko 385 ūkio subjektai, 2017 m. – 355 (8,5 proc. augimas). Šalyje 2022 m. 10 tūkst. gyventojų teko 396 ūkio subjektai, 2017 m. teko 357 (t. y. 11 proc. augimas) [4] (žr. 1.6.3. pav.). Pažymėtina, jog Kretingos rajono savivaldybės rodiklis augo sparčiausiai.

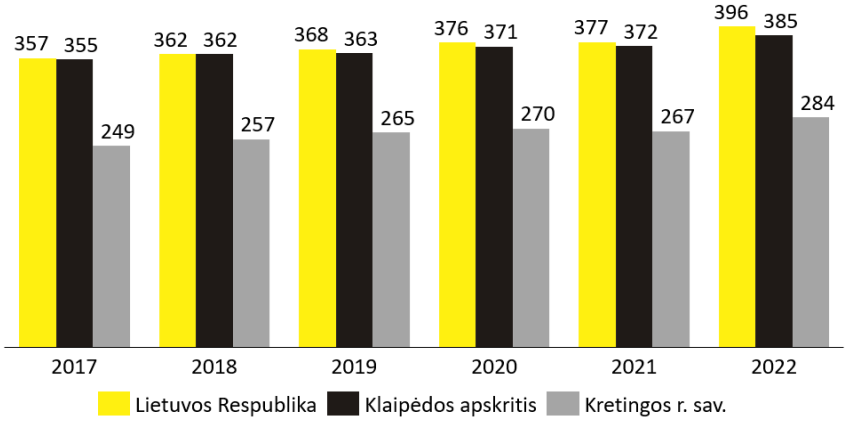

1.6.3. pav. Ūkio subjektai, tenkantys 10 tūkst. gyventojų [4]

2022 m. Kretingos rajono savivaldybėje veikė 44 kaimo turizmo sodybos (R30). 2022 m. duomenimis, Kretingos rajono savivaldybėje buvo 242 ūkio subjektai, užsiimantys didmenine ir mažmenine prekyba, kai 2017 m. – 254 ūkio subjektai, taigi per 5 metus tokių ūkio subjektų skaičius sumažėjo 4,7 proc. [4].

Pagrindiniai rodikliai, keliantys nepatogumus tiekiant kokybišką vandenį Kretingos rajono vartotojams, yra geležies ir fluoro perteklinės koncentracijos. Pagal higienos normas fluoro kiekis geriamajame vandenyje neturi viršyti daugiau kaip 1,5 miligramų litre, geležies – 0,2 miligramų litre, amonio – 0,5 miligramų litre. 2022 metais UAB „Kretingos vandenys“ atlikti geriamojo vandens kokybės programinės priežiūros tyrimai parodė, kad leistiną fluoridų ribą viršijo Rubulių, Klibių, Žibininkų, Pryšmančių ir Barzdžių vandenvietėse, o boro koncentracija viršijo normą Dupulčių, Žibininkų ir Barzdžių gyvenvietėse (R50).

Žemės ūkio sektorius

Pagal Lietuvos Respublikos Žemės ūkio ministerijos pateiktus duomenis, Kretingos rajono savivaldybėje, daugiausiai yra ūkių, kurių valdytojas yra nuo 40 m. iki pensinio amžiaus (1 606), pensinio amžiaus ūkininkai valdo 1 026 ūkius, o jauni ūkininkai (iki 40 m.) – 350 ūkių savininkai (R31). Jauni ūkininkai daugiausiai valdo mažus ūkius (iki 2 ha) – 166 ūkius, o didžiausių ūkių (nuo 14 ha.), kuriuos valdo jauni ūkininkai yra tik 35. Nuo 40 m. iki pensinio amžiaus yra panaši struktūra: daugiausiai valdo mažus ūkius (iki 2 ha) – 1 032 ūkiai, o didelių ūkių – 96. Pensinio amžiaus ūkininkai daugiausiai valdo mažus ūkius – 665, o didelių ūkių valdo tik 16 [6].

1.7. VVG teritorijos socialinė infrastruktūra ir kultūros ištekliai

Kretingos rajone veikia 41 nevyriausybinė organizacija (R32), didesnę pusę kurių sudaro asociacijos. Nemaža rajono NVO dalis veikia socialinės paramos ir sveikatingumo srityje, taip pat NVO aktyviai atstovauja profesinius interesus, užsiima kultūros veikla, buria gyventojus pagal pomėgius Rajone veikia jaunimo organizacijos (R33), kurių veikla daugiausiai susijusi su pilietinėmis ir kultūrinėmis iniciatyvomis. Šiuo metu rajone veikia 35 kaimo bendruomenės, atstovaujančios visas kaimiškas seniūnijas (R34) [3].

2021 m. Kretingos rajone veikė 37 bendrojo ugdymo įstaigos (R35): 5 gimnazijos, 2 progimnazijos, 5 pagrindinės mokyklos, 2 pradinės mokyklos, taip pat 3 ikimokyklinio ugdymo mokyklos. Mokyklose besimokančių vaikų skaičius, nors ir neženkliai, tačiau mažėja: 2021-2022 m.

m. mokyklose mokėsi 4 720 vaikai, o 2017-2018 m. m. – 4 895, taigi per šį laikotarpį mokinių sumažėjo 3,6 proc. (R36).

Neformalųjį švietimą rajone vykdo 3 mokyklos. 2021-2022 m. m. jose mokinosi 69,1 proc. rajono mokinių, o 2017-2018 m. m. 51,4 proc. (t. y. 17,7 proc. p. sumažėjimas).

Kretingos rajono savivaldybėje 2021-2022 m. m. veikė 1 profesinė mokykla– E. Galvanausko profesinio mokymo centras Kretingos filialas, kurioje 2021-2022 m. m. mokėsi 207 mokiniai [7]. Kretingos rajone yra aukšta švietimo paslaugų kokybė: tik 4 proc. visų mokinių mokosi jungtinėse klasėse. Kretingos rajono savivaldybėje tokių mokinių procentinė dalis yra viena mažiausių tarp lyginamų savivaldybių. 2020–2021 mokslo m. neformaliojo švietimo veiklose dalyvavo net 74,8 proc. mokinių. Kretingos mieste veikia Kretingos meno mokykla, Kretingos rajone veikia Salantų meno mokykla, tačiau rajone trūksta muzikinės veiklos įvairovės, pvz., mokymosi groti įvairiais muzikos instrumentais, taip pat reikėtų sustiprinti etnokultūrinę veiklą.

Už socialinių paslaugų teikimą gyventojams atsakingas Kretingos rajono savivaldybėje Socialinės paramos skyrius. Savivaldybėje pagrindiniai socialinių paslaugų tiekėjai yra Kretingos socialinių paslaugų centras, Kretingos dienos veiklos centras. Socialinės globos paslaugos perkamos iš Kartenos pirminės sveikatos priežiūros centro ir Salantų pirminės sveikatos priežiūros centro (R37).

Ilgalaikės socialinės globos paslaugas Savivaldybės gyventojams teikia Padvarių socialinės globos namai, Viliaus Gaigalaičio globos namai, Skėmų socialinės globos namai, Ilguvos socialinės globos namai, Duseikių socialinės globos namai, Žemaičių Kalvarijos Carito skyriaus globos namai, Stonaičių socialinės globos namai, VšĮ Ylakių globos namai, Macikų socialinės globos namai, Skuodo socialinės globos namai, „Užuovėjos“ socialinės globos namai, VšĮ „Gyvenimo viltis“ globos namai, VšĮ „Elijos vėjarožė“, Pabradės socialinės globos namai, Rietavo parapijos senelių globos namai, Nasrėnų bendruomeninių senjorų namų ir kt. globos įstaigos iš kurių perkamos socialinės paslaugos.

Savivaldybės socialinių paslaugų įstaigų infrastruktūra yra patenkinama, pastatai atitinka higienos normas, saugumo ir technikos reikalavimus, patalpos pritaikytos neįgalių žmonių poreikiams. Tačiau įstaigoms trūksta modernių, šiuolaikiškų sprendimų, kadangi patalpos atnaujintos senai ir atitinka tik būtiniausius reikalavimus. Pažymėtina, jog savivaldybėje yra 13 nevyriausybinių organizacijų teikiančių socialines paslaugas [8] (R37). Kretingos rajono savivaldybės administracija yra itin stipri įgyvendinant vietos socialinę politiką. Socialinės paslaugos savivaldybėje teikiamos teritorinių principu ir taip yra pasiekiamos visiems gyventojams. Atsižvelgiant į gyventojų poreikius, plečiamas socialinių paslaugų namuose teikimas. Savivaldybės socialinių paslaugų įstaigų materialinė infrastruktūra yra patenkinama, pastatai atitinka higienos normas, saugumo ir technikos reikalavimus, patalpos pritaikytos neįgalių žmonių poreikiams. Šios įstaigos nuolat dalyvauja projektinėje veikloje ir ieško finansavimo galimybių įstaigų materialinei bazei gerinti. Siekiant gerinti paslaugų kokybę, vis didesnė dalis socialinių paslaugų teikiama kompleksiškai, integraliai, skatinama NVO veikla. Nors Kretingos rajono savivaldybėje socialinės paslaugos teikiamos visoms asmenų grupėms, tačiau jų vis dar nepakanka. Tam, kad būtų patenkinamas poreikis ir sukuriamas bent minimalus rezervas, Kretingos rajono savivaldybėje reikalinga socialinio būsto fondo plėtra.

VVG teritorijos rajone veikia dvi policijos nuovados, keturios priešgaisrinės komandos.

Kretingos rajono gyventojų kultūrinių ir laisvalaikio poreikių tenkinimo veiklą vykdo 2 Kretingos rajono ir Salantų kultūros centrai, turintys 19 skyrių. Kretingos kultūros centras administruoja 16 skyrių (Baublių, Budrių, Darbėnų, Grūšlaukės, S. Įpilties, Jokūbavo, Kalniškių, Kartenos, Kurmaičių, Kūlupėnų, Laukžemės, Lazdininkų, Raguviškių, Rūdaičių, Šukės, Vydmantų) ir Salantų kultūros centras turi 3 skyrius (Žvainių, Juodupėnų, Laivių) (R38). 2022 m. Kretingos rajono kultūros centruose ir jiems pavaldžiuose skyriuose veikė daugybė mėgėjų meno kolektyvų ir būrelių (R39).

Kretingos rajonas išsiskiria kultūros paveldo gausa ir autentiškumu. Kultūros vertybių registro duomenimis, rajono teritorijoje registruota 22 kilnojamos bei 755 nekilnojamos kultūros vertybės. Kretingos rajono paveldo objektų sudėtis turi savitų ypatumų – jis išsiskiria archeologinių vietų ir buvusių dvarų sodybų gausa. Vienos žinomiausių nekilnojamų kultūros vertybių – tai Šv. Apaštalų Petro ir Pauliaus bažnyčia, paminklas Žemaičių apygardos kardo rinktinės partizanams, Orvydų sodyba-muziejus, Alko alkakalnis (Alko kalnas), Kartenos Švč. Mergelės Marijos į dangų ėmimo

bažnyčia bei prezidento Aleksandro Stulginskio muziejus Jokūbavo A. Stulginskio pagrindinėje mokykloje [3]. Kretingos rajonas išsiskiria itin aktyviu kultūriniu gyvenimu. 2019 m. Kretingos rajono muziejuose apsilankė 133 tūkst. lankytojų ir pagal šias apimtis Kretingos rajono savivaldybė buvo absoliuti lyderė tarp visų lyginamųjų savivaldybių. Rajone veikia Vyskupo Motiejaus Valančiaus gimtinės muziejus. Memorialiniai muziejai tėviškių sodybose yra unikalūs tuo, kad jų aplinka autentiška, etnografinė. Todėl muziejuje vykdoma edukacinė, projektinė veikla, kiti renginiai yra skirti žemaitiškoms tradicijoms bei papročiams, žemaičių kalbai saugoti ir puoselėti.

Kretingos rajono turizmo paslaugų sektorių sudaro apgyvendinimo, maitinimo, aktyvaus laisvalaikio paslaugos. Turizmo paslaugų sektorių papildo muziejai bei pramoginiai renginiai. Turizmo požiūriu Kretingos rajonas – viena iš tų pajūrio vietovių, kurią poilsiui renkasi ne tik aktyviai pramogauti, bet gamtą bei architektūrą pažinti norintys turistai. Kretingos rajone turistai vidutiniškai praleidžia apie 2–3 dienas, tačiau matoma nakvynių skaičiaus mažėjimo tendencija, kadangi trūksta išvystytos turizmo infrastruktūros, kompleksinių paslaugų pasiūlos. Kretingos rajono savivaldybėje yra siūloma kompleksiškai organizuoti paslaugas taip įveiklinant masto ekonomija lėšoms taupyti (R40).

1.8. VVG teritorijos gamtos išteklių analizė

Bendras Kretingos rajono žemės plotas 2022 m. pradžioje siekė 98 929,68 ha. 2022 m. 54,8 proc. bendro rajono žemės ploto sudarė žemės ūkio naudmenos (šalyje – 51,9 proc.) (R41) ir 35,5 proc. miškai (R42) (šalyje – 32,9 proc.). Ariamoji žemė 2022 m. sudarė 90,7 proc. rajono žemės ūkio naudmenų ir tai yra daugiau nei vidutiniškai šalyje (88,6 proc.) (R43). Tačiau, lyginant su šalimi, mažesnę Kretingos rajono žemės ūkio naudmenų dalį sudaro pievos ir natūralios ganyklos, 2022 m. jos užėmė 8,9 proc. rajono žemės ūkio naudmenų, (šalyje pievos ir natūralios ganyklos 2022 m. sudarė 10,9 proc. žemės ūkio naudmenų) [2] (žr. 1.8.1. pav.).

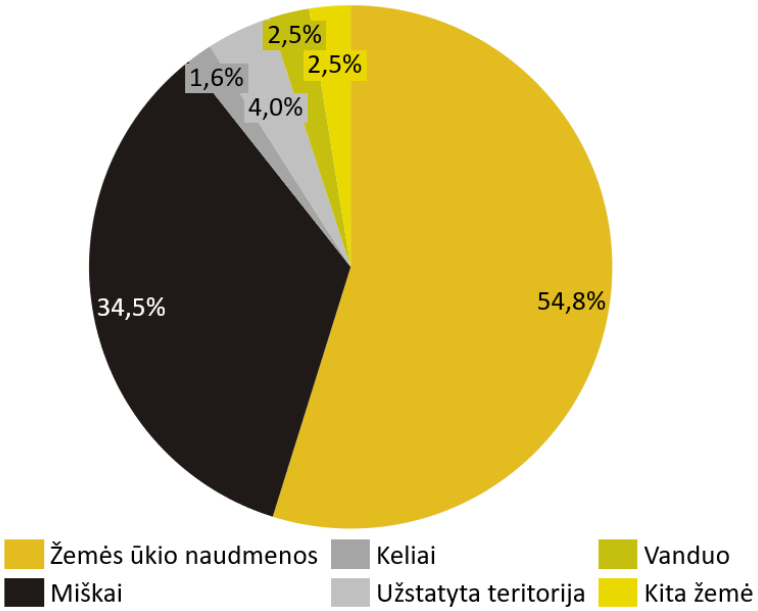

1.8.1. pav. Žemės plotų pasiskirstymas pagal paskirtį [2]

Kretingos rajono žemės naudojimą lemia tai, kad čia vyrauja geros ūkinės vertės dirvožemiai. Vidutinis rajono žemės našumo balas – 39,5 (R44), tuo tarpu mažo našumo žemės ūkio naudmenų kokybė yra laikoma iki 32 našumo balas [9] (R45).

Kretingos rajonas išsiskiria tuo, kad rajono geologinę ir geomorfologinę sandarą lemia Baltijos jūros artumas. Vakarinė rajono dalis yra pajūrio žemumoje, pereinančioje į vakarų žemaičių plynaukštę. Žemiausia rajono vieta Vidmantuose ties Palanga siekia 7 metrus virš jūros lygio, aukščiausia yra rajono šiaurės rytuose, ties Žeimių kaimu (108 metrai). Dabartinė Kretingos rajono aplinka yra ilgus geologinius amžius trukusio Žemės vystymosi padarinys. Taigi, dabartiniai bruožai yra paveldėti iš visų geologinių laikotarpių, palikusių čia savo pėdsakus.

Rajono miškams būdinga didelė įvairovė ir mišrumas. Didžiausi miškai – tai Vaineikių–Kūlupėnų giria ir Palangos–Laukžemės–Rucavos miškai. Didžiausia dalis miškų – ūkinės, verslinės paskirties. Gausiai augalijai, taip pat gyvūnijai bei kraštovaizdžiui apsaugoti rajone įsteigtas Salantų regioninis parkas ir keletas draustinių. Rajone yra įsteigti du parkai: Salantų dvaro parkas ir Kretingos dvaro parkas (R46).

Kretingos rajono geografinė padėtis, reljefas, augmenijos įvairovė, klimato sąlygos ir ūkininkavimo pobūdis lemia vietinės gyvūnijos gausą. Vien tik medžiojamų žvėrių ir paukščių apskaitoje yra 26 žvėrių ir paukščių rūšys. Daug daugiau gyvūnų yra nemedžiojami, priskirti prie saugomųjų ir saugotinų. Stambiųjų gyvūnų skaičius Kretingos rajono teritorijoje svyruoja priklausomai nuo klimato sąlygų, tačiau paskutiniu laiku išlieka daugmaž toks pat. Rajone ypač gausi baltųjų gandrų kolonija, kuri turi tendenciją didėti. Penkerių metų laikotarpyje šie duomenys kito nežymiai (R47).

Kretingos rajono gamta ir specifinis kraštovaizdis sudaro palankias sąlygas rekreacijai ir turizmui plėtoti. Kretingos rajonas, kaip ir visi rajonai išsidėstę pagal šiaurinę jūros pakrantę, turimais gamtos ištekliais ir kraštovaizdžiu lenkia ne tik Lietuvą, bet ir daugelį Europos šalių, tačiau infrastruktūra nepakankamai išvystyta (R48).

Pagal Kretingos rajono savivaldybės strateginį plėtros planą iki 2030 m., Kretingos rajone sparčiai augo turistų skaičius. Tam įtaką galėjo daryti apgyvendinimo įstaigų skaičiaus augimo. Užtikrinus reikiamą poilsio infrastruktūrą, Kretingos rajono savivaldybėje net penkiolika kartų išaugo vietinių turistų iš Lietuvos srautas. Taip pat padidėjo ir turistų iš užsienio skaičius. Lyginant su kitomis savivaldybėmis, pagal 2019 m. metinį turistų skaičių apgyvendinimo įstaigose, Kretingos rajonas, kuriame iš viso buvo apsistoję 46,8 tūkst. turistai, buvo absoliutus lyderis tarp visų nagrinėjamų savivaldybių. Tai atskleidžia, kad Kretinga nėra vien savivaldybė su stipria pramonine baze, bet taip pat turi sparčiai besiformuojantį turistų traukos centrą. Kretingos rajone turistai vidutiniškai praleidžia apie 2–3 dienas, tačiau matoma nakvynių skaičiaus mažėjimo tendencija. Jei 2014 m. turistai Kretingos rajono savivaldybėje vidutiniškai praleisdavo 1,82 nakvynes, tai 2019 m. turistai praleisdavo tik 1,61 nakvynes. Ši tendencija pastebima tiek tarp poilsiautojų iš Lietuvos (-22,0 proc. nakvynių skaičiaus), tiek tarp turistų iš užsienio (-8,8 proc. nakvynių skaičiaus) (R49).

1.9. Papildoma informacija

2. VVG teritorijos stiprybės, silpnybės, galimybės ir grėsmės (SSGG)

	Stiprybės	**Teiginį pagrindžiančio situacijos analizės rodiklio Nr.**
1 stiprybė	Palanki geografinė padėtis gyvenimo, verslo ir turizmo požiūriu, šalia pajūris	R1
2 stiprybė	VVG teritorijoje daugiausiai	R10; R11

	gyvena jauni, darbingo amžiaus gyventojai, tai suponuoja apie augančią darbuotojų pasiūlą	
3 stiprybė	Užimtų gyventojų dalis didesnė nei vidutiniška Lietuvoje	R19; R21
4 stiprybė	Rajone nedarbo lygis žemesnis lyginant su Klaipėdos regionu ir Lietuva	R26
5 stiprybė	Daug veiklių NVO (kaimo bendruomenių ir kitų organizacijų)	R32; R33
6 stiprybė	Rajone yra 13 nevyriausybinių organizacijų teikiančių socialines paslaugas	R37
	Silpnybės	**Teiginį pagrindžiančio situacijos analizės rodiklio Nr.**
1 silpnybė	Mažėjantis gyventojų skaičius rajone	R3
2 silpnybė	Rajone nepakankamai išvystyta	R48

	viešoji turizmo infrastruktūra ir paslaugos, neišvystyta pėsčiųjų ir dviračių takų infrastruktūra	
3 silpnybė	Dalis socialinės infrastruktūros objektų nusidėvėję, reikalaujantys atnaujinimo, naujų, tvarių ir skaitmeninių technologijų panaudojimo	R37
4 silpnybė	Socialinių pašalpų gavėjų skaičius Kretingos rajono savivaldybėje išaugo daugiau nei 30 proc.	R23
5 silpnybė	Ūkio subjektų skaičius, tenkantis 10 tūkst. gyventojų Kretingos r. savivaldybėje buvo mažiausias	R29
	Galimybės	**Teiginį pagrindžiančio rodiklio Nr. ar kitas informacijos šaltinis**

1 galimybė	Patraukli gyvenamoji aplinka jaunoms šeimoms	R10; R11; R12
2 galimybė	Naujų verslų kūrimas ir esamų verslų plėtra rajone	R26
3 galimybė	Kompleksiškai organizuojant viešąsias ir turizmo paslaugas būtų galima pasiekti masto ekonomijos efektą ir taupyti lėšas	R40 ES fondų investicijų programa Lietuvai; Poreikiai; Kretingos rajono savivaldybės 2021-2030 metų strateginis plėtros planas; Poreikiai
4 galimybė	Augantis turistų skaičius rajone	R49
5 galimybė	Užtikrinti kokybiškas prevencijos priemones, gerinti sveikatos raštingumą, socialinius įgūdžius, informuotumą apie socialines paslaugas	R23; R37 ES fondų investicijų programa Lietuvai; Poreikiai;

6 galimybė	Didėjantis valstybės dėmesys į tvariai ir socialiai atsakingą ekonomiką skatina vystyti verslus, viešąsias paslaugas, jų kokybę ir prieinamumą	R23; R37; R25; R26; R27 2021-2027 m. ES fondų investicijų programa Lietuvai; Poreikiai; Kretingos rajono savivaldybės 2023-2030 metų strateginis plėtros planas
	Grėsmės	**Teiginį pagrindžiančio rodiklio Nr. ar kitas informacijos šaltinis**
1 grėsmė	Gyventojų mažėjimas Kretingos rajone	R3
2 grėsmė	Didelę dalį ūkiu valdo pensinio amžiaus gyventojai	R31
3 grėsmė	Poilsiautojų praleidžiamų nakvynių skaičius rajone mažėja	R40
4 grėsmė	Klaipėdos regione kultūros bei turizmo sektorių kuriama socialinė ir ekonominė vertė pasiskirsto netolygiai	R46-R49 Lietuvos socialinių tyrimu Centro atliktas tyrimas „Netolygaus regiono Vystymosi problema Lietuvoje: socio-ekonominiai Gerovės aspektai; Keliauk Lietuvoje „Turizmo sektoriaus plėtros tyrimas“; www.eimin.lt „Turizmo sektoriaus analizė bei strateginės plėtros kryptys“

5 grėsmė	ES, Nacionaliniai reguliaciniai reikalavimai didina kaštus viešųjų paslaugų teikimui	www.smsm.lt; www.sam.lt https://sam.lrv.lt/uploads/sam/documents/files/Investicijos_2023-02-27%20(002).pdf https://sam.lrv.lt/uploads/sam/documents/files/E_Laurinaviciene_Investicijos_reforma_2023-03-23.pdf

3. VVG teritorijos poreikiai ir jų pagrindimas

3.1. VVG teritorijos poreikių sąrašas

Poreikio numeris	**Poreikis**
1 poreikis	Lėtojo ir aktyvaus turizmo plėtra, paslaugų skaitmeninimas ir modernizavimas
2 poreikis	Bendradarbiavimo ir partnerystės ryšių užmezgimas ir plėtra tarp sektorių, paslaugų paketų kūrimas, krašto istorijos ir turizmo puoselėjimas, veiklų, susijusias su socialine, ekonomine, ekologine ir sveikos gyvensenos plėtra bendruomenėje (plačiąja prasme)
3 poreikis	Nevyriausybinių organizacijų skatinimas perimti teikti socialines paslaugas
4 poreikis	Palankių sąlygų sudarymas aukštesnę pridėtinę vertę kuriančių ekonomikos šakų pritraukimui į (arba) vystymui rajone

3.2. VVG teritorijos poreikių pagrindimas

	1 poreikis
Poreikis	Lėtojo ir aktyvaus turizmo plėtra, paslaugų skaitmeninimas ir modernizavimas
Poreikio sąsaja su stiprybėmis ir (arba) galimybėmis	Poreikis suformuluotas atsižvelgiant į 1;5;6 stiprybes ir1;3;4;6 galimybes.
Poreikio sąsaja su silpnybėmis ir (arba) grėsmėmis	Poreikis formuluotas atsižvelgiant į 1-3 silpnybes ir 1;3;4 grėsmes. Siekiant gerinti gyvenimo sąlygas, grąžinti į rajoną jaunus žmones gyventi ir auginti vaikus, pritraukti turistus ir taip mažinti socialinę atskirtį privalome užtikrinti, kad socialinė ir turizmo infrastruktūra atitiktų šių dienų poreikius, būtų moderni ir įtrauki, daugiafunkciška ir prieinama kiekvienam..

Poreikio sąsaja su situacijos analizės rodikliais (poreikio dydžio, problemos masto, intervencijos poreikio kiekybinis pagrindimas)	Kretingos r. išskirtinis bruožas – Baltijos jūros artumas. Kretingos r. išsiskiria miškingumu t.y. 34,5 proc., t. y. 2 proc., didesnis už respublikos vidurkį. Miškai užima 341,7 km2 plotą. Kretingos r. išsiskiria kultūros paveldo gausa ir autentiškumu. Kultūros vertybių registro duomenimis, rajono teritorijoje registruota 22 kilnojamos bei 755 nekilnojamos kultūros vertybės. Kretingos r. išsiskiria itin aktyviu kultūriniu gyvenimu. 2019 m. Kretingos r. muziejuose apsilankė 133 tūkst. lankytojų.
Poreikio sąsaja su aukštesnio lygmens strateginiais dokumentais	1) Kretingos rajono savivaldybės SPP 2021-2030 m. 2) 2021-2027 metų Europos sąjungos fondų investicijų programa 3) Lietuvos žemės ūkio ir kaimo plėtros 2023–2027 m. strateginis planas 4)Klaipėdos regiono plėtros planas 2022-2030 5) Interreg Baltijos jūros regiono programa 2021-2027 m.6) 2021–2030 m. nacionalinis pažangos planas. VPS priemonės susiję su šių strategijų tikslais, tačiau tiesioginių investicijų iš VPS nenumatyta.
Poreikio sąsaja su VVG teritorijos gyventojų nuomone	Poreikiai formuoti vadovaujantis 3 pagrindiniais aspektais: 1)informacijos (dokumentų/situacijos) analize; 2) minėtos tikslinės grupės poreikiais - 10 tikslinių susitikimų po 4 val. su 5 skirtingomis tikslinėmis grupėmis; 3) Nacionaliniais ir ES plėtros prioritetais
Poreikį tenkinančių VPS priemonių skaičius	5
Susijęs nacionalinis poreikis 1	h.2. Didinti kaimo gyventojų užimtumą ir socialinę įtrauktį
Susijęs nacionalinis poreikis 2	h.4 . Modernizuoti kaimo vietoves didinant gyvenimo sąlygų jose patrauklumą
Susijęs nacionalinis poreikis 3	k.4. Mažinti skaitmeninę atskirtį žemės ūkyje ir kaimo vietovėse
Ar poreikis siejasi su rezultato rodikliu R.3 (skaitmeninės technologijos; pilnas rodiklio pavadinimas 6 lape)?	Ne
Ar poreikis siejasi su rezultato rodikliu R.37 (darbo vietos; pilnas rodiklio pavadinimas 6 lape)?	Taip
Poreikis siejasi su rezultato rodikliu R.39 (kaimo verslai; pilnas rodiklio pavadinimas 6 lape)	Taip
Poreikis siejasi su rezultato rodikliu R.41 (paslaugos ir infrastruktūra; pilnas rodiklio pavadinimas 6 lape)	Taip
Poreikis siejasi su rezultato rodikliu R.42 (socialinė įtrauktis; pilnas rodiklio pavadinimas 6 lape)	Taip

	2 poreikis
Poreikis	Bendradarbiavimo ir partnerystės ryšių užmezgimas ir plėtra tarp sektorių, paslaugų paketų kūrimas, krašto istorijos ir turizmo puoselėjimas, veiklų, susijusias su socialine, ekonomine, ekologine ir sveikos gyvensenos plėtra bendruomenėje (plačiąja prasme)
Poreikio sąsaja su stiprybėmis ir (arba) galimybėmis	Poreikis suformuluotas atsižvelgiant į 1;5;6 stiprybes stiprybes ir 3-6 galimybes.
Poreikio sąsaja su silpnybėmis ir (arba) grėsmėmis	Poreikis formuluotas atsižvelgiant į 2-5 silpnybes galimybes ir 1;3;4 grėsmes. Valstybės dėmesys kūrybiškumo skatinimui sudaro prielaidas, pasitelkiant regiono patrauklumą turistams, stiprinti bendradarbiavimą kūrybinės ekonomikos ir turizmo srityse, pritaikyti viešojo turizmo infrastruktūrą lankytojų poreikiams. Tai didintų atsparumą nepalankiems veiksniams ir leistų išlaikyti turizmo sektoriaus konkurencingumą, ieškoti naujų galimybių kūrybinių industrijų rinkoje.
Poreikio sąsaja su situacijos analizės rodikliais (poreikio dydžio, problemos masto, intervencijos poreikio kiekybinis pagrindimas)	Kretingos rajone veikia 37 nevyriausybinės organizacijos, didesnę pusę kurių sudaro asociacijos. Nemaža rajono NVO dalis 13 organziacijų veikia socialinės paramos ir sveikatingumo srityje, taip pat NVO aktyviai atstovauja profesinius interesus, užsiima kultūros veikla, buria gyventojus pagal pomėgius. Kretingos r. 2020 m. buvo 138 socialinę riziką patiriančių šeimų, o jose augo 264 vaikai (abu šie rodikliai smarkiai išaugo, palyginus su 2016 m.: 99 ir 182 atitinkamai)
Poreikio sąsaja su aukštesnio lygmens strateginiais dokumentais	1) Kretingos rajono savivaldybės SPP 2021-2030 m. 2) 2021-2027 metų Europos sąjungos fondų investicijų programa 3) Lietuvos žemės ūkio ir kaimo plėtros 2023–2027 m. strateginis planas 4)Klaipėdos regiono plėtros planas 2022-2030 5) Interreg Baltijos jūros regiono programa 2021-2027 m.6) 2021–2030 m. nacionalinis pažangos planas. VPS priemonės susiję su šių strategijų tikslais, tačiau tiesioginių investicijų iš VPS nenumatyta.
Poreikio sąsaja su VVG teritorijos gyventojų nuomone	Poreikiai formuoti vadovaujantis 3 pagrindiniais aspektais: 1)informacijos (dokumentų/situacijos) analize; 2) minėtos tikslinės grupės poreikiais - 10 tikslinių susitikimų po 4 val. su 5 skirtingomis tikslinėmis grupėmis; 3) Nacionaliniais ir ES plėtros prioritetais
Poreikį tenkinančių VPS priemonių skaičius	5

Susijęs nacionalinis poreikis 1	h.1. Skatinti kaimo gyventojų ir kaimo bendruomenių verslo iniciatyvas
Susijęs nacionalinis poreikis 2	h.2. Didinti kaimo gyventojų užimtumą ir socialinę įtrauktį
Susijęs nacionalinis poreikis 3	Pasirinkite
Ar poreikis siejasi su rezultato rodikliu R.3 (skaitmeninės technologijos; pilnas rodiklio pavadinimas 6 lape)?	Ne
Ar poreikis siejasi su rezultato rodikliu R.37 (darbo vietos; pilnas rodiklio pavadinimas 6 lape)?	Taip
Poreikis siejasi su rezultato rodikliu R.39 (kaimo verslai; pilnas rodiklio pavadinimas 6 lape)	Taip
Poreikis siejasi su rezultato rodikliu R.41 (paslaugos ir infrastruktūra; pilnas rodiklio pavadinimas 6 lape)	Taip
Poreikis siejasi su rezultato rodikliu R.42 (socialinė įtrauktis; pilnas rodiklio pavadinimas 6 lape)	Taip
	3 poreikis
Poreikis	Nevyriausybinių organizacijų skatinimas perimti teikti socialines paslaugas
Poreikio sąsaja su stiprybėmis ir (arba) galimybėmis	Poreikis suformuluotas atsižvelgiant į 5;6 stiprybes ir 3;5;6 galimybes.
Poreikio sąsaja su silpnybėmis ir (arba) grėsmėmis	Poreikis formuluotas atsižvelgiant į 3-5 silpnybes 3;5;6 galimybes ir 5 grėsmę. Sėkmingam viešųjų paslaugų vystymui yra būtinas bendradarbiavimas su vietos valdžia, tik tuomet NVO gali pasiekti daugiau žmonių ir turėti didesnį poveikį visuomenei. Tai taip pat gali padėti pasiekti ir viešųjų paslaugų teikimo ar perėmimo sutarčių, t.y vienas iš pardavimo skatinimo būdų ir tikslinės grupės pasiekiamumo galimybės.
Poreikio sąsaja su situacijos analizės rodikliais (poreikio dydžio, problemos masto, intervencijos poreikio kiekybinis pagrindimas)	2021-2022 m. m. Kretingos rajone veikė 37 bendrojo ugdymo įstaigų. Neformalųjį švietimą rajone vykdo 3 mokykla. Kretingos rajono savivaldybės teritorijoje veikia 2 kultūros įstaigos, su 19 skyrių. Kretingos rajono savivaldybės teritorijoje veikia mėgėjiško meno, teatro, muzikos ir dailės kolektyvai, gausu kultūros ir istorijos objektų, tautinio paveldo ir tradicinių amatų atstovų bei tradicinių renginių: rajone yra profesionalaus bei mėgėjiško meno, teatro bei muzikos ansambliai

Poreikio sąsaja su aukštesnio lygmens strateginiais dokumentais	1) Kretingos rajono savivaldybės SPP 2021-2030 m. 2) 2021-2027 metų Europos sąjungos fondų investicijų programa 3) Lietuvos žemės ūkio ir kaimo plėtros 2023–2027 m. strateginis planas 4)Klaipėdos regiono plėtros planas 2022-2030 5) Interreg Baltijos jūros regiono programa 2021-2027 m.6) 2021–2030 m. nacionalinis pažangos planas. VPS priemonės susiję su šių strategijų tikslais, tačiau tiesioginių investicijų iš VPS nenumatyta.
Poreikio sąsaja su VVG teritorijos gyventojų nuomone	Poreikiai formuoti vadovaujantis 3 pagrindiniais aspektais: 1)informacijos (dokumentų/situacijos) analize; 2) minėtos tikslinės grupės poreikiais - 10 tikslinių susitikimų po 4 val. su 5 skirtingomis tikslinėmis grupėmis; 3) Nacionaliniais ir ES plėtros prioritetais
Poreikį tenkinančių VPS priemonių skaičius	3
Susijęs nacionalinis poreikis 1	h.1. Skatinti kaimo gyventojų ir kaimo bendruomenių verslo iniciatyvas
Susijęs nacionalinis poreikis 2	h.2. Didinti kaimo gyventojų užimtumą ir socialinę įtrauktį
Susijęs nacionalinis poreikis 3	h.4 . Modernizuoti kaimo vietoves didinant gyvenimo sąlygų jose patrauklumą
Ar poreikis siejasi su rezultato rodikliu R.3 (skaitmeninės technologijos; pilnas rodiklio pavadinimas 6 lape)?	Ne
Ar poreikis siejasi su rezultato rodikliu R.37 (darbo vietos; pilnas rodiklio pavadinimas 6 lape)?	Taip
Poreikis siejasi su rezultato rodikliu R.39 (kaimo verslai; pilnas rodiklio pavadinimas 6 lape)	Taip
Poreikis siejasi su rezultato rodikliu R.41 (paslaugos ir infrastruktūra; pilnas rodiklio pavadinimas 6 lape)	Taip
Poreikis siejasi su rezultato rodikliu R.42 (socialinė įtrauktis; pilnas rodiklio pavadinimas 6 lape)	Taip
	4 poreikis
Poreikis	Palankių sąlygų sudarymas aukštesnę pridėtinę vertę kuriančių ekonomikos šakų pritraukimui į (arba) vystymui rajone
Poreikio sąsaja su stiprybėmis ir (arba) galimybėmis	Poreikis suformuluotas atsižvelgiant į 1-4 stiprybes ir 1; 2; 6 galimybes.

Poreikio sąsaja su silpnybėmis ir (arba) grėsmėmis	Poreikis formuluotas atsižvelgiant į 1;4;5 silpnybes ir 1;4 grėsmes. Kretingos rajone gausu turistinių išteklių, kurie leidžia plėtoti įvairius verslus, taip prisitraukti daugiau turistų į rajoną. Kompleksiškai organizuojant viešąsias paslaugas būtų galima pasiekti masto ekonomijos efektą ir taupyti lėšas.
Poreikio sąsaja su situacijos analizės rodikliais (poreikio dydžio, problemos masto, intervencijos poreikio kiekybinis pagrindimas)	2021 m. Kretingos rajono savivaldybėje buvo 92,4 laisvos darbo vietos metų pabaigoje. Augimas suponuoja, jog savivaldybėje įsikūrė nauji verslai, įmonės kurios ir atidaro šias naujas laisvas darbo vietas. Rajone 2022 m., ne žemės ūkio sektoriuje, veikė 1062 ūkio subjektai. 2022 m. veikė 44 kaimo turizmo sodyba. Kretingos rajono savivaldybėje vandenį tiekia UAB „Kretingos vandenys“.
Poreikio sąsaja su aukštesnio lygmens strateginiais dokumentais	1) Kretingos rajono savivaldybės SPP 2021-2030 m. 2) 2021-2027 metų Europos sąjungos fondų investicijų programa 3) Lietuvos žemės ūkio ir kaimo plėtros 2023–2027 m. strateginis planas 4)Klaipėdos regiono plėtros planas 2022-2030 5) Interreg Baltijos jūros regiono programa 2021-2027 m.6) 2021–2030 m. nacionalinis pažangos planas. VPS priemonės susiję su šių strategijų tikslais, tačiau tiesioginių investicijų iš VPS nenumatyta.
Poreikio sąsaja su VVG teritorijos gyventojų nuomone	Poreikiai formuoti vadovaujantis 3 pagrindiniais aspektais: 1)informacijos (dokumentų/situacijos) analize; 2) minėtos tikslinės grupės poreikiais - 10 tikslinių susitikimų po 4 val. su 5 skirtingomis tikslinėmis grupėmis; 3) Nacionaliniais ir ES plėtros prioritetais
Poreikį tenkinančių VPS priemonių skaičius	1
Susijęs nacionalinis poreikis 1	g.3 . Skatinti verslų kūrimąsi kaime, žemės ūkio veiklos įvairinimą
Susijęs nacionalinis poreikis 2	h.2. Didinti kaimo gyventojų užimtumą ir socialinę įtrauktį
Susijęs nacionalinis poreikis 3	Pasirinkite
Ar poreikis siejasi su rezultato rodikliu R.3 (skaitmeninės technologijos; pilnas rodiklio pavadinimas 6 lape)?	Ne
Ar poreikis siejasi su rezultato rodikliu R.37 (darbo vietos; pilnas rodiklio pavadinimas 6 lape)?	Taip
Poreikis siejasi su rezultato rodikliu R.39 (kaimo verslai; pilnas rodiklio pavadinimas 6 lape)	Taip

Poreikis siejasi su rezultato rodikliu R.41 (paslaugos ir infrastruktūra; pilnas rodiklio pavadinimas 6 lape)	Taip
Poreikis siejasi su rezultato rodikliu R.42 (socialinė įtrauktis; pilnas rodiklio pavadinimas 6 lape)	Ne

4. VPS temos pagrindimas (pildoma teminėms VPS)

TEMA: Socialiai atsakingas, gyventojų, aplinkos bei gamtos gerove besirūpinantis Kretingos rajonas

Socialiai atsakingas reiškia veiksmus ir elgesį, kurie laikomi etiškais, tvariais ir naudingais visai visuomenei. Ji apima daugybę iniciatyvų, įskaitant aplinkos tvarumą, sąžiningą darbo praktiką, bendruomenės įsitraukimą ir įmonių socialinę atsakomybę. Socialinę atsakomybę gali parodyti asmenys, organizacijos ir įmonės. Pavyzdžiui, asmuo gali savanoriškai skirti savo laiką ir išteklius socialiniams tikslams paremti, o įmonė gali įgyvendinti tvarią verslo praktiką. Socialiai atsakingi veiksmai teikia pirmenybę žmonių ir planetos gerovei ir yra skirti skatinti teigiamus socialinius, ekonominius ir aplinkosaugos rezultatus.

Rūpinimasis gyventojų, aplinkos ir gamtos gerove reikalauja imtis veiksmų ir priimti sprendimus, kurie teikia pirmenybę šių tarpusavyje susijusių sistemų sveikatai ir tvarumui. Kalbant apie gyventojų gerovę, tai apima sveikatos priežiūros, švietimo ir kitų pagrindinių poreikių prieinamumo rėmimą, taip pat socialinės ir ekonominės lygybės skatinimą. Taip pat iniciatyvų, skatinančių fizinę ir psichinę sveikatą, pvz., prieigą prie sveiko maisto, saugią gyvenamąją aplinką ir psichinės sveikatos išteklius. Rūpinimasis aplinka apima mūsų poveikio gamtos ištekliams ir ekosistemoms mažinimą, įskaitant atliekų mažinimą, anglies dvideginio išmetimo mažinimą ir biologinės įvairovės apsaugą. Tai taip pat apima iniciatyvų, skatinančių tvarumą ir atsparumą, pavyzdžiui, atsinaujinančios energijos, žaliosios infrastruktūros ir tvaraus žemės ūkio, rėmimą.

Rūpinimasis gamta apima ekosistemų ir jose gyvenančių rūšių apsaugą ir išsaugojimą. Tai apima, taršos ir atliekų mažinimą bei pastangų kovojant su klimato kaita rėmimą. Tai taip pat apima atsakingą ir etišką gamtos išteklių, pvz., medienos, vandens ir mineralų, naudojimą.

Apskritai, norint rūpintis gyventojų, aplinkos ir gamtos gerove, reikia laikytis holistinio požiūrio, kuris pripažįsta šių sistemų tarpusavio ryšį ir tvarumo bei teisingumo svarbą skatinant teigiamus rezultatus.

VVG teritorijos situacijos analizės rodikliai pagrindžiantys pasirinktą temą: Kretingos rajonas išsiskiria gamtiniais, istoriniais ir kultūriniais ištekliais, savo geografine padėtimi, taip pat veikliomis nevyriausybinėmis organizacijomis. Kretingos rajono savivaldybė – patraukli vieta turizmui ir rekreacijos paslaugoms vystyti. Rajonas pasižymi vertingais gamtovaizdžiais. Ypač didelė rajono vertybė – miškai. Kretingos rajono geografinė padėtis, reljefas, augmenijos įvairovė, klimato sąlygos ir ūkininkavimo pobūdis lemia vietinės gyvūnijos gausą.

Kretingos rajone sutvarkius opias problemas tokias kaip: socialinės infrastruktūros prastas stovis, didėjantis socialinės rizikos šeimų skaičių, senstanti visuomenė, rajone atsirastų galimybė atsidurti tarp patraukliausių gyventi savivaldybių, kadangi rajonas turtingas gamtiniais ištekliais.

Kretingos rajono savivaldybė, kaip gyvenamoji vietovė, patraukli švariu, jūriniu oru ir nedideliu triukšmo lygiu, nedideliais atstumais iki švietimo ir ugdymo įstaigų, gražia gamta ir geromis galimybėmis naudotis gamtiniais ištekliais. Netolimas atstumas nuo Lietuvos pajūrio paverčia rajoną, patogia bei įperkama vieta gyventi. Gamtos ir įperkamo būsto kombinacija suvilioja asmenis kraustytis į Kretingos rajoną.

VPS poreikiai susiję su pasirinkta tema:

Lėtojo ir aktyvaus turizmo plėtra, paslaugų skaitmeninimas ir modernizavimas;

Bendradarbiavimo ir partnerystės ryšių užmezgimas ir plėtra tarp sektorių, paslaugų paketų kūrimas, krašto istorijos ir turizmo puoselėjimas, veiklų, susijusias su socialine, ekonomine, ekologine ir sveikos gyvensenos plėtra bendruomenėje (plačiąja prasme);

Nevyriausybinių organizacijų skatinimas perimti teikti socialines paslaugas;

Palankių sąlygų sudarymas aukštesnę pridėtinę vertę kuriančių ekonomikos šakų pritraukimui į (arba) vystymui rajone.

Poreikiai formuoti vadovaujantis 3 pagrindiniais aspektais: 1)informacijos (dokumentų/situacijos) analize; 2) minėtos tikslinės grupės poreikiais - tiksliniai susitikimai su skirtingomis tikslinėmis grupėmis; 3) Nacionaliniais ir ES plėtros prioritetais

5. VVG pristatymas ir vertybės, VVG teritorijos vizija iki 2030 m. ir VVG misija

5.1. Apibendrinta informacija apie VVG

5.1.1. VVG įsteigimo data	2004-07-01
5.1.2. VVG būstinės adresas	Vilniaus g. 8, Kretinga
5.1.3. VVG narių skaičius	37 VVG narių sąrašas pateiktas **1 priede.**
5.1.4. VVG kolegialaus valdymo organo narių skaičius	11 VVG kolegialaus valdymo organo narių sąrašas pateiktas **2 priede.**
5.1.5. VPS administracijos darbuotojų ir etatų skaičius	Darbuotojų skaičius: 3 Etatų skaičius: 3 VPS administracijos darbuotojų sąrašas pateiktas **3 priede.**
5.1.6. VVG pirmininkas	Lina Stanienė
5.1.7. VVG kolegialaus valdymo organo pirmininkas	Jūratė Mačernienė
5.1.8. VPS administravimo vadovas	Lina Stanienė

5.2. Apibendrinta informacija apie VVG kolegialaus valdymo organo sudėtį

1	2	3
VVG kolegialaus valdymo organo narių skaičius, iš viso	11	(teikiant VPS)
Narių pasiskirstymas pagal sektorius:		
Sektorius, atstovaujami interesai	Narių skaičius	Narių dalis, proc.
Viešojo administravimo (valdžios) sektorius	2	18,18
Verslo sektorius (privatūs ekonominiai interesai)	4	36,36
Pilietinės visuomenės sektorius (socialiniai interesai)	5	45,45
Kita	0	0,00
Iš viso:	**11**	**100,00**
Narių pasiskirstymas pagal lytį:		
Lytis	Narių skaičius	Narių dalis, proc.
Moterys	6	54,55
Vyrai	5	45,45
Iš viso:	**11**	**100**
Narių pasiskirstymas pagal amžių:		
Amžiaus grupė	Narių skaičius	Narių dalis, proc.
Asmenys iki 29 m. (imtinai)	2	18,18
Asmenys nuo 30 iki 40 m. (imtinai)	3	27,27

Asmenys nuo 41 m.	6	54,55
Iš viso:	**11**	**100**

5.3. Informacija apie VVG kolegialaus valdymo organo kompetencijų įvairovės užtikrinimą

VVG kolegialaus valdymo organo kompetencijų įvairovės užtikrinimo būdas(-ai)	Pasirinkto būdo pagrindimas ir detalizuojanti informacija
☐ VVG kolegialaus organo nariai turi mokslo ar ekspertinių žinių žaliosios pertvarkos, sumanių kaimų ir (ar) miestų srityse; ☐ VVG sudarė patariamąją novatorių darbo grupę, pasitelkdama mokslo ar ekspertinių žinių žaliosios pertvarkos, sumanių kaimų ir (ar) miestų srityse turinčius ekspertus; ☐ VVG sudarė bendradarbiavimo sutartį su mokslo įstaiga(-omis), turinčiomis žinių žaliosios pertvarkos, sumanių kaimų ir (ar) miestų srityse; ☒ Netaikoma.	Norėdami įvesti tekstą, spustelėkite arba bakstelėkite čia.

5.4. VVG vertybės

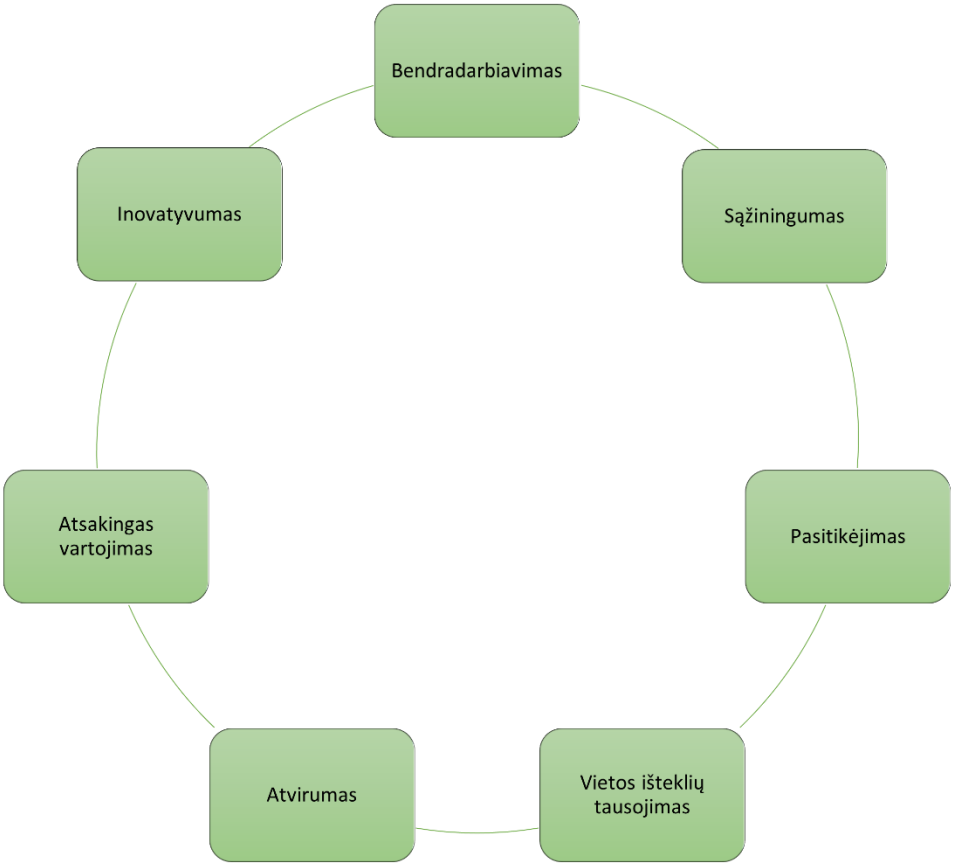

5.4.1. Pav. Kretingos rajono kaimo plėtros asociacijos vertybės

5.5. VVG teritorijos vizija iki 2030 m.

Vizija

Kretingos rajono VVG teritorija - aktyvi ir socialiai atsakinga bendruomenė, puoselėjanti kultūros ir gamtos paveldą, gyvenanti saugioje ir sveikoje aplinkoje, išskirtinėje geografinėje padėtyje, leidžiančioje išnaudoti vietos potencialą ir didinti rajono ekonominį bei turistinį konkurencingumą.

5.5.1. Pav. Kretingos rajono kaimo plėtros asociacijos vizija iki 2030 metų

5.6. VVG misija

5.6.1. Kretingos rajono kaimo plėtros asociacijos misija

II skyrius: Ko mes siekiame? (VPS tikslai, rodikliai ir siekiami pokyčiai)

6. VVG teritorijai aktualūs BŽŪP tikslai

	BŽŪP tikslas	Ar tikslas įgyvendinamas VVG teritorijoje	VPS tikslą įgyvendinančių priemonių skaičius	Priemonių, kuriomis tikslas yra pagrindinis, skaičius	Priemonių, kurios tikslą įgyvendina horizontaliai, skaičius
A	**BIVP priemonei taikomi BŽŪP tikslai (privalomi)**				
8 konkretus tikslas (h punktas)	SO8. Skatinti užimtumą, augimą, lyčių lygybę, įskaitant moterų dalyvavimą ūkininkavimo veikloje, socialinę įtrauktį ir vietos plėtrą kaimo vietovėse, įskaitant žiedinę bioekonomiką ir tvarią miškininkystę	Taip	4	4	
Kompleksinis tikslas	XCO. Modernizuoti sektorių skatinant žemės ūkio ir kaimo vietovių žinias, inovacijas ir skaitmeninimą bei dalijimąsi jomis, taip pat skatinant jų diegimą	Taip	4	0	
B	**BŽŪP tikslai, kurie VPS gali būti įgyvendinami horizontaliai (pasirenkami)**				
4 konkretus tikslas (d punktas)	SO4. Prisidėti prie klimato kaitos švelninimo ir prisitaikymo prie jos, be kita ko, mažinant išmetamą šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį ir didinant anglies dioksido sekvestraciją, taip pat plėtoti tvariąją energetiką	Taip	0	0	4
5 konkretus tikslas (e punktas)	SO5. Skatinti tvarų vystymąsi ir veiksmingą gamtos išteklių, pavyzdžiui, vandens, dirvožemio ir oro, valdymą, be kita ko, mažinant priklausomybę nuo cheminių medžiagų	Ne	0	0	0
6 konkretus tikslas (f punktas)	SO6. Prisidėti prie biologinės įvairovės nykimo sustabdymo ir sustabdymo, gerinti ekosistemų funkcijas ir išsaugoti buveines bei kraštovaizdžius	Ne	0	0	0
9 konkretus tikslas (i punktas)	SO9. Gerinti Sąjungos žemės ūkio atsaką į visuomenės poreikius, susijusius su maistu ir sveikata, mažinti maisto atliekų kiekį, gerinti gyvūnų gerovę ir kovoti su atsparumu antimikrobinėms medžiagoms	Taip	0	0	4
C	**Kiti BŽŪP tikslai (neprivalomi)**				
1 konkretus tikslas (a punktas)	SO1. Remti perspektyvias ūkių pajamas ir žemės ūkio sektoriaus atsparumą visoje Sąjungoje, siekiant didinti ilgalaikį aprūpinimą maistu ir žemės ūkio įvairovę, taip	Ne	0	0	

	pat užtikrinti žemės ūkio gamybos ekonominį tvarumą Sąjungoje				
2 konkretus tikslas (b punktas)	SO2. Labiau orientuotis į rinką ir didinti ūkių konkurencingumą tiek trumpuoju, tiek ilguoju laikotarpiu, be kita ko, daugiau dėmesio skiriant moksliniams tyrimams, technologijoms ir skaitmenizacijai	Ne	0	0	
3 konkretus tikslas (c punktas)	SO3. Gerinti ūkininko padėtį vertės grandinėje	Ne	0	0	
7 konkretus tikslas (g punktas)	SO7. Pritraukti jaunuosius ūkininkus ir kitus naujus ūkininkus, palaikyti jų veiklą ir palengvinti tvarią verslo plėtrą kaimo vietovėse	Ne	0	0	

7. Kiekybiniai VPS tikslai

7.1. VPS produkto ir rezultato rodikliai iki 2029 m.

Rodiklio kodas	Rodiklio pavadinimas	Kiekybinis tikslas iki 2029 m.
A	**ES bendrieji rezultato rodikliai:**	
R.3	Žemės ūkio sektoriaus skaitmeninimas. Ūkių, pagal BŽŪP gaunančių paramą skaitmeninėms ūkininkavimo technologijoms plėtoti, skaičius	0
R.37	Ekonomikos augimas ir darbo vietų kūrimas kaimo vietovėse. BŽŪP projektais remiamas naujų darbo vietų kūrimas	9
R.39	Kaimo ekonomikos plėtojimas. Kaimo verslo įmonių, įskaitant bioekonomikos įmones, kuriamų naudojantis pagal BŽŪP skiriama parama, skaičius	16
R.41	Europos kaimo tinklų kūrimas. Kaimo gyventojų, kuriems, naudojantis BŽŪP parama, sudarytos palankesnės sąlygos naudotis paslaugomis ir infrastruktūra, skaičius	4687
R.42	Socialinės įtraukties skatinimas. Asmenų, kuriems taikomi remiami socialinės įtraukties projektai, skaičius	54
B	**ES bendrieji produkto rodikliai:**	
L700	Vietos lygiu įgyvendintų projektų skaičius (apima vietos ir bendradarbiavimo projektus)	29
L710	Vietos lygiu įgyvendintų projektų, skirtų vietos lygmens inovacijoms, skaičius	0
C	**Nacionaliniai bendrieji rezultato rodikliai:**	
C.1	***Įgyvendinant vietos projektus sukurtų darbo vietų pasiskirstymas pagal lytį:***	9
N-R.37.1	Sukurtų darbo vietų skaičius moterims	0
N-R.37.2	Sukurtų darbo vietų skaičius vyrams	0

Rodiklio kodas	Rodiklio pavadinimas	Kiekybinis tikslas iki 2029 m.
N-R.37.3	Sukurtų darbo vietų skaičius bet kurios lyties asmenims	9
C.2	***Įgyvendinant vietos projektus sukurtų darbo vietų pasiskirstymas pagal amžių:***	9
N-R.37.4	Sukurtų darbo vietų skaičius asmenims iki 40 m. (imtinai)	0
N-R.37.5	Sukurtų darbo vietų skaičius asmenims nuo 41 m.	0
N-R.37.6	Sukurtų darbo vietų skaičius bet kurio amžiaus asmenims	9
D	**Nacionaliniai bendrieji produkto rodikliai:**	
D.1	***Vietos projektų teritorinis pasiskirstymas (seniūnijos):***	
N-P.1	VVG teritorijos seniūnijų, kuriose įgyvendinami vietos projektai, skaičius (PLANUOJAMAS)	8
N-P.2	VVG teritorijos seniūnijų skaičius, iš viso	8
N-P.3	VVG teritorijos seniūnijų, kuriose įgyvendinami vietos projektai, dalis, proc.	100
D.2	***Vietos projektų teritorinis pasiskirstymas (gyvenamosios vietovės):***	
N-P.4	VVG teritorijos kaimo gyvenamųjų vietovių, kurių gyventojams sudarytos palankesnės sąlygos naudotis paslaugomis ir infrastruktūra, skaičius (PLANUOJAMAS)	19
N-P.5	VVG teritorijos kaimo gyvenamųjų vietovių skaičius, iš viso	123
N-P.6	VVG teritorijos kaimo gyvenamųjų vietovių, kurių gyventojams sudarytos palankesnės sąlygos naudotis paslaugomis ir infrastruktūra, dalis, proc.	15

7.2. Metinės rodiklių reikšmės

1. **ES bendrieji rezultato rodikliai:**

Rodiklio kodas	**Rodiklis**	**Iš viso**	**2024 m.**	**2025 m.**	**2026 m.**	**2027 m.**	**2028 m.**	**2029 m.**
R.3	Žemės ūkio sektoriaus skaitmeninimas. Ūkių, pagal BŽŪP gaunančių paramą skaitmeninėms ūkininkavimo technologijoms plėtoti, skaičius	0	0	0	0	0	0	0
R.37	Ekonomikos augimas ir darbo vietų kūrimas kaimo vietovėse. BŽŪP projektais remiamas naujų darbo vietų kūrimas	9,00	0,00	0,00	3,50	3,00	2,50	0,00
R.39	Kaimo ekonomikos plėtojimas. Kaimo verslo įmonių, įskaitant bioekonomikos įmones, kuriamų naudojantis pagal BŽŪP skiriama parama, skaičius	16	0	0	5	5	6	0
R.41	Europos kaimo tinklų kūrimas. Kaimo gyventojų, kuriems, naudojantis BŽŪP parama, sudarytos palankesnės sąlygos	4 687	0	0	2 061	999	1 627	0

	naudotis paslaugomis ir infrastruktūra, skaičius							
R.42	Socialinės įtraukties skatinimas. Asmenų, kuriems taikomi remiami socialinės įtraukties projektai, skaičius	54	0	0	21	27	6	0

2. **VPS rodikliai (produkto, rezultato):**
   ☒ Netaikoma
   ☐ Taikoma

8. Pokyčiai, kurių siekiama VVG teritorijoje (kiekybine išraiška)

VPS priemonės numeris	VPS turinio elementas	VPS priemonių pavadinimai, susiję poreikiai	Pokyčio rodiklio pradinė reikšmė	Pokyčio rodiklio pradinės reikšmės metai	Pokyčio rodiklio siekiama reikšmė 2029 m.
1 priemonė	Priemonės pavadinimas	Puoselėti kultūrą, gamtos paveldą, darnų turizmą, rūpintis fizine ir emocine Kretingos rajono gyventojų ir svečių sveikata	Pokytis: 1) Tvariai vystoma aplinka sudaro sukuria galimybes būti sveikiems, rūpintis savo sveikata, aktyviai gyventi, sportuoti, jaustis gerai tiek fiziškai, tiek psichologiškai 2) Įgyvendinamos aplinkai draugiškos iniciatyvos, paslaugos prisideda prie artėjimo link klimatui neutralių seniūnijų, o tai kartu prisideda ir prie bendros "Žaliojo kurso strategijos" tikslo; 3) Išaugęs paslaugų skaičius poilsio, pramogų, aktyvaus laisvalaikio sektoriuose (8 naujos paslaugos)		
	Susijusių poreikių skaičius	3			
	Susijęs poreikis 1	1 poreikis. Lėtojo ir aktyvaus turizmo plėtra, paslaugų skaitmeninimas ir modernizavimas			
	Susijęs poreikis 2	2 poreikis. Bendradarbiavimo ir partnerystės ryšių užmezgimas ir plėtra tarp sektorių, paslaugų paketų kūrimas, krašto istorijos ir turizmo puoselėjimas, veiklų, susijusias su socialine, ekonomine, ekologine ir sveikos gyvensenos plėtra bendruomenėje (plačiąja prasme)			
	Susijęs poreikis 3	3 poreikis. Nevyriausybinių organizacijų skatinimas perimti teikti socialines paslaugas			
	Pokytį pagrindžiantis rodiklis 1	Sukurtų naujų, mobilių, skaitmeninių ir (arba) skaitmenizuotų, modernių viešųjų paslaugų ir (arba) viešųjų erdvių Kretingos rajone skaičius, vnt. (Kretingos rajono seniūnijų informacija)		2022	8
	Pokytį pagrindžiantis rodiklis 2	Sukurtų bendrų naujų, mobilių, skaitmeninių ir (arba) skaitmenizuotų, modernių turizmo objektų ir (arba) turizmo paslaugų rinkodaros ir (arba) pardavimo iniciatyvų ir (arba) paslaugų paketų ir (arba) jų rinkinių skaičius Kretingos rajone, vnt. (Kretingos savivaldybė)		2022	2
	Pokytį pagrindžiantis rodiklis 3				

VPS priemonės numeris	VPS turinio elementas	VPS priemonių pavadinimai, susiję poreikiai	Pokyčio rodiklio pradinė reikšmė	Pokyčio rodiklio pradinės reikšmės metai	Pokyčio rodiklio siekiama reikšmė 2029 m.
2 priemonė	Priemonės pavadinimas Susijusių poreikių skaičius	Skatinti integruotą ir įtraukią socialinę, ekonominę ir aplinkosaugos plėtra vietos lygmeniu 3	Pokytis: 1) Pagerėjusi socialinė - psichologinė atmosfera, padidėjęs socialinis gyventojų saugumas, socialinių paslaugų įvairovė (sukurtos ne mažiau kaip 2 naujos socialinės paslaugos tikslinei grupei)		
	Susijęs poreikis 1	1 poreikis. Lėtojo ir aktyvaus turizmo plėtra, paslaugų skaitmeninimas ir modernizavimas			
	Susijęs poreikis 2	2 poreikis. Bendradarbiavimo ir partnerystės ryšių užmezgimas ir plėtra tarp sektorių, paslaugų paketų kūrimas, krašto istorijos ir turizmo puoselėjimas, veiklų, susijusias su socialine, ekonomine, ekologine ir sveikos gyvensenos plėtra bendruomenėje (plačiąja prasme)			
	Susijęs poreikis 3	3 poreikis. Nevyriausybinių organizacijų skatinimas perimti teikti socialines paslaugas			
	Pokytį pagrindžiantis rodiklis 1	Padidėjęs viešojo (nevyriausybinio sektoriaus) sektoriaus paslaugų teikėjų skaičius, vnt. (Kretingos rajono VVG duomenys)	13	2022	16
	Pokytį pagrindžiantis rodiklis 2 Pokytį pagrindžiantis rodiklis 3				
3 priemonė	Priemonės pavadinimas Susijusių poreikių skaičius	Įtrauki ir socialiai atsakinga bendruomenė 2	Pokytis: 1) Suaktyvėję kaimo bendruomenės, nevyriausybinės organizacijos; 2) Į bendruomenines veiklas įtrauktas jaunimas; 3) Padidėjęs gyventojų ekologinis, aplinkosauginis sąmoningumas; 4) Kaimo bendruomenės ir nevyriausybinės organizacijos talpina savyje unikalius ir autentiškus sprendimus, auginančius vietovę, rajoną. Siekis, kad šie sprendimai		
	Susijęs poreikis 1	1 poreikis. Lėtojo ir aktyvaus turizmo plėtra, paslaugų skaitmeninimas ir modernizavimas			
	Susijęs poreikis 2	2 poreikis. Bendradarbiavimo ir partnerystės ryšių užmezgimas ir plėtra tarp sektorių, paslaugų paketų kūrimas, krašto istorijos ir turizmo puoselėjimas, veiklų, susijusias su socialine, ekonomine, ekologine ir sveikos gyvensenos plėtra bendruomenėje (plačiąja prasme)			

VPS priemonės numeris	VPS turinio elementas	VPS priemonių pavadinimai, susiję poreikiai	Pokyčio rodiklio pradinė reikšmė	Pokyčio rodiklio pradinės reikšmės metai	Pokyčio rodiklio siekiama reikšmė 2029 m.
	Susijęs poreikis 3		būtų ištransliuoti ir įgyvendinti per vietos projektus; 5) skatinamas bendradarbiavimas tarp sektorių (ne mažiau 2 sektorių).		
	Pokytį pagrindžiantis rodiklis 1	Asmenų skaičius, kurie projektų įgyvendinimo metu įgijo žinių apie naujų technologijų, skaitmenizavimo galimybių pritaikomumą / tvarumo ir aplinkosaugos temomis, įsitraukė į sveikos gyvensenos skatinimo veiklas, proc (Lietuvos statistikos departamento duomenys [interaktyvus]. Prieiga per internetą: https://osp.stat.gov.lt/gyventojai1)	20390	2022	2 proc.
	Pokytį pagrindžiantis rodiklis 2				
	Pokytį pagrindžiantis rodiklis 3				
4 priemonė	Priemonės pavadinimas Susijusių poreikių skaičius	Plėtoti tvarią ir konkurencingą ekonomiką 3	Pokytis: 1) Išaugęs veikiančių ūkio subjektų apgyvendinimo, maitinimo ir kitame paslaugų sektoriuje skaičius; 2) Paslaugų verslo sezoniškumo sumažėjimas; 3) Sustiprėję partnerystės ryšiai tarp vietos verslininkų, nevyriausybinio sektoriaus ir turizmo verslo atstovų vystant skaitmenizavimą ir nuotolinė pardavimą; 4) Kretingos r. sav. patraukli turistinė vieta, siūlanti tradicinę kultūrą, tradicinį gyvenimo būdą, išsaugotą aplinką, vietinę virtuvę ir pabėgimą nuo greito gyvenimo būdo		
	Susijęs poreikis 1	1 poreikis. Lėtojo ir aktyvaus turizmo plėtra, paslaugų skaitmeninimas ir modernizavimas			
	Susijęs poreikis 2	2 poreikis. Bendradarbiavimo ir partnerystės ryšių užmezgimas ir plėtra tarp sektorių, paslaugų paketų kūrimas, krašto istorijos ir turizmo puoselėjimas, veiklų, susijusias su socialine, ekonomine, ekologine ir sveikos gyvensenos plėtra bendruomenėje (plačiąja prasme)			
	Susijęs poreikis 3	4 poreikis. Palankių sąlygų sudarymas aukštesnę pridėtinę vertę kuriančių ekonomikos šakų pritraukimui į (arba) vystymui rajone			

VPS priemonės numeris	VPS turinio elementas	VPS priemonių pavadinimai, susiję poreikiai	Pokyčio rodiklio pradinė reikšmė	Pokyčio rodiklio pradinės reikšmės metai	Pokyčio rodiklio siekiama reikšmė 2029 m.
	Pokytį pagrindžiantis rodiklis 1	Išaugęs veikiančių ūkio subjektų apgyvendinimo, maitinimo ir kitame paslaugų sektoriuje skaičius, proc Lietuvos statistikos departamentas. Statistinių rodiklių analizė – Veikiantys ūkio subjektai metų pradžioje; nuolatinių gyventojų skaičius metų pradžioje. Prieigai internete: https://osp.stat.gov.lt/statistiniu-rodikliu-analize#/	11,58 proc.	2022	13 proc.
	Pokytį pagrindžiantis rodiklis 2				
	Pokytį pagrindžiantis rodiklis 3				
5 priemonė	Priemonės pavadinimas Susijusių poreikių skaičius	Puoselėti tradicijas, sveiką gyvenseną ir tarpusavio ryšius 3	0		
	Susijęs poreikis 1	1 poreikis. Lėtojo ir aktyvaus turizmo plėtra, paslaugų skaitmeninimas ir modernizavimas			
	Susijęs poreikis 2	2 poreikis. Bendradarbiavimo ir partnerystės ryšių užmezgimas ir plėtra tarp sektorių, paslaugų paketų kūrimas, krašto istorijos ir turizmo puoselėjimas, veiklų, susijusias su socialine, ekonomine, ekologine ir sveikos gyvensenos plėtra bendruomenėje (plačiąja prasme)			
	Susijęs poreikis 3	3 poreikis. Nevyriausybinių organizacijų skatinimas perimti teikti socialines paslaugas			

9. Apibendrinta informacija apie VPS

VVG pavadinimas	Kretingos rajono kaimo plėtros asociacija
VVG kodas (4 didžiosios raidės)	KRET
VVG teritorijos seniūnijų skaičius	8
VVG teritorijos kaimo gyvenamųjų vietovių skaičius	123

Parengta Vietos plėtros strategija (VPS) yra teminė	Taip
VVG teritorijos poreikių skaičius	4
VVG teritorijai aktualių BŽŪP tikslų skaičius	4
VPS priemonių skaičius	5
Pagrindiniai rezultatai:	Planuojama rodiklio reikšmė
Žemės ūkio sektoriaus skaitmeninimas. Ūkių, pagal BŽŪP gaunančių paramą skaitmeninėms ūkininkavimo technologijoms plėtoti, skaičius	0
Dalis nuo visų ūkių VVG teritorijoje, proc.	0,00
Ekonomikos augimas ir darbo vietų kūrimas kaimo vietovėse. BŽŪP projektais remiamas naujų darbo vietų kūrimas	9
Kaimo ekonomikos plėtojimas. Kaimo verslo įmonių, įskaitant bioekonomikos įmones, kuriamų naudojantis pagal BŽŪP skiriama parama, skaičius	16
Europos kaimo tinklų kūrimas. Kaimo gyventojų, kuriems, naudojantis BŽŪP parama, sudarytos palankesnės sąlygos naudotis paslaugomis ir infrastruktūra, skaičius	4 687
Dalis nuo visų VVG teritorijos gyventojų, proc.	22,99
Socialinės įtraukties skatinimas. Asmenų, kuriems taikomi remiami socialinės įtraukties projektai, skaičius	54
Dalis nuo visų VVG teritorijos gyventojų, proc.	0,26
Konteksto rodikliai:	**Pradinė rodiklio reikšmė**
Ūkių skaičius VVG teritorijoje	2 982
Gyventojų skaičius VVG teritorijoje	20 390

III skyrius: Kaip mes pasieksime užsibrėžtus tikslus? (VPS priemonės, finansinis planas, įgyvendinimo organizavimas ir valdymas)

10.VPS priemonės

10.1. VPS priemonių sąrašas

VPS priemonės numeris	VPS priemonė	Priemonės rūšis (iš sąrašo)	Planuojama paremti projektų (rodiklis L700)	Planuojama paramos suma priemonei, Eur
1 priemonė	Puoselėti kultūrą, gamtos paveldą, darnų turizmą, rūpintis fizine ir emocine Kretingos rajono gyventojų ir svečių sveikata	Viešųjų paslaugų prieinamumo didinimas (ne pelno)	8	480 000,00
2 priemonė	Skatinti integruotą ir įtraukią socialinę, ekonominę ir aplinkosaugos plėtra vietos lygmeniu	Socialinis verslas	2	200 000,00
3 priemonė	Įtrauki ir socialiai atsakinga bendruomenė	Veiklos projektai	12	262 764,00
4 priemonė	Plėtoti tvarią ir konkurencingą ekonomiką	Ne žemės ūkio verslo kūrimas ir plėtra	6	240 000,00

10.2. VPS priemonių sąsajos su BŽŪP tikslais

VPS priemonės numeris	VPS priemonė	Iš viso įgyvendina BŽŪP tikslų	8 konkretus tikslas (h)	Kompleksinis tikslas (k)	4 konkretus tikslas (d)	5 konkretus tikslas (e)	6 konkretus tikslas (f)	9 konkretus tikslas (i)	1 konkretus tikslas (a)	2 konkretus tikslas (b)	3 konkretus tikslas (c)	7 konkretus tikslas (g)
1 priemonė	Puoselėti kultūrą, gamtos paveldą, darnų turizmą, rūpintis fizine ir emocine Kretingos rajono gyventojų ir svečių sveikata	2	Taip	Taip	Ne	Ne	Ne	Ne	Ne	Ne	Ne	Ne
2 priemonė	Skatinti integruotą ir įtraukią socialinę, ekonominę ir aplinkosaugos plėtra vietos lygmeniu	2	Taip	Taip	Ne	Ne	Ne	Ne	Ne	Ne	Ne	Ne
3 priemonė	Įtrauki ir socialiai atsakinga bendruomenė	2	Taip	Taip	Ne	Ne	Ne	Ne	Ne	Ne	Ne	Ne
4 priemonė	Plėtoti tvarią ir konkurencingą ekonomiką	2	Taip	Taip	Ne	Ne	Ne	Ne	Ne	Ne	Ne	Ne

10.3. VPS priemonių sąsajos su VVG teritorijos poreikiais

VPS priemonės numeris	VPS priemonė	Iš viso tenkina poreikių	1 poreikis	2 poreikis	3 poreikis	4 poreikis
			Lėtojo ir aktyvaus turizmo plėtra, paslaugų skaitmeninimas ir modernizavimas	Bendradarbiavimo ir partnerystės ryšių užmezgimas ir plėtra tarp sektorių, paslaugų paketų kūrimas, krašto istorijos ir turizmo puoselėjimas, veiklų, susijusias	Nevyriausybinių organizacijų skatinimas perimti teikti socialines paslaugas	Palankių sąlygų sudarymas aukštesnę pridėtinę vertę kuriančių ekonomikos šakų pritraukimui

				su socialine, ekonomine, ekologine ir sveikos gyvensenos plėtra bendruomenėje (plačiąja prasme)		į (arba) vystymui rajone
1 priemonė	Puoselėti kultūrą, gamtos paveldą, darnų turizmą, rūpintis fizine ir emocine Kretingos rajono gyventojų ir svečių sveikata	3	Taip	Taip	Taip	Ne
2 priemonė	Skatinti integruotą ir įtraukią socialinę, ekonominę ir aplinkosaugos plėtra vietos lygmeniu	3	Taip	Taip	Taip	Ne
3 priemonė	Įtrauki ir socialiai atsakinga bendruomenė	2	Taip	Taip	Ne	Ne
4 priemonė	Plėtoti tvarią ir konkurencingą ekonomiką	3	Taip	Taip	Ne	Taip

10.4. VPS priemonių aprašymas

0	**1 priemonė**
Priemonės pavadinimas	Puoselėti kultūrą, gamtos paveldą, darnų turizmą, rūpintis fizine ir emocine Kretingos rajono gyventojų ir svečių sveikata
Priemonės rūšis	Viešųjų paslaugų prieinamumo didinimas (ne pelno)
VVG teritorijos poreikių, kuriuos tenkina priemonė, skaičius	3
BŽŪP tikslų, kuriuos įgyvendina priemonė, skaičius	3
Pagrindinis BŽŪP tikslas, kurį įgyvendina VPS priemonė	XCO. Modernizuoti sektorių skatinant žemės ūkio ir kaimo vietovių žinias, inovacijas ir skaitmeninimą bei dalijimąsi jomis, taip pat skatinant jų diegimą

Ar priemonė prisideda prie 4 konkretaus BŽŪP tikslo? (tikslas nurodytas 5 lape)	Taip
Ar priemonė prisideda prie 5 konkretaus BŽŪP tikslo? (tikslas nurodytas 5 lape)	Ne
Ar priemonė prisideda prie 6 konkretaus BŽŪP tikslo? (tikslas nurodytas 5 lape)	Ne
Ar priemonė prisideda prie 9 konkretaus BŽŪP tikslo? (tikslas nurodytas 5 lape)	Ne
A dalis. Priemonės intervencijos logika:	
Priemonės tikslas, ryšys su pagrindiniu BŽŪP tikslu ir VVG teritorijos poreikiais (problemomis ir (arba) potencialu), ryšys su VPS tema (jei taikoma)	Priemonės tikslas – vietos vertybėmis grįsto, aplinkai draugiško, sveikatai palankaus poilsio ir (arba) veiklos plėtra yra svarbi tema, nes tai gali padėti pagerinti kaimo bendruomenės gyvenimo kokybę ir gerinti gyventojų gerovę. Dažnai kaimo gyventojams sunkiau pasiekti reikalingas paslaugas dėl atstumo ir transporto trūkumo, taigi reikia investuoti į mobilių, skaitmeninių ir modernių paslaugų kūrimą. Taip pat priemone siekiama skatinti turizmą kaimo vietovėse investuojant į turizmo infrastruktūros plėtrą, pavyzdžiui, rekreacinės zonas, kultūros ir gamtos objektus. VPS tema visiškai atitinka priemonės tikslą. Pagrindinė problema: 1) dalis socialinės infrastruktūros objektų nusidėvėję, reikalaujantys atnaujinimo, naujų, tvarių ir skaitmeninių technologijų panaudojimo 2) Neužtikrinamas turizmo traukos vietovių ir turizmo objektų pasiekiamumas bei pritaikymas visų poreikiams, nesukurta bendra regiono strategija.

Pokytis, kurio siekiama VPS priemone	Pokytis: 1) Tvariai vystoma aplinka sudaro sukuria galimybes būti sveikiems, rūpintis savo sveikata, aktyviai gyventi, sportuoti, jaustis gerai tiek fiziškai, tiek psichologiškai 2) Įgyvendinamos aplinkai draugiškos iniciatyvos, paslaugos prisideda prie artėjimo link klimatui neutralių seniūnijų, o tai kartu prisideda ir prie bendros "Žaliojo kurso strategijos" tikslo; 3) Išaugęs paslaugų skaičius poilsio,pramogų, aktyvaus laisvalaikio sektoriuose (8 naujos paslaugos)
Kaip priemonė prisidės prie horizontalaus tikslo d įgyvendinimo? (pildoma, jei taikoma)	Taikomi reikalavimai (bent 1): 1) investicijos į pažangaus (sumanaus) kaimo kūrimą, klimatą ir ekologiškumą, tvarios infrastruktūros vystymą, technologinius ir skaitmeninius sprendimus; 2) projekto veiklos skirtos kovoti su socialine atskirtimi, kylančia dėl su klimatu susijusių iššūkių (įrengiamos edukacinės, neformalaus ugdymo, sveikatinimo erdvės ir pan); 3)ekologinio ir tvaraus turizmo ir poilsio plėtra
Kaip priemonė prisidės prie horizontalaus tikslo e įgyvendinimo? (pildoma, jei taikoma)	0
Kaip priemonė prisidės prie horizontalaus tikslo f įgyvendinimo? (pildoma, jei taikoma)	0
Kaip priemonė prisidės prie horizontalaus tikslo i įgyvendinimo? (pildoma, jei taikoma)	Taikomi reikalavimai (bent 1 iš alternatyvų): 1) veiklos, susijusios su gyventojų neformalaus ugdymo veiklomis, kurios siekia tvaraus tobulėjimo ir sveikatingumo ugdymo; 2) veiklos, susijusios su informuotumu apie sveiką gyvenseną; maisto nešvaistymą; natūralaus maisto svarbą žmogaus organizmui; žmogaus fizinės sveikatos balanso palaikymą ir pan.
B dalis. Pareiškėjų ir projektų tinkamumo sąlygos, projektų atrankos principai:	
Pagal priemonę remiamos veiklos	Pagal priemonę gali būti pasirenkamos viena arba kelios remtinos veiklos, kurių išplėstinis sąrašas pateikiamas VPS 7 priede. Remiama: 1) infrastruktūros pritaikymas 2) įrangos įsigijimas 3) paslaugų įsigijimas 4) AEI diegimas 5)skaitmeninių, kitų pažangių sprendimų diegimas

Tinkami pareiškėjai ir partneriai (jei taikomas reikalavimas projektus įgyvendinti su partneriais)	Pareiškėjai ir partneriai: 1) VšĮ 2) Asociacija 3) BĮ 4) Kretingos RSA
Priemonės tikslinė grupė (pildoma, jei nesutampa su tinkamais pareiškėjais ir (arba) partneriais)	Tikslinė grupė Kretingos rajono : 1) gyventojai; 2) turistai, poilsiautojai
Tinkamumo sąlygos pareiškėjams ir projektams	Sąlygos numatomos SP ir VP administravimo taisyklėse
Projektų atrankos principai	Kriterijai (bent 2): 1) projekto metu vykdoma daugiau remtinų veiklų, kurių išplėstinis sąrašas pateikiamas VPS 7 priede; 2) VP įgyvendina didesnį skaičių sumanaus kaimo principų (VPS 7 priedas); 3) didesnis projekto naudos gavėjų skaičius; 4) projekto metu derinamos "kietosios investicijos (rangos darbai; įranga ir pan." ir minkštosios veiklos (neformalus ugdymas; edukavimas; stovyklos ir pan. kuriems paramos neprašoma, tai numatyta kaip tęstinė investicinės projekto dalies veikla)
Planuojamų kvietimų teikti paraiškas skaičius	4
C dalis. Paramos dydžiai:	
Didžiausia paramos suma vietos projektui, Eur	60 000 Eur.
Paramos lyginamoji dalis, proc.	Intensyvumas: 1) 95 proc. kai pareiškėjas VšĮ; Asociacija; BĮ (žr 10.21 punktą) ; 2) 40 proc. kai pareiškėjas RSA; BĮ
Planuojama paramos suma priemonei, Eur	480 000,00
Planuojama paremti projektų (rodiklis L700)	8
Paaiškinimas, kaip nustatyta rodiklio L700 reikšmė	Pagal priemonę planuojamų paremti projektų skaičius apskaičiuotas pagal maksimalią galimą paramos sumą vienam projektui.
D dalis. Priemonės indėlis į ES ir nacionalinių horizontaliųjų principų įgyvendinimą:	
Subregioninės vietovės principas:	
Ar siekiama, kad pagal priemonę finansuojami projektai apimtų visas VVG teritorijos seniūnijas?	Ne
Pasirinkimo pagrindimas	Šia priemonę siekiame platesnio investicijų ir veiklų vykdymo, pasiskirstymo ir didesnio naudos gavėjų skaičiaus (pokyčio) (žr. 10.22 punktą)

Partnerystės principas:	
Ar siekiama, kad pagal priemonę finansuojami projektai būtų vykdomi su partneriais?	Ne
Pasirinkimo pagrindimas	Šia priemonę siekiame platesnio investicijų ir veiklų vykdymo, pasiskirstymo ir didesnio naudos gavėjų skaičiaus (pokyčio) (žr. 10.22 punktą)
Inovacijų principas:	
Ar siekiama, kad pagal priemonę finansuojami projektai būtų skirti inovacijoms vietos lygiu diegti?	Ne
Pasirinkimo pagrindimas	Inovacijų diegimui paramos suma vienam projektui yra per maža. Šia priemonę siekiame platesnio investicijų ir veiklų vykdymo, pasiskirstymo (žr. 10.22 punktą)
Planuojama paremti projektų, skirtų inovacijoms vietos lygiu diegti (rodiklis L710)	0
Lyčių lygybė ir nediskriminavimas:	
Ar pagal priemonę finansuojami projektai, skirti lyčių lygybei ir nediskriminavimui?	Taip
Pasirinkimo pagrindimas (jei taip, kaip bus užtikrinta)	Įgyvendinant VPS sieksime horizontalaus principo - lyčių lygybės - įgyvendinimo. sudarysime sąlygas visiems teikti vietos projektus neatsižvelgiant į projekto vykdytojų ir tikslinės grupės atstovų lytį.
Jaunimas:	
Ar pagal priemonę finansuojami projektai, skirti jaunimui?	Ne
Pasirinkimo pagrindimas (jei taip, kaip bus užtikrinta)	0
E dalis. Priemonės rezultato rodikliai:	
SP rezultato rodiklių taikymas priemonei:	
R.3 R.37 R.39 R.41	Ne Taip Taip Taip

R.42	Ne
VPS rodiklių taikymas priemonei:	
KRET-P.1 KRET-P.2 KRET-P.3 KRET-P.4 KRET-P.5 KRET-P.6 KRET-P.7 KRET-P.8 KRET-P.9 KRET-P.10	Ne Ne Ne Ne Ne Ne Ne Ne Ne Ne
F dalis. Pagal priemonę remiamų projektų pobūdis:	
Remiami pelno projektai	Ne
Remiami projektai, susiję su žinių perdavimu, įskaitant konsultacijas, mokymą ir keitimąsi žiniomis apie tvarią, ekonominę, socialinę, aplinką ir klimatą tausojančią veiklą (aktualu rodikliui L801)	Ne
Remiami projektai, susiję su gamintojų organizacijomis, vietinėmis rinkomis, trumpomis tiekimo grandinėmis ir kokybės schemomis, įskaitant paramą investicijoms, rinkodaros veiklą ir kt. (aktualu rodikliui L802)	Ne
Remiami projektai, susiję su atsinaujinančios energijos gamybos pajėgumais, įskaitant biologinę (aktualu rodikliui L803)	Taip
Remiami projektai, prisidedantys prie aplinkos tvarumo, klimato kaitos švelninimo bei prisitaikymo prie jos tikslų įgyvendinimo kaimo vietovėse (aktualu rodikliui L804)	Taip

Remiami projektai, kurie kuria darbo vietas (aktualu rodikliui L805)	Taip
Remiami kaimo verslų, įskaitant bioekonomiką, projektai (aktualu rodikliui L 806)	Ne
Remiami projektai, susiję su sumanių kaimų strategijomis (aktualu rodikliui L807)	Taip
Remiami projektai, gerinantys paslaugų prieinamumą ir infrastruktūrą (aktualu rodikliui L808)	Taip
Remiami socialinės įtraukties projektai (aktualu rodikliui L809)	Ne
	2 priemonė
Priemonės pavadinimas	Skatinti integruotą ir įtraukią socialinę, ekonominę ir aplinkosaugos plėtra vietos lygmeniu
Priemonės rūšis	Socialinis verslas
VVG teritorijos poreikių, kuriuos tenkina priemonė, skaičius	3
BŽŪP tikslų, kuriuos įgyvendina priemonė, skaičius	3
Pagrindinis BŽŪP tikslas, kurį įgyvendina VPS priemonė	SO8. Skatinti užimtumą, augimą, lyčių lygybę, įskaitant moterų dalyvavimą ūkininkavimo veikloje, socialinę įtrauktį ir vietos plėtrą kaimo vietovėse, įskaitant žiedinę bioekonomiką ir tvarią miškininkystę
Ar priemonė prisideda prie 4 konkretaus BŽŪP tikslo? (tikslas nurodytas 5 lape)	Taip
Ar priemonė prisideda prie 5 konkretaus BŽŪP tikslo? (tikslas nurodytas 5 lape)	Ne
Ar priemonė prisideda prie 6 konkretaus BŽŪP tikslo? (tikslas nurodytas 5 lape)	Ne
Ar priemonė prisideda prie 9 konkretaus BŽŪP tikslo? (tikslas nurodytas 5 lape)	Ne
A dalis. Priemonės intervencijos logika:	

Priemonės tikslas, ryšys su pagrindiniu BŽŪP tikslu ir VVG teritorijos poreikiais (problemomis ir (arba) potencialu), ryšys su VPS tema (jei taikoma)	Priemonės tikslas - sveiki, socialiai ir ekonomiškai atsakingi Kretingos rajono gyventojai. Vykdoma socialinių paslaugų pertvarka sudaro prielaidas integruoti pažeidžiamas gyventojų grupes į visuomenę, teikti kompleksiškas, individualius poreikius atitinkančias paslaugas bendruomenėje ar šeimoje, t. y. sumažinti kokybiškų, prieinamų paslaugų trūkumą ir sumažinti neigiamas visuomenės nuostatas, susijusias su pažeidžiamų grupių integracija. Priemone taip pat siekiama prisitaikyti prie naujų technologijų, socialinių inovacijų įgyvendinimo. Technologijos gali padėti NVO efektyviau ir greičiau pasiekti savo tikslus ir suteikti geriausias galimybes didinti paslaugų prieinamumą. Tai taip pat gali padėti NVO užmegzti ryšius su savo klientais ar partneriais. VPS tema visiškai atitinka priemonės tikslą. Pagrindinė problema: 1) Socialinių paslaugų infrastruktūra nepakankamai išvystyta. Paslaugų teikėjai veikia Kretingos mieste.
Pokytis, kurio siekiama VPS priemone	Pokytis: 1) Pagerėjusi socialinė - psichologinė atmosfera, padidėjęs socialinis gyventojų saugumas, socialinių paslaugų įvairovė (sukurtos ne mažiau kaip 2 naujos socialinės paslaugos tikslinei grupei)
Kaip priemonė prisidės prie horizontalaus tikslo d įgyvendinimo? (pildoma, jei taikoma)	Taikomi reikalavimai (bent 1 iš alternatyvų): 1) investicijos į pažangaus (sumanaus) kaimo kūrimą, klimatą ir ekologiškumą, tvarios infrastruktūros vystymą, technologinius ir skaitmeninius sprendimus; 2) į VP įgyvendinimą įtrauktos veiklos, susijusios su aplinkosauginiu švietimu ir jo svarba, tvarumu, ekologinių sprendimų įgyvendinimu, fizinio aktyvumo skatinimu; 4) veiklos, susijusios su neformaliuoju ugdymu siekiant ekologinio ir tvaraus tobulėjimo bei augimo.
Kaip priemonė prisidės prie horizontalaus tikslo e įgyvendinimo? (pildoma, jei taikoma)	0
Kaip priemonė prisidės prie horizontalaus tikslo f įgyvendinimo? (pildoma, jei taikoma)	0

Kaip priemonė prisidės prie horizontalaus tikslo i įgyvendinimo? (pildoma, jei taikoma)	Taikomi reikalavimai (bent 1 iš alternatyvų): 1) veiklos, susijusios su gyventojų neformalaus ugdymo veiklomis, kurios siekia tvaraus tobulėjimo ir sveikatingumo ugdymo; 2) veiklos, susijusios su informuotumu apie sveiką gyvenseną; maisto nešvaistymą; natūralaus maisto svarbą žmogaus organizmui; žmogaus fizinės sveikatos balanso palaikymą ir pan.
B dalis. Pareiškėjų ir projektų tinkamumo sąlygos, projektų atrankos principai:	
Pagal priemonę remiamos veiklos	Pagal priemonę gali būti pasirenkamos viena arba kelios remtinos veiklos, kurių išplėstinis sąrašas pateikiamas VPS 7 priede. Remiama: 1) infrastruktūros pritaikymas 2) įrangos įsigijimas 3) paslaugų įsigijimas 4) AEI diegimas 5)skaitmeninių, kitų pažangių sprendimų diegimas
Tinkami pareiškėjai ir partneriai (jei taikomas reikalavimas projektus įgyvendinti su partneriais)	Pareiškėjai ir partneriai: 1) VšĮ 2) Asociacija 3) UAB /Partneriai: 1) BĮ 2) Kretingos RSA
Priemonės tikslinė grupė (pildoma, jei nesutampa su tinkamais pareiškėjais ir (arba) partneriais)	Tikslinė grupė Kretingos rajono: 1) gyventojai 4) socialiai pažeidžiami asmenys ir (arba) jų grupės
Tinkamumo sąlygos pareiškėjams ir projektams	Sąlygos numatomos SP ir VP administravimo taisyklėse
Projektų atrankos principai	Kriterijai (bent 2):1) projekto metu vykdoma daugiau remtinų veiklų, kurių išplėstinis sąrašas pateikiamas VPS 7 priede; 2) VP veiklos įtraukia ir (arba) rezultatai yra skirti (daro poveikį) didesnei socialinės grupės daliai ir (arba) jos problemų sprendimui; 3) VP veiklas įgyvendina didesnis partnerių iš skirtingų sektorių, įstaigų ir (arba) organizacijų skaičius 4) VP skirtas vaikų ir (arba) jaunimo socialinėms problemoms spręsti
Planuojamų kvietimų teikti paraiškas skaičius	2
C dalis. Paramos dydžiai:	
Didžiausia paramos suma vietos projektui, Eur	100 000 Eur.
Paramos lyginamoji dalis, proc.	95 proc.
Planuojama paramos suma priemonei, Eur	200 000,00
Planuojama paremti projektų (rodiklis L700)	2

Paaiškinimas, kaip nustatyta rodiklio L700 reikšmė	Pagal priemonę planuojamų paremti projektų skaičius apskaičiuotas pagal maksimalią galimą paramos sumą vienam projektui.
D dalis. Priemonės indėlis į ES ir nacionalinių horizontaliųjų principų įgyvendinimą:	
Subregioninės vietovės principas:	
Ar siekiama, kad pagal priemonę finansuojami projektai apimtų visas VVG teritorijos seniūnijas?	Ne
Pasirinkimo pagrindimas	Šia priemonę siekiame platesnio investicijų ir veiklų vykdymo, pasiskirstymo ir didesnio naudos gavėjų skaičiaus (pokyčio) (žr. 10.22 punktą)
Partnerystės principas:	
Ar siekiama, kad pagal priemonę finansuojami projektai būtų vykdomi su partneriais?	Taip, pasirinktinai
Pasirinkimo pagrindimas	Per atrankos principus: 3) VP veiklas įgyvendina didesnis partnerių iš skirtingų sektorių, įstaigų ir (arba) organizacijų skaičius (žr. 10.22 punktą)
Inovacijų principas:	
Ar siekiama, kad pagal priemonę finansuojami projektai būtų skirti inovacijoms vietos lygiu diegti?	Ne
Pasirinkimo pagrindimas	Inovacijų diegimui paramos suma vienam projektui yra per maža. Šia priemonę siekiame platesnio investicijų ir veiklų vykdymo, pasiskirstymo (žr. 10.22 punktą)
Planuojama paremti projektų, skirtų inovacijoms vietos lygiu diegti (rodiklis L710)	0
Lyčių lygybė ir nediskriminavimas:	
Ar pagal priemonę finansuojami projektai, skirti lyčių lygybei ir nediskriminavimui?	Taip
Pasirinkimo pagrindimas (jei taip, kaip bus užtikrinta)	Įgyvendinant VPS sieksime horizontalaus principo - lyčių lygybės - įgyvendinimo. sudarysime sąlygas visiems teikti vietos projektus neatsižvelgiant į projekto vykdytojų ir tikslinės grupės atstovų lytį.

Jaunimas:	
Ar pagal priemonę finansuojami projektai, skirti jaunimui?	Taip
Pasirinkimo pagrindimas (jei taip, kaip bus užtikrinta)	Per atrankos principus: VP skirtas vaikų ir (arba) jaunimo socialinių problemų sprendimui (žr. 10.22 punktą)
E dalis. Priemonės rezultato rodikliai:	
SP rezultato rodiklių taikymas priemonei:	
R.3 R.37 R.39 R.41 R.42	Ne Taip Taip Taip Taip
VPS rodiklių taikymas priemonei:	
KRET-P.1 KRET-P.2 KRET-P.3 KRET-P.4 KRET-P.5 KRET-P.6 KRET-P.7 KRET-P.8 KRET-P.9 KRET-P.10	Ne Ne Ne Ne Ne Ne Ne Ne Ne Ne
F dalis. Pagal priemonę remiamų projektų pobūdis:	
Remiami pelno projektai	Taip
Remiami projektai, susiję su žinių perdavimu, įskaitant konsultacijas, mokymą ir keitimąsi žiniomis apie tvarią, ekonominę, socialinę, aplinką ir klimatą tausojančią veiklą (aktualu rodikliui L801)	Ne

Remiami projektai, susiję su gamintojų organizacijomis, vietinėmis rinkomis, trumpomis tiekimo grandinėmis ir kokybės schemomis, įskaitant paramą investicijoms, rinkodaros veiklą ir kt. (aktualu rodikliui L802)	Ne
Remiami projektai, susiję su atsinaujinančios energijos gamybos pajėgumais, įskaitant biologinę (aktualu rodikliui L803)	Taip
Remiami projektai, prisidedantys prie aplinkos tvarumo, klimato kaitos švelninimo bei prisitaikymo prie jos tikslų įgyvendinimo kaimo vietovėse (aktualu rodikliui L804)	Taip
Remiami projektai, kurie kuria darbo vietas (aktualu rodikliui L805)	Taip
Remiami kaimo verslų, įskaitant bioekonomiką, projektai (aktualu rodikliui L 806)	Taip
Remiami projektai, susiję su sumanių kaimų strategijomis (aktualu rodikliui L807)	Ne
Remiami projektai, gerinantys paslaugų prieinamumą ir infrastruktūrą (aktualu rodikliui L808)	Taip
Remiami socialinės įtraukties projektai (aktualu rodikliui L809)	Taip
	3 priemonė
Priemonės pavadinimas	Įtrauki ir socialiai atsakinga bendruomenė
Priemonės rūšis	Veiklos projektai
VVG teritorijos poreikių, kuriuos tenkina priemonė, skaičius	2
BŽŪP tikslų, kuriuos įgyvendina priemonė, skaičius	3

Pagrindinis BŽŪP tikslas, kurį įgyvendina VPS priemonė	SO8. Skatinti užimtumą, augimą, lyčių lygybę, įskaitant moterų dalyvavimą ūkininkavimo veikloje, socialinę įtrauktį ir vietos plėtrą kaimo vietovėse, įskaitant žiedinę bioekonomiką ir tvarią miškininkystę
Ar priemonė prisideda prie 4 konkretaus BŽŪP tikslo? (tikslas nurodytas 5 lape)	Taip
Ar priemonė prisideda prie 5 konkretaus BŽŪP tikslo? (tikslas nurodytas 5 lape)	Ne
Ar priemonė prisideda prie 6 konkretaus BŽŪP tikslo? (tikslas nurodytas 5 lape)	Ne
Ar priemonė prisideda prie 9 konkretaus BŽŪP tikslo? (tikslas nurodytas 5 lape)	Taip
A dalis. Priemonės intervencijos logika:	
Priemonės tikslas, ryšys su pagrindiniu BŽŪP tikslu ir VVG teritorijos poreikiais (problemomis ir (arba) potencialu), ryšys su VPS tema (jei taikoma)	Priemonės tikslas - siekiant, puoselėti tradicijas, sveiką gyvenseną ir tarpusavio ryšius, būtina remti ir skatinti veiksmus, kurie skirti įvairioms neformalioms iniciatyvoms remti, kurios skatina žmonių socialinę integraciją, susijusią ne tik su užimtumu, emocine ir fizine sveikata, sveika gyvensena, bet ir su klimato kaitos keliamais iššūkiais. Bendradarbiavimas su kitomis organizacijomis gali suteikti vertingos patirties ir padėti išvengti klaidų. NVO gali dalyvauti mokymuose ir seminaruose, kuriuose gali įgyti žinių ir įgūdžių perimti ir teikti viešąsias paslaugas, vystyti socialinį verslą ir didinti viešųjų paslaugų prieinamumą. VPS tema visiškai atitinka priemonės tikslą. Pagrindinė problema: 1) daug veiklių NVO, bendruomenių, tačiau trūksta šiuolaikiškų erdvių ir iniciatyvų bendradarbiavimui ir tinklaveikai

Pokytis, kurio siekiama VPS priemone	Pokytis: 1) Suaktyvėję kaimo bendruomenės, nevyriausybinės organizacijos; 2) Į bendruomenines veiklas įtrauktas jaunimas; 3) Padidėjęs gyventojų ekologinis, aplinkosauginis sąmoningumas; 4) Kaimo bendruomenės ir nevyriausybinės organizacijos talpina savyje unikalius ir autentiškus sprendimus, auginančius vietovę, rajoną. Siekis, kad šie sprendimai būtų ištransliuoti ir įgyvendinti per vietos projektus; 5) skatinamas bendradarbiavimas tarp sektorių (ne mažiau 2 sektorių).
Kaip priemonė prisidės prie horizontalaus tikslo d įgyvendinimo? (pildoma, jei taikoma)	Taikomi reikalavimai (bent 1 iš alternatyvų): 1) projekto veiklos prisideda prie gyventojų ekologinio, aplinkosauginio sąmoningumo ugdymo (stovyklos, neformalus ugdymas, gamtos ir miško terapija ir pan.) 2) veiklos, susijusios su informuotumu apie medžių gyvavimo ciklą ir jo svarbą.
Kaip priemonė prisidės prie horizontalaus tikslo e įgyvendinimo? (pildoma, jei taikoma)	0
Kaip priemonė prisidės prie horizontalaus tikslo f įgyvendinimo? (pildoma, jei taikoma)	0
Kaip priemonė prisidės prie horizontalaus tikslo i įgyvendinimo? (pildoma, jei taikoma)	Taikomi reikalavimai (bent 1 iš alternatyvų): 1) veiklos, susijusios su gyventojų neformalaus ugdymo veiklomis, kurios siekia tvaraus tobulėjimo ir sveikatingumo ugdymo; 2) veiklos, susijusios su informuotumu apie sveiką gyvenseną; maisto nešvaistymą; natūralaus maisto svarbą žmogaus organizmui; žmogaus fizinės sveikatos balanso palaikymą ir pan.
B dalis. Pareiškėjų ir projektų tinkamumo sąlygos, projektų atrankos principai:	
Pagal priemonę remiamos veiklos	Pagal priemonę gali būti pasirenkamos viena arba kelios remtinos veiklos, kurių išplėstinis sąrašas pateikiamas VPS 7 priede. Remtinos veiklos: 1) paslaugų įsigijimas; 2) intelektinės ir užimtumo veiklos; 3) įrangos ir (arba) technikos įsigijimas

Tinkami pareiškėjai ir partneriai (jei taikomas reikalavimas projektus įgyvendinti su partneriais)	Pareiškėjai ir partneriai: 1)VšĮ 2) Asociacija 3) BĮ
Priemonės tikslinė grupė (pildoma, jei nesutampa su tinkamais pareiškėjais ir (arba) partneriais)	Tikslinė grupė Kretingos rajono: 1) gyventojai 2) veikiančios įmonės, įstaigos ir organizacijos 3) socialiai pažeidžiami asmenys 4) jaunimas
Tinkamumo sąlygos pareiškėjams ir projektams	Sąlygos numatomos SP ir VP administravimo taisyklėse
Projektų atrankos principai	Kriterijai (bent 2): 1) projekto metu vykdoma daugiau remtinų veiklų, kurių išplėstinis sąrašas pateikiamas VPS 7 priede; 2) projekto naudos gavėjais yra ne mažiau kaip 2 skirtingų sektorių ir (arba) organizacijų ir (arba) įstaigų atstovai; 3) VP tikslinė grupė vaikai iki 18 metų ir (arba) senjorai; 4)VP numatytos vykdyti veiklos, jų rezultatai apima bent 2 Kretingos rajono kaimiškąsias seniūnijas
Planuojamų kvietimų teikti paraiškas skaičius	4
C dalis. Paramos dydžiai:	
Didžiausia paramos suma vietos projektui, Eur	21 897 Eur.
Paramos lyginamoji dalis, proc.	90 proc.
Planuojama paramos suma priemonei, Eur	262 764,00
Planuojama paremti projektų (rodiklis L700)	12
Paaiškinimas, kaip nustatyta rodiklio L700 reikšmė	Pagal priemonę planuojamų paremti projektų skaičius apskaičiuotas pagal maksimalią galimą paramos sumą vienam projektui.
D dalis. Priemonės indėlis į ES ir nacionalinių horizontaliųjų principų įgyvendinimą:	
Subregioninės vietovės principas:	
Ar siekiama, kad pagal priemonę finansuojami projektai apimtų visas VVG teritorijos seniūnijas?	Ne
Pasirinkimo pagrindimas	Šia priemonę siekiame platesnio investicijų ir veiklų vykdymo, pasiskirstymo ir didesnio naudos gavėjų skaičiaus (pokyčio) (žr. 10.22 punktą)
Partnerystės principas:	

Ar siekiama, kad pagal priemonę finansuojami projektai būtų vykdomi su partneriais?	Taip, pasirinktinai
Pasirinkimo pagrindimas	Per atrankos principus: 2) projekto naudos gavėjais yra ne mažiau kaip 2 skirtingų sektorių ir (arba) organizacijų ir (arba) įstaigų atstovai; 4)VP numatytos vykdyti veiklos, jų rezultatai apima bent 2 Kretingos kaimiškąsias seniūnijas (žr. 10.22 punktą)
Inovacijų principas:	
Ar siekiama, kad pagal priemonę finansuojami projektai būtų skirti inovacijoms vietos lygiu diegti?	Ne
Pasirinkimo pagrindimas	Inovacijų diegimui paramos suma vienam projektui yra per maža. Šia priemonę siekiame platesnio investicijų ir veiklų vykdymo, pasiskirstymo (žr. 10.22 punktą)
Planuojama paremti projektų, skirtų inovacijoms vietos lygiu diegti (rodiklis L710)	0
Lyčių lygybė ir nediskriminavimas:	
Ar pagal priemonę finansuojami projektai, skirti lyčių lygybei ir nediskriminavimui?	Taip
Pasirinkimo pagrindimas (jei taip, kaip bus užtikrinta)	Įgyvendinant VPS sieksime horizontalaus principo - lyčių lygybės - įgyvendinimo. sudarysime sąlygas visiems teikti vietos projektus neatsižvelgiant į projekto vykdytojų ir tikslinės grupės atstovų lytį.
Jaunimas:	
Ar pagal priemonę finansuojami projektai, skirti jaunimui?	Taip
Pasirinkimo pagrindimas (jei taip, kaip bus užtikrinta)	Per atrankos principus: VP tikslinė grupė vaikai iki 18 metų ir (arba) senjorai (žr. 10.22 punktą)
E dalis. Priemonės rezultato rodikliai:	
SP rezultato rodiklių taikymas priemonei:	
R.3 R.37	Ne Ne

R.39	Ne
R.41	Taip
R.42	Taip
VPS rodiklių taikymas priemonei:	
KRET-P.1	Ne
KRET-P.2	Ne
KRET-P.3	Ne
KRET-P.4	Ne
KRET-P.5	Ne
KRET-P.6	Ne
KRET-P.7	Ne
KRET-P.8	Ne
KRET-P.9	Ne
KRET-P.10	Ne
F dalis. Pagal priemonę remiamų projektų pobūdis:	
Remiami pelno projektai	Ne
Remiami projektai, susiję su žinių perdavimu, įskaitant konsultacijas, mokymą ir keitimąsi žiniomis apie tvarią, ekonominę, socialinę, aplinką ir klimatą tausojančią veiklą (aktualu rodikliui L801)	Taip
Remiami projektai, susiję su gamintojų organizacijomis, vietinėmis rinkomis, trumpomis tiekimo grandinėmis ir kokybės schemomis, įskaitant paramą investicijoms, rinkodaros veiklą ir kt. (aktualu rodikliui L802)	Ne
Remiami projektai, susiję su atsinaujinančios energijos gamybos pajėgumais, įskaitant biologinę (aktualu rodikliui L803)	Taip

Remiami projektai, prisidedantys prie aplinkos tvarumo, klimato kaitos švelninimo bei prisitaikymo prie jos tikslų įgyvendinimo kaimo vietovėse (aktualu rodikliui L804)	Taip
Remiami projektai, kurie kuria darbo vietas (aktualu rodikliui L805)	Ne
Remiami kaimo verslų, įskaitant bioekonomiką, projektai (aktualu rodikliui L 806)	Ne
Remiami projektai, susiję su sumanių kaimų strategijomis (aktualu rodikliui L807)	Ne
Remiami projektai, gerinantys paslaugų prieinamumą ir infrastruktūrą (aktualu rodikliui L808)	Ne
Remiami socialinės įtraukties projektai (aktualu rodikliui L809)	Taip
	4 priemonė
Priemonės pavadinimas	Plėtoti tvarią ir konkurencingą ekonomiką
Priemonės rūšis	Ne žemės ūkio verslo kūrimas ir plėtra
VVG teritorijos poreikių, kuriuos tenkina priemonė, skaičius	3
BŽŪP tikslų, kuriuos įgyvendina priemonė, skaičius	3
Pagrindinis BŽŪP tikslas, kurį įgyvendina VPS priemonė	SO8. Skatinti užimtumą, augimą, lyčių lygybę, įskaitant moterų dalyvavimą ūkininkavimo veikloje, socialinę įtrauktį ir vietos plėtrą kaimo vietovėse, įskaitant žiedinę bioekonomiką ir tvarią miškininkystę
Ar priemonė prisideda prie 4 konkretaus BŽŪP tikslo? (tikslas nurodytas 5 lape)	Taip
Ar priemonė prisideda prie 5 konkretaus BŽŪP tikslo? (tikslas nurodytas 5 lape)	Ne
Ar priemonė prisideda prie 6 konkretaus BŽŪP tikslo? (tikslas nurodytas 5 lape)	Ne

Ar priemonė prisideda prie 9 konkretaus BŽŪP tikslo? (tikslas nurodytas 5 lape)	Ne
A dalis. Priemonės intervencijos logika:	
Priemonės tikslas, ryšys su pagrindiniu BŽŪP tikslu ir VVG teritorijos poreikiais (problemomis ir (arba) potencialu), ryšys su VPS tema (jei taikoma)	Priemonės tikslas - vietos ištekliais grįsto smulkaus verslo kūrimas ir plėtra, tuo pačiu skatinti atsakingą požiūrį į aplinkosaugą. Tai gali būti pasiekiama skatinant vietos verslų kūrimą ir plėtrą, taip pat skatinant tvarų vartojimą ir atsakingą gamybos procesų valdymą. Tvariai ir socialiai atsakingai ekonomikos vystymuisi būtina pasitelkti regiono patrauklumą turistams ir menininkams, stiprinti bendradarbiavimą tarp privataus ir viešojo sektoriaus, pritaikyti turizmo infrastruktūrą lankytojų poreikiams. Tai didintų atsparumą nepalankiems veiksniams ir leistų išlaikyti turizmo sektoriaus konkurencingumą, ieškoti naujų galimybių kūrybinių industrijų rinkoje. VPS tema visiškai atitinka priemonės tikslą. Pagrindinė problema: 1) papildomų paslaugų (apgyvendinimo, konferencinio turizmo, renginių) prie lankytinų objektų stoka 2) rajone nepakankamai išvystyta viešoji turizmo infrastruktūra ir paslaugos 3) klimato kaitos problemos
Pokytis, kurio siekiama VPS priemone	Pokytis: 1) Išaugęs veikiančių ūkio subjektų apgyvendinimo, maitinimo ir kitame paslaugų sektoriuje skaičius; 2) Paslaugų verslo sezoniškumo sumažėjimas; 3) Sustiprėję partnerystės ryšiai tarp vietos verslininkų, nevyriausybinio sektoriaus ir turizmo verslo atstovų vystant skaitmenizavimą ir nuotolinė pardavimą; 4) Kretingos r. sav. patraukli turistinė vieta, siūlanti tradicinę kultūrą, tradicinį gyvenimo būdą, išsaugotą aplinką, vietinę virtuvę ir pabėgimą nuo greito gyvenimo būdo

Kaip priemonė prisidės prie horizontalaus tikslo d įgyvendinimo? (pildoma, jei taikoma)	Taikomi reikalavimai (bent 1 iš alternatyvų): 1) investicijos į pažangaus (sumanaus) kaimo kūrimą, klimatą ir ekologiškumą, tvarios infrastruktūros vystymą, technologinius ir skaitmeninius sprendimus; 2) VP veiklos apima viso ir (arba) dalies žiedinės ekonomikos ciklo įgyvendinimą 3) VP veiklos nukreiptos į tvaraus turizmo vystymą
Kaip priemonė prisidės prie horizontalaus tikslo e įgyvendinimo? (pildoma, jei taikoma)	0
Kaip priemonė prisidės prie horizontalaus tikslo f įgyvendinimo? (pildoma, jei taikoma)	0
Kaip priemonė prisidės prie horizontalaus tikslo i įgyvendinimo? (pildoma, jei taikoma)	Taikomi reikalavimai (bent 1 iš alternatyvų): 1) veiklos, susijusios su gyventojų neformalaus ugdymo veiklomis, kurios siekia tvaraus tobulėjimo ir sveikatingumo ugdymo; 2) veiklos, susijusios su informuotumu apie sveiką gyvenseną; maisto nešvaistymą; natūralaus maisto svarbą žmogaus organizmui; žmogaus fizinės sveikatos balanso palaikymą ir pan.
B dalis. Pareiškėjų ir projektų tinkamumo sąlygos, projektų atrankos principai:	
Pagal priemonę remiamos veiklos	Pagal priemonę gali būti pasirenkamos viena arba kelios remtinos veiklos, kurių išplėstinis sąrašas pateikiamas VPS 7 priede. Remiama: 1) infrastruktūros pritaikymas 2) įrangos įsigijimas 3) paslaugų įsigijimas 4) AEI diegimas 5)skaitmeninių, kitų pažangių sprendimų diegimas
Tinkami pareiškėjai ir partneriai (jei taikomas reikalavimas projektus įgyvendinti su partneriais)	Tinkami pareiškėjai: 1) UAB; 2) MB); 3) Ūkininkas, 4) fizinis asmuo / Partneriai: negalimi
Priemonės tikslinė grupė (pildoma, jei nesutampa su tinkamais pareiškėjais ir (arba) partneriais)	Tikslinė grupė Kretingos rajono: 1) gyventojai; 2)poilsiautojai 3) vietos ir užsienio turistai; 4) darbingi asmenys
Tinkamumo sąlygos pareiškėjams ir projektams	Sąlygos numatomos SP ir VP administravimo taisyklėse

Projektų atrankos principai	Kriterijai (bent 2): 1) projekto metu vykdoma daugiau remtinų veiklų, kurių išplėstinis sąrašas pateikiamas VPS 7 priede; 2) modernių ir (arba) skaitmeninių technologijų panaudojimas 3) VP projekte įtraukiamas vietos išteklių (gamtos, kultūros, istorijos, žmonių ir kt.) išnaudojimas (panaudojimas), juos populiarinant ir panaudojant verslo kūrimo ir (arba) plėtros procese 4) vykdomas tvarus, antrinį daiktų ir (arba) žaliavų panaudojimą skatinantis verslas 5) sukurtas didesnis DV skaičius
Planuojamų kvietimų teikti paraiškas skaičius	4
C dalis. Paramos dydžiai:	
Didžiausia paramos suma vietos projektui, Eur	40 000 Eur.
Paramos lyginamoji dalis, proc.	65 proc.
Planuojama paramos suma priemonei, Eur	240 000,00
Planuojama paremti projektų (rodiklis L700)	6
Paaiškinimas, kaip nustatyta rodiklio L700 reikšmė	Pagal priemonę planuojamų paremti projektų skaičius apskaičiuotas pagal maksimalią galimą paramos sumą vienam projektui.
D dalis. Priemonės indėlis į ES ir nacionalinių horizontaliųjų principų įgyvendinimą:	
Subregioninės vietovės principas:	
Ar siekiama, kad pagal priemonę finansuojami projektai apimtų visas VVG teritorijos seniūnijas?	Ne
Pasirinkimo pagrindimas	Šia priemonę siekiame platesnio investicijų ir veiklų vykdymo, pasiskirstymo ir didesnio naudos gavėjų skaičiaus (pokyčio) (žr. 10.22 punktą)
Partnerystės principas:	
Ar siekiama, kad pagal priemonę finansuojami projektai būtų vykdomi su partneriais?	Ne
Pasirinkimo pagrindimas	Šioje priemonėje partneriai negalimi
Inovacijų principas:	
Ar siekiama, kad pagal priemonę finansuojami projektai būtų skirti inovacijoms vietos lygiu diegti?	Ne

Pasirinkimo pagrindimas	Inovacijų diegimui paramos suma vienam projektui yra per maža. Šia priemonę siekiame platesnio investicijų ir veiklų vykdymo, pasiskirstymo (žr. 10.22 punktą)
Planuojama paremti projektų, skirtų inovacijoms vietos lygiu diegti (rodiklis L710)	0
Lyčių lygybė ir nediskriminavimas:	
Ar pagal priemonę finansuojami projektai, skirti lyčių lygybei ir nediskriminavimui?	Taip
Pasirinkimo pagrindimas (jei taip, kaip bus užtikrinta)	Įgyvendinant VPS sieksime horizontalaus principo - lyčių lygybės - įgyvendinimo. sudarysime sąlygas visiems teikti vietos projektus neatsižvelgiant į projekto vykdytojų ir tikslinės grupės atstovų lytį.
Jaunimas:	
Ar pagal priemonę finansuojami projektai, skirti jaunimui?	Ne
Pasirinkimo pagrindimas (jei taip, kaip bus užtikrinta)	0
E dalis. Priemonės rezultato rodikliai:	
SP rezultato rodiklių taikymas priemonei:	
R.3 R.37 R.39 R.41 R.42	Ne Taip Taip Taip Ne
VPS rodiklių taikymas priemonei:	
KRET-P.1 KRET-P.2 KRET-P.3 KRET-P.4 KRET-P.5 KRET-P.6 KRET-P.7	Ne Ne Ne Ne Ne Ne Ne

KRET-P.8 KRET-P.9 KRET-P.10	Ne Ne Ne
F dalis. Pagal priemonę remiamų projektų pobūdis:	
Remiami pelno projektai	Taip
Remiami projektai, susiję su žinių perdavimu, įskaitant konsultacijas, mokymą ir keitimąsi žiniomis apie tvarią, ekonominę, socialinę, aplinką ir klimatą tausojančią veiklą (aktualu rodikliui L801)	Ne
Remiami projektai, susiję su gamintojų organizacijomis, vietinėmis rinkomis, trumpomis tiekimo grandinėmis ir kokybės schemomis, įskaitant paramą investicijoms, rinkodaros veiklą ir kt. (aktualu rodikliui L802)	Ne
Remiami projektai, susiję su atsinaujinančios energijos gamybos pajėgumais, įskaitant biologinę (aktualu rodikliui L803)	Taip
Remiami projektai, prisidedantys prie aplinkos tvarumo, klimato kaitos švelninimo bei prisitaikymo prie jos tikslų įgyvendinimo kaimo vietovėse (aktualu rodikliui L804)	Taip
Remiami projektai, kurie kuria darbo vietas (aktualu rodikliui L805)	Taip
Remiami kaimo verslų, įskaitant bioekonomiką, projektai (aktualu rodikliui L 806)	Taip
Remiami projektai, susiję su sumanių kaimų strategijomis (aktualu rodikliui L807)	Ne
Remiami projektai, gerinantys paslaugų prieinamumą ir infrastruktūrą (aktualu rodikliui L808)	Taip
Remiami socialinės įtraukties projektai (aktualu rodikliui L809)	Ne

10.5. VPS sąsaja su VVG teritorijos strateginiais dokumentais ir Europos Sąjungos Baltijos jūros regiono strategija (ESBJRS)

VPS sąsaja su VVG teritorijos strateginiais dokumentais ir Europos Sąjungos Baltijos jūros regiono strategija (ESBJRS) aprašyta **5 priede**.

10.6. VPS priemonių rezultato rodikliai

VPS priemonių rezultato rodikliai, jų reikšmių pagrindimas ir planuojamų sukurti darbo vietų paskirstymas pagal amžių ir lytį pateikti **4 priede**.

11. Kvietimų teikti paraiškas skelbimo grafikas

VPS priemonės numeris	VPS priemonė	**2024 m.**				**2025 m.**			
		I ketv.	II ketv.	III ketv.	IV ketv.	I ketv.	II ketv.	III ketv.	IV ketv.
1 priemonė	Puoselėti kultūrą, gamtos paveldą, darnų turizmą, rūpintis fizine ir emocine Kretingos rajono gyventojų ir svečių sveikata	0,00	0,00	240 000,00	0,00	0,00	60 000,00	0,00	0,00
2 priemonė	Skatinti integruotą ir įtraukią socialinę, ekonominę ir aplinkosaugos plėtra vietos lygmeniu	0,00	0,00	100 000,00	0,00	0,00	65 691,00	0,00	100 000,00
3 priemonė	Įtrauki ir socialiai atsakinga bendruomenė	0,00	0,00	65 691,00	0,00	0,00	0,00	0,00	65 691,00
4 priemonė	Plėtoti tvarią ir konkurencingą ekonomiką	0,00	0,00	80 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	80 000,00
	Iš viso	**0,00**	**0,00**	**485 691,00**	**0,00**	**0,00**	**125 691,00**	**0,00**	**245 691,00**

VPS priemonės numeris	VPS priemonė	**2026 m.**				**2027 m.**			
		I ketv.	II ketv.	III ketv.	IV ketv.	I ketv.	II ketv.	III ketv.	IV ketv.
1 priemonė	Puoselėti kultūrą, gamtos paveldą, darnų turizmą, rūpintis fizine ir emocine Kretingos rajono gyventojų ir svečių sveikata	0,00	120 000,00	0,00	60 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2 priemonė	Skatinti integruotą ir įtraukią socialinę, ekonominę ir aplinkosaugos plėtra vietos lygmeniu	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
3 priemonė	Įtrauki ir socialiai atsakinga bendruomenė	0,00	65 691,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
4 priemonė	Plėtoti tvarią ir konkurencingą ekonomiką	0,00	40 000,00	0,00	40 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Iš viso	**0,00**	**225 691,00**	**0,00**	**100 000,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**

12. VPS finansinis planas

12.1. VPS išlaidos pagal išlaidų kategorijas ir priemonių rūšis

Išlaidų kategorija	Priemonės kodas (bendras)	Priemonės rūšis	VPS priemonių skaičius	Planuojama paramos suma, Eur	Išlaidų dalis, nuo atitinkamos kategorijos išlaidų, proc.	
Vietos projektų įgyvendinimo išlaidos	LEADER-20VVG-01	Ne žemės ūkio verslo pradžia	0	0,00	0,0	100
Vietos projektų įgyvendinimo išlaidos	LEADER-20VVG-02	Ne žemės ūkio verslo plėtra	0	0,00	0,0	

Vietos projektų įgyvendinimo išlaidos	LEADER-20VVG-03	Ne žemės ūkio verslo kūrimas ir plėtra	1	240 000,00	20,3	
Vietos projektų įgyvendinimo išlaidos	LEADER-20VVG-04	Ūkio subjektų (fizinių ir (arba) juridinių asmenų) bendradarbiavimas	0	0,00	0,0	
Vietos projektų įgyvendinimo išlaidos	LEADER-20VVG-05	Žemės ūkio verslas	0	0,00	0,0	
Vietos projektų įgyvendinimo išlaidos	LEADER-20VVG-06	Socialinis verslas	1	200 000,00	16,9	
Vietos projektų įgyvendinimo išlaidos	LEADER-20VVG-07	Bendruomeninis verslas	0	0,00	0,0	
Vietos projektų įgyvendinimo išlaidos	LEADER-20VVG-08	Viešųjų paslaugų prieinamumo didinimas (ne pelno)	1	480 000,00	40,6	
Vietos projektų įgyvendinimo išlaidos	LEADER-20VVG-09	Veiklos projektai	1	262 764,00	22,2	
Vietos projektų įgyvendinimo išlaidos	LEADER-20VVG-10	Mokymų projektai	0	0,00	0,0	
VPS administravimo išlaidos	LEADER-20VVG-11	Teritorinis VVG bendradarbiavimas	0	0,00	0,0	100
VPS administravimo išlaidos	LEADER-20VVG-12	Tarptautinis VVG bendradarbiavimas	0	0,00	0,0	
VPS administravimo išlaidos	-	VVG veiklos išlaidos	0	295 691,00	100,0	
VPS administravimo išlaidos	-	VVG teritorijos gyventojų aktyvumo skatinimo išlaidos	0		0,0	
Vietos projektų įgyvendinimo išlaidos, iš viso				1 182 764,00	80,0	100
VPS administravimo išlaidos, iš viso				295 691,00	20,0	
Iš viso				**1 478 455,00**	**100**	100

12.2. Metinis VPS išlaidų planas

Išlaidų kategorija	Planuojama išlaidų suma, iš viso, Eur	2024 m.	2025 m.	2026 m.	2027 m.	2028 m.	2029 m.
Planuojama metinė išlaidų suma, Eur							

Vietos projektų įgyvendinimo išlaidos	1 182 764,00	485 691,00	125 691,00	471 382,00	100 000,00	0,00	0,00
VPS administravimo išlaidos (be VVG bendradarbiavimo projektų išlaidų)	295 691,00	121 422,55	31 422,49	117 845,28	24 999,79	0,00	0,00
VVG bendradarbiavimo projektų išlaidos	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Iš viso	**1 478 455,00**	**607 113,55**	**157 113,49**	**589 227,28**	**124 999,79**	**0,00**	**0,00**
Planuojama metinė išlaidų dalis, proc.							
Vietos projektų įgyvendinimo išlaidos	100,00	41,06	10,63	39,85	8,45	0,00	0,00
VPS administravimo išlaidos (be VVG bendradarbiavimo projektų išlaidų)	100,00	41,06	10,63	39,85	8,45		
VVG bendradarbiavimo projektų išlaidos	0,00						
Iš viso	**100,00**	**41,06**	**10,63**	**39,85**	**8,45**	**0,00**	**0,00**

13. ES ir nacionalinių horizontaliųjų principų ir prioritetų įgyvendinimas

1	2
VPS priemonių skaičius, iš viso	5
Subregioninės vietovės principas:	
VPS priemonių, pagal kurias siekiama, kad finansuojami projektai apimtų visas VVG teritorijos seniūnijas, skaičius	0
Partnerystės principas:	
VPS priemonių, pagal kurias finansuojami projektai turi būti PRIVALOMAI vykdomi su partneriais, skaičius	0
VPS priemonių, pagal kurias finansuojami projektai gali būti PASIRINKTINAI vykdomi su partneriais, skaičius	2
Inovacijų principas:	
VPS priemonių, pagal kurias finansuojami projektai turi būti PRIVALOMAI skirti inovacijoms vietos lygiu diegti, skaičius	0
VPS priemonių, pagal kurias finansuojami projektai gali būti PASIRINKTINAI skirti inovacijoms vietos lygiu diegti, skaičius	0
Planuojama paremti projektų, iš viso (rodiklis L700)	29
Planuojama paremti projektų, skirtų inovacijoms vietos lygiu diegti (rodiklis L710)	0
Projektų, skirtų inovacijoms vietos lygiu diegti, dalis, proc.	0
Lyčių lygybė ir nediskriminavimas:	
VPS priemonių, pagal kurias finansuojami projektai, skirti moterų ir vyrų lygių galimybių skatinimui ir nediskriminavimui, skaičius	4
Jaunimas:	
VPS priemonių, pagal kurias finansuojami projektai, skirti jaunimui, skaičius	2

13.1. Subregioninės vietovės principas

Principo laikymasis rengiant VPS:

Vietos plėtros strategijos rengimo procese buvo laikomasi teritorinio principo, užtikrinančio programos įgyvendinimą visoje VVG teritorijoje ir vietos išteklių racionalų naudojimą. Vietovė, su ištekliais ir gyventojų poreikiais, yra pamatinis LEADER programos elementas. VVG inicijavo diskusijas su vietos verslininkais, ūkininkais, kultūros, švietimo ir kitų sričių specialistais, tarėsi su bendruomeninių ir kitų nevyriausybinių organizacijų atstovais.

Siekiant ištirti VVG vietovių gyventojų poreikius ir identifikuoti ilgalaikes vietos plėtros problemas ir išteklius jas spręsti, jų gebėjimus įgyvendinti veiksmus, susijusius su VVG plėtra, remiantis teritoriniu principu organizavome susitikimus, diskusijas su visų kaimo bendruomenių, mokyklų, kultūros centrų, seniūnijų, jaunimo ir kitų organizacijų atstovais, vietos verslo atstovais. Informacinių susitikimų, diskusijų metu buvo atliekama smulkesnių teritorinių vienetų poreikių analizė, taip pat aptariamos projektų idėjos, galinčios integruoti smulkiųjų teritorinių vienetų projektus į bendrąjį rajono vietovių plėtros vaizdinį.

Renginiai, kurių metu buvo identifikuoti VVG gyventojų problemos ir poreikiai vyko dešimt susitikimų su penkiomis skirtingomis grupėmis: Kultūros atstovai; Nevyriausybinės organizacijos; Verslo atstovai; Jaunimo atstovai; Socialinės srities atstovai.

Taigi, teritorinis principas reiškia VPS įgyvendinimą visoje VVG teritorijoje, vietos gyventojų poreikių, išteklių identifikavimą ir puoselėjimą. Specifinių teritorijos poreikių tenkinimas ir teritorijos ypatumų išnaudojimas – pagrindinis teritorinio principo laikymosi požymis ir pridėtinė vertė.

Principo laikymasis įgyvendinant VPS:

Siekiant užtikrinti darnią VVG teritorijos plėtrą bendrais veiksmais vykdomos veiklos savivaldybės gyventojų gyvenimo kokybei gerinti, planuojama bendromis pastangomis siekti strateginių tikslų įgyvendinimo. Vietos gyventojų, nevyriausybinių organizacijų, verslo ir valdžios atstovų bendradarbiavimas ir veikimas kartu užtikrina tolygią, integruotą VVG teritorijos plėtrą. Siekiant tinkamai panaudoti vietos išteklius bei užtikrinti vietos interesų grupių bendradarbiavimą buvo pasirinktos kelios sritys: numatyta skatinti verslumą ir darbo vietų kūrimą, skatinti viešųjų bei socialinių paslaugų plėtrą, tokiu būdu mažinant kaimo gyventojų, ypač jaunų žmonių, išvykimą, gerinti aplinką ir gyvenimo kokybę kaime, skatinti aktyvumą. Numatytos plėtros sritys pareikalaus įvairių interesų grupių bendradarbiavimo, gebėjimo veikti kartu, o tai didins VVG teritorijos gyvybingumą, stiprins vietos gyventojų atsakomybę už ilgalaikę ir nenutrūkstamą teritorijos plėtrą, bendromis žiniomis ir bendru sutarimu bus sukuriamas pagrindas, leidžiantis tos vietovės gyventojams atrasti aplinkos privalumus bei aktyviai plėtoti išteklius. Vietos išteklių tinkamas panaudojimas, apspręstas vietos interesų grupių glaudaus bendradarbiavimo, taps vietovės ekonominio stabilumo ir tolimesnio klestėjimo pagrindu, sukurs didesnę pridėtinę vertę. Visose VVG teritorijos seniūnijose yra įgyvendinti vietos projektai.

13.2. „Iš apačios į viršų“ principas

Principo laikymasis rengiant VPS:

Taikant „iš apačios į viršų“ principą VVG teritorijoje rengiant VPS suteikta galimybė įvairioms vietos organizacijoms ir gyventojams dalyvauti formuojant ir įgyvendinant vietos politiką, inicijuoti permainas VVG teritorijoje ir aktyviai jas įgyvendinti, siekta įtraukti į problemų nustatymo ir sprendimo procesus visus bendruomenės narius, galinčius pasiūlyti įvairių teritorijoje esančių problemų sprendimo būdų. Nevyriausybinės organizacijos, kiti pilietinės visuomenės, verslo ir vietos valdžios atstovai buvo įtraukti į visus vietos plėtros strategijos rengimo etapus:

- tiriant VVG teritorijos socialinę, ekonominę ir aplinkos situacijas ir SSGG. Vietos bendruomenė buvo įtraukta: 1) organizuojant susitikimus (juose vyko įvairiems sektoriams atstovaujančių gyventojų diskusijos apie vietovės dabartinę situaciją, vietovės stiprybes ir silpnybes, pageidaujamus pokyčius iki 2027 m.); 2) pateikiant reikalingus rajono duomenis (pvz., seniūnijos teikė informaciją apie VVG teritorijos gyventojus; savivaldybės administracijos skyrių specialistai teikė duomenis apie švietimo, socialinės srities būklę, ES fondų pritraukimą į teritoriją; savivaldybei pavaldžios įstaigos teikė informaciją apie savo veiklą ir t. t.);
- nustatant VVG teritorijos gyventojų poreikius. Vietos gyventojai buvo kviečiami į viešus susitikimus, kurių metu buvo galimybės išreikšti savo nuomonę dėl VVG gyventojų poreikių. Vietos gyventojai buvo raginami diskutuoti tarpusavyje dėl naujo VPS laikotarpio galimybių, susitarti tarpusavyje dėl pageidaujamų pokyčių ir krypčių naujuoju programos laikotarpiu ir išsakyti savo nuomonę.
- nustatant VPS priemones; planuojant VPS įgyvendinimą; planuojant VPS įgyvendinimo finansinius išteklius. Susitikimų metu vykusios diskusijos su vietos gyventojais apie naujo laikotarpio planus ir galimybes leido susidaryti vaizdą, kokių pokyčių nauju laikotarpiu tikimasi ir kokiais būdais vietos bendruomenė yra pasirengusi įsitraukti į pokyčių kūrimą. Išgryninant prioritetus bei priemones, rengiant finansinį planą bei VPS įgyvendinimo etapus buvo atsižvelgta į vietos bendruomenės prioritetus ir lūkesčius.

Principo laikymasis įgyvendinant VPS:

Iš apačios į viršų“ principo taip pat bus laikomasi ir įgyvendinant vietos plėtros strategiją. Strategijos įgyvendinimo metu bus bendradarbiaujama su skirtingais sektoriais ir visuomeninėmis organizacijomis, bendruomenėmis.

Rengiant kvietimus teikti vietos projektams dokumentaciją apie tai iš anksto bus skelbiama interneto svetainėje *www.kretingosvvg.lt*, VVG nariai skleis informaciją asmeniškai. Projekto dokumentai bus paskelbti jau minėtoje interneto svetainėje, vietos gyventojai bus kviečiami per nustatytą laiką pateikti pastabas ir pasiūlymus.

Kvietimai teikti vietos projektų paraiškas bus skelbiami ne tik VVG interneto svetainėje, bet ir socialiniuose tinklapiuose bei asmeniškai kreipiantis į bendruomenės lyderius, jog šie informaciją apie galimybes pasinaudoti VPS parama paskleistų savo rate.

Vietos gyventojai galės siūlyti vietos projektų atrankos kriterijus, kuriuos apsvarstys VVG valdyba. Atliekant surinktų vietos projektų vertinimą, informacija apie atskirų vertinimo etapų rezultatus bus skelbiama interneto svetainėje *www.kretingosvvg.lt* .

VPS įgyvendinimo rezultatai reguliariai bus pristatomi jau minėtoje VVG interneto svetainėje, vietos spaudoje ir susitikimų su vietos bendruomene metu. Vietos lyderių bus prašoma pagalbos organizuojant susitikimus. Taip pat bus vykdomos gyventojų apklausos, jų metu bus prašoma išsakyti, kiek naudingi VVG teritorijai yra įgyvendinti projektai, ar jų poveikis toks, kokio buvo tikimasi ir pan. Tai padės VVG valdybai įvertinti, ar VPS projektų įgyvendinimas vyksta pagal planą, o gal yra reikalingi pakeitimai.

VVG teritorijos aktyvinimo veiklos bus organizuojamos nuolat tikslinantis, kokios paramos labiausiai reikia potencialiems vietos projektų pareiškėjams. Vietos gyventojai, įstaigos ir organizacijos bus kviečiami išreikšti nuomonę dėl pageidaujamų paramos formų. VVG ketina kviesti daugiau projektinės patirties turinčius gyventojus ir organizacijas prisidėti perteikiant savo patirtį mažiau patyrusiems.

13.3. Partnerystės principas

Principo laikymasis rengiant VPS:

VPS rengimo metu buvo laikomasi partnerystės principo, kuris skatina įvairių sektorių atstovų tarpusavio diskusijų bei nuomonių ir interesų suderinamumo. Taip yra siekiama socialinės sanglaudos bei tvaresnių sprendimų vietos lygiu. Todėl partnerystės principas taikomas visose vietos plėtros procesuose. Visa VVG veiklą grindžiama partneryste tarp viešųjų ir privačiųjų vietos socialinių ir ekonominių interesų grupių, kad nė viena interesų grupė nekontroliuotų sprendimų priėmimo. VPS rengimo metu partnerystė tarp pilietinės, verslo ir vietos valdžios buvo stiprinama šiomis priemonėmis:

VVG valdymo organas suformuotas atsižvelgiant į pilietinės visuomenės, verslo ir vietos valdžios partnerystės stiprinimą. VVG nariai, siekdami stiprinti partnerystės principą, kandidatus į valdymo organą proporcingai siūlė iš visų trijų sektorių. Toks VVG narių siūlymas rodo stiprų partnerystės suvokimą ir siekį ją išlaikyti bei stiprinti.

VVG, vykdydama gyventojų poreikių tyrimą, į susitikimus su vietos bendruomene seniūnijose sėkmingai įtraukė pilietinės visuomenės, verslo ir vietos valdžios atstovus. Skirtingų sektorių atstovai diskusijose išgrynino svarbiausias vietovės problemas bei lūkesčius, taip pat numatė savo indėlį, siekiant gyvenamosios vietovės gėrovės.

Principo laikymasis įgyvendinant VPS:

VVG veikla grindžiama partneryste tarp 3 sektorių – pilietinės visuomenės, verslo ir vietos valdžios, todėl visi su VPS įgyvendinimu susiję sprendimai bus priimami bendru partnerių sutarimu. VVG įstatuose numatyta VVG valdybos narių rotacija (kas 3 metai keičiant ne mažiau kaip trečdalį valdybos narių) taip pat prisidės užtikrinant lanksčią, atvirą ir nediskriminuojančią VVG veiklą.

Įgyvendinant VPS, VVG sieks toliau užtikrinti konstruktyvią pilietinės visuomenės, verslo ir vietos valdžios partnerystę sėkmingos bei tvarios rajono plėtros labui.

VPS įgyvendinimo laikotarpiu VVG valdymo organas išlaikys proporcingą pilietinės visuomenės, verslo ir vietos valdžios atstovavimą.

Įgyvendinant VPS bus organizuojami susitikimai su vietos bendruomenėmis siekiant pristatyti VPS įgyvendinimo eigą, paskatinti vykdyti vietos projektus. Į susitikimus bus kviečiami pilietinės visuomenės, verslo ir vietos valdžios atstovai.

Į VPS įgyvendinimo stebėseną ir kontrolę bus įtraukiami pilietinės visuomenės, verslo ir vietos valdžios atstovai.

Gyventojų aktyvinimo veiklos bus orientuotos į partnerystės stiprinimą, siekiant inicijuoti tęstinius, vienas kitą papildančius projektus. VVG teritorijos parengtoje vietos plėtros strategijoje yra numatytos specialios priemonės, kurios tikslingai skatins įvairių sektorių pareiškėjų bendradarbiavimą ir partnerystę.

13.4. Bendradarbiavimo principas

Principo laikymasis rengiant VPS:

VPS rengimo metu bendradarbiavimo principo buvo laikomasi:

Dalyvaujant VVG tinkle, LEADER renginiuose, kurie susiję su VPS rengimu ir pasirengimu ją įgyvendinti.

Principo laikymasis įgyvendinant VPS:

VPS įgyvendinimo metu bendradarbiavimo principo bus laikomasi:

Dalyvaujant VVG tinkle, nacionaliniuose ir Europos tinkluose, LEADER renginiuose, kurie susiję su VPS rengimu ir pasirengimu ją įgyvendinti.

Bendradarbiaujant su kitomis Lietuvos VVG. Dalyvaus regiono VVG susitikimuose pasitarti dėl neaiškumų, kilusių įgyvendinant VPS.

Įgyvendinant strategiją VVG ketina inicijuoti vietos lygmens bendradarbiavimą (tarp miesto ir kaimo).

Bendradarbiaujant su kitomis užsienio VVG. Palaikysime santykius su esamais partneriais ir ieškosime naujų partnerių bei kitų galimybių įgyvendinti tarptautinių projektų idėjas.

13.5. Inovacijų principas

Principo laikymasis rengiant VPS:

VVG atstovai susitikimuose su vietos gyventojais viešai deklaravo būtinybę diegti kuo daugiau inovatyvių sprendimų.

Ieškant VPS pagrindinių sprendimų buvo akcentuojami visos teritorijos plėtros poreikiai, kuriuos galima spręsti socialinės partnerystės pagrindu. Todėl naujuoju laikotarpiu galimybės spręsti vietos plėtros klausimus yra siejamos ne tiek su atskirų naujų socialinių, ekonominių, aplinkosauginių ar technologinių sprendinių parengimu, kiek su naujomis strateginėmis VPS kryptimis ir valdymo inovacijomis.

VPS rengimo metu buvo aprobuotos naujos VPS strateginės kryptys: vietos bendruomenės įgalinimas veikti tinkluose; bendruomenės įgalinimas kurti ir stiprinti socialinės ekonomikos sektorių, įveiklinant viešuosius pastatus ir vykdant visuomenei naudingą veiklą; novatoriškų verslo projektų įgyvendinimas efektyviai panaudojant vietos išteklius ir didinant jų pridėtinę vertę; jaunimo vaidmens didinimas taikant naujas užimtumo formas.

Principo laikymasis įgyvendinant VPS:

Inovacijų diegimo sprendimai (plačiąja prasme) yra numatyti visose VPS priemonėse. Vietos projektų pareiškėjai bus konsultuojami vietos projektų paraiškų rengimo metu, prireikus bus

organizuojama metodinė pagalba inovacijų diegimo klausimais; vietos projektų įgyvendinimo taisyklėse bus detalizuoti reikalavimai vietos projektams, užtikrinantys novatorišką vietos projektų pobūdį. Vietos projektų atrankos metu taikoma balų sistema leis atrinkti pačius geriausius novatoriškus vietos projektus, kuriems bus skirtas finansavimas iš VPS.

VPS įgyvendinimo viešinimo kampanijos metu novatoriški projektai bus pristatomi kaip pavyzdiniai, prieš kiekvieną kvietimą teikti vietos projektų paraiškas bus papildomai informuojama, kokie yra reikalavimai vietos projektų novatoriškumui.

13.6. Jaunimas

Principo laikymasis rengiant VPS:

VVG veiksmai, susiję su principo laikymusi rengiant VPS:

Jaunimas ir jaunimo atstovai, kaip tikslinė grupė buvo pasitelkti atliekant VVG teritorijos socialinės, ekonominės ir aplinkos situacijos analizę bei SSGG:

- jauni asmenys buvo kviečiami dalyvauti susitikimuose, kurių metu buvo analizuojama dabartinė VVG teritorijos situacija. Buvo surengtos diskusijos su jaunimo atstovais, kurių metu surinkta informacija apie jaunų asmenų situaciją, gyvenamosios vietovės privalumus (stiprybes) ir trūkumus (silpnybes), bei kylančias problemas.
- jau minėtuose susitikimuose jauni asmenys, išsakė savo nuomonę apie jaunimo poreikius. Susitikimai buvo skirti aptarti prioritetinius jaunimo poreikius naujuoju programavimo laikotarpiu. Susitikimų metu buvo užfiksuoti svarbiausi jaunimo žmonių poreikiai – tai jaunimo užimtumo galimybių didinimas (tiek organizuojant veiklas, skirtas jaunimui, tiek gerinant viešąją infrastruktūrą),jaunimo veiklos koordinavimas, jaunimo galimybių įsijungti į ekonominę veiklą (ypač turistų aptarnavimą) sudarymas.
- VVG įtraukė jaunus asmenis iki 29 metų į VVG valdybą.

Principo laikymasis įgyvendinant VPS:

Jauni asmenys bus įtraukti į atskirus VPS administravimo ir įgyvendinimo procesus:

- organizuojant VVG valdymo organo darbą, visu VPS įgyvendinimo laikotarpiu bus laikomasi principo, jog asmenys iki 40 m. amžiaus dalyvautų VVG valdyboje ir du asmenys – iki 29 m. amžiaus.
- kviečiant teikti vietos projektų paraiškas, papildomai bus teikiama informacija, kokios yra galimybės vietos jaunimui, įgyvendinant VPS lėšomis finansuojamus projektus ir atkreipiamas dėmesys, jog projektams, kurių naudos gavėjai arba projektų dalyviai yra 14-29 m. ar 30-40 m. asmenys, bus papildomai skiriami naudos ir kokybės balai;
- bus atrenkami tik patys geriausi vietos projektai, atitinkantys 14-29 m. ir 30-40 m. asmenų poreikius. Vietos projektų paraiškose esant nepakankamai informacijos apie projekto naudą jauniems asmenims, vietos projektų pareiškėjų bus prašoma pateikti papildomą informaciją, kaip vietos projektas pakeis jaunų asmenų situaciją ilgalaikės perspektyvos požiūriu. Bus atsisakoma remti vienkartines akcijas, skirtas 14-29 m. ar 30-40 m. asmenims . Projekto pareiškėjų bus prašoma pagrįsti, jog projektas, kurio tikslinė grupė yra jauni asmenys, priklausantys14-29 m. ar 30-40 m. amžiaus grupei(arba kurį įgyvendinant šie asmenys dalyvauja), teikia ilgalaikę naudą;
- pristatant VPS įgyvendinimo rezultatus bus atrenkami pavyzdiniai, 14-29 m. ar 30-40 m. amžiaus asmenims skirti projektai, kurie bus viešinami kaip gerosios praktikos pavyzdžiai. Vietos projektų pareiškėjai bus raginami atsižvelgti į jaunų asmenų poreikius ir į projekto rengimą įtraukti asmenis, priklausančius 14-29 m. ar 30-40 m. amžiaus grupei;
- vykdant VVG teritorijos gyventojų aktyvumo skatinimo veiklas potencialūs vietos projektų pareiškėjai bus konsultuojami individualiai apie galimybes parengti jaunų asmenų (priklausančių 14-29 m. ar 30-40 m. amžiaus grupei) poreikius atitinkančius projektus. Prireikus bus organizuojamos specialistų konsultacijos. Vietos bendruomenė bus raginama kartu, sutelktai gerinti jaunų asmenų

gyvenimo kokybę, suplanuojant tokias projektų veiklas, kurios būtų priimtinos įvairių amžiaus grupių gyventojams, tačiau būtinai ir jauniems asmenims.

13.7. Lyčių lygybė ir nediskriminavimas

Principo laikymasis rengiant VPS:

Į VPS rengimo procesą buvo raginami įsitraukti visi vietos gyventojai, neišskiriant gyventojų pagal lytį, amžių, įsitikinimus ir pan. Diskusijos bei susitikimais su vietos gyventojais aprėpė vyrus ir moteris, jaunimą ir vyresnio amžiaus gyventojus, taip pat skirtingų profesijų, skirtingo socialinio statuso ir skirtingo dydžio pajamas uždirbančius gyventojus

Principo laikymasis įgyvendinant VPS:

- administracijos darbuotojai bus atrenkami tik pagal jiems taikomus kvalifikacijos reikalavimus. Kliūtimi dirbti VVG administracijoje negalės būti tokie kriterijai kaip tautinė kilmė, religija ar įsitikinimai, negalia, šeimyninė padėtis, lytinė orientacija;
- organizuojant VVG valdybos darbą visu VPS įgyvendinimo laikotarpiu bus išlaikomas kriterijus, jog VVG valdyboje būtų įvairaus amžiaus atstovų. Bus laikomasi principo, jog būti išrinktam VVG valdybos nariu kliūtimi negali būti tautinė kilmė, religija ar įsitikinimai, negalia, šeimyninė padėtis, lytinė orientacija, taip išlaikoma lyčių pusiausvyra;
- kviečiant teikti vietos projektų paraiškas bus taikoma tinkamumo sąlyga pagrįsti, kad vietos projektas prisideda prie moterų ir vyrų lygių galimybių ir nediskriminavimo skatinimo principo įgyvendinimo ir/arba neturės neigiamos įtakos šio principo įgyvendinimui;
- bus tvirtinami tik projektai, atitinkantys reikalavimą nepažeisti moterų ir vyrų lygių galimybių ir nediskriminavimo skatinimo principo;
- pristatant VPS įgyvendinimo rezultatus bus pateikiami gerosios praktikos pavyzdžiai (jau įgyvendinti projektai), kuriais buvo prisidedama prie moterų ir vyrų lygių galimybių ir nediskriminavimo skatinimo principo įgyvendinimo. Potencialiems vietos projektų pareiškėjams bus nuolat primenama apie būtinybę imtis veiksmų, kad būtų prisidedama prie minėto principo įtvirtinimo VVG teritorijoje;
- vykdant VVG teritorijos gyventojų aktyvumo skatinimo veiklas potencialūs vietos projektų pareiškėjai bus individuliai konsultuojami moterų ir vyrų lygių galimybių ir nediskriminavimo skatinimo principo įgyvendinimo klausimais, esant poreikiui potencialiems pareiškėjams bus teikiama kita metodinė pagalba.

14. VPS viešinimo ir VVG teritorijos gyventojų aktyvumo skatinimo veiksmai

14.1. Informacija apie VPS viešinimą ir derinimą su visuomene VPS rengimo metu

VPS rengimo metu gautos pastabų ir veiksmų, kurių buvo imtasi reaguojant į pastabas, suvestinė pateikta **6 priede.**

14.2. VPS viešinimo ir VVG teritorijos gyventojų aktyvumo skatinimo strategija VPS įgyvendinimo metu

Rengiant VPS siekiama pristatyti ir stiprinti „Iš apačios į viršų“ principo įgyvendinimą. Puoselėjant ir populiarinant kuriamus produktus ir paslaugas, siekiama atkreipti dėmesį į rajono vertybių išsaugojimą bei tokiu būdu mažinti socialinę atskirtį rajone. Parengta viešinimo strategija (pateikiama žemiau) skirta viešinti VPS, pasiekti kuo daugiau tikslinės grupės atstovų bei efektyviai informuoti visuomenę kiekviename strategijos įgyvendinimo etape.

VPS viešinimo strategija siekiama didinti VVG bei vietos plėtros strategijos žinomumą, prieinamumą visiems gyventojams. Įgyvendinat viešinimo strategiją vadovausimės šiais žingsniais nustatant:

Viešinimo tikslai:

- ✓ Skatinti rajono gyventojus ir organizacijas kurti ir plėsti verslo iniciatyvas;
- ✓ Didinti užimtumą ir socialinę įtrauktį;
- ✓ Modernizuoti kaimo vietoves;
- ✓ Skatinti tvarią ūkinę veiklą.

Atsižvelgiant į pateiktus viešinimo tikslus, bus kuriama darni vidinė bei išorinė komunikacija.

Viešinimo uždaviniai:

- ✓ Informuoti potencialius pareiškėjus bei naudos gavėjus apie galimybes dalyvauti įgyvendinant VPS;
- ✓ Teikti praktinius patarimus;
- ✓ Vykdyti abipusę komunikaciją su tikslinėmis grupėmis, sukuriant ilgalaikį žinomumo efektą.

Tikslinė grupė:

- ✓ VVG teritorijos gyventojai;
- ✓ VVG teritorijoje veikiančios įmonės, įstaigos ir organizacijos;
- ✓ VVG teritorijos socialiai pažeidžiami asmenys ir (arba) jų grupės;
- ✓ VVG teritorijos poilsiautojai;
- ✓ Vietos ir užsienio turistai;
- ✓ VVG teritorijos darbingi asmenys.

Viešinimo strategijos veiksmų planas:

1) **Viešieji ryšiai.** Nuolat įgyvendinamas komunikacijos užtikrinimas tarp sektoriaus organizacijų ir potencialių pareiškėjų bei naudos gavėjų gyvuose susitikimuose ir ryšio priemonėmis.
2) **Žiniasklaidos programa**. Reguliariai įgyvendinamos programos kurių pagrindinis dėmesys skiriamas tikslinės auditorijos didinimui, informacijos parengimas ir perdavimas žiniasklaidos priemonėms (VVG internetinėje svetainėje, savivaldybės ir jos biudžetinių įstaigų internetinės svetainės, vietinė spauda).
3) **Tiesioginės rinkodaros programa**. Reguliarus informacijos ir kitos medžiagos parengimas, ir išplatinimas tikslinei auditorijai.

Viešinimo kanalai:

- ✓ Visa su VPS rengimu ir įgyvendinimu susijusi informacija bus pateikta svetainėse: www.kretingosvvg.lt, www.kretinga.lt;
- ✓ Žiniasklaidos priemonės – savivaldybės ir jos biudžetinių įstaigų interneto svetainėse, vietinėje spaudoje;
- ✓ Susitikimai su tikslinėmis grupėmis (gyvi ir ryšio priemonėmis);
- ✓ Viešinimo plakatas.

Viešinimo strategija bus naudojama rengiant kvietimus teikti vietos projektų paraiškas, vykdant vietos projektų atranką ir viešinant įgyvendinimo rezultatus.

Potencialiems pareiškėjams bei projektų vykdytojams bus nuolat vykdomos sekančios veiklos:

- Nuolatinis VVG teritorijos gyventojų, organizacijų, verslo subjektų informavimas apie parengtą VPS, jos tikslus bei priemones;
- Nuolatinis VVG teritorijos gyventojų, organizacijų, verslo subjektų konsultavimas projektinių idėjų atitikimo VPS priemonėms klausimais;

- Reguliarūs potencialių vietos projektų vykdytojų mokymai paraiškų pildymo, mokėjimo prašymų ir ataskaitų pildymo ir su jais susijusių papildomų dokumentų rengimo klausimais;
- Reguliariai vykdomos viešųjų ryšių kampanijos, bendravimas su vietos žiniasklaida;
- Organizuojami reguliarūs susitikimai su potencialiais projektų vykdytojais ir VPS įgyvendinimo pristatymai, kurie užtikrins, kad įgyvendinant VPS būtų laikomasi visų LEADER metodo bei horizontaliųjų principų.

Šios VPS įgyvendinimo bei pareiškėjų ir projektų vykdytojų informavimo priemonės pasirinktos atsižvelgiant į 2014-2020 metų vietos plėtros strategiją, kadangi įgyvendinat strategiją šių priemonių įgyvendinimas efektyviausias. Naujuoju laikotarpiu, atsižvelgiant į šiuolaikinę visuomenę bei inovatyvių technologijų panaudojimą, daugiau veiklų bus vykdoma nuotoliniu būdu, konsultuojant, organizuojant susitikimus elektroninėmis ryšio priemonėmis.

15. VPS įgyvendinimo vidaus valdymo, stebėsenos ir vertinimo sistema

15.1. VPS įgyvendinimo vidaus valdymo, stebėsenos ir vertinimo sistemos apibūdinimas

Kretingos rajono kaimo plėtros asociacija sukurta horizontalios ir vertikalios partnerystės principu, vienija pilietinės visuomenės atstovus. VVG valdymo sistema ir organizacinė struktūra vykdoma pagal Kretingos rajono kaimo plėtros asociacija numatytus įstatus, Kretingos rajono kaimo plėtros asociacija administracijos vidaus darbo tvarką, Kretingos rajono kaimo plėtros asociacija valdybos darbo reglamentą. VVG narių skaičius yra kintantis, nes ji yra atvira naujiems nariams – tiek juridiniams, tiek fiziniams, veikiantiems ar gyvenantiems VVG teritorijoje, kas numatyta narystės Kretingos rajono kaimo plėtros asociacija tvarkos apraše. VVG užtikrina lanksčią, atvirą ir nediskriminuojančią (lyties, tautinės kilmės, amžiaus, religijos ar įsitikinimų, negalios, šeimyninės padėties, lytinės orientacijos pagrindu) priėmimo tvarką.

VVG valdymą ir stebėseną reglamentuoja įstatai. Juose apibrėžta kiekvieno valdymo organo funkcijos ir veiklos ribos. Valdyme išskiriamos trys pakopos:

- vietos veiklos grupės narių visuotinis susirinkimas;
- vietos veiklos grupės valdyba;
- vietos veiklos grupės pirmininkas.

Už nediskriminuojančių ir skaidrių VPS vykdymo ir stebėsenos procedūrų įgyvendinimą atsakinga Kretingos rajono kaimo plėtros asociacija. Įgyvendinant VPS bus laikomasi horizontaliųjų principų.

Horizontalieji principai reiškia vertybių ir praktikos rinkinį, kuriame pirmenybė teikiama teisingumui, įtraukčiai ir demokratiniam sprendimų priėmimui. Jie bus naudojami kuriant ir įgyvendinant projektus bei pačia VPS. Vertinant projektus ir atrenkant projektų vykdytojus vadovausimės šiais principais:

- **lygybė:** į VPS valdymo ir stebėsenos procedūras įtrauksime visų lyčių atstovus ir sieksime pašalinti disbalansą bei diskriminaciją. Taip pat sudarysime sąlygas visiems teikti vietos projektus neatsižvelgiant į projekto vykdytojų ir tikslinės grupės atstovų lytį.
- **įtraukimas:** visiems asmenims sieksime suteikti vienodas galimybes dalyvauti tiek VPS įgyvendinime, tiek stebėsenoje turėti lygias teises ir galimybes užimti darbo vietas, gauti švietimą, naudotis VVG paslaugomis ir kt. Be to, vadovaujantis šiuo principu sieksime skatinti socialinę integraciją ir užkirsti kelią socialinei atskirčiai.
- **dalyvavimas sprendimų priėmime:** teiksime pirmenybę dalyvaujamiesiems sprendimų priėmimo procesams, kai visi turi vienodą žodį priimant sprendimus. Šis principas yra svarbus visuomenės teisingumo ir socialinio teisėtumo aspektas, priimant sprendimus dėl projektų vykdytojų.

- **skaidrumas:** sieksime užtikrinti viešumo, atvirumo ir skaidrumo principą, informuodami visuomenę apie savo veiklą, priimtus sprendimus ir kitus svarbius dalykus.
- **atskaitomybė:** teiksime pirmenybę atskaitomybei už sprendimų priėmimo procesus ir rezultatus ir sieksime užtikrinti, kad sprendimus priimantys asmenys būtų atsakingi už savo veiksmus.
- **savitarpio pagalba:** skatinsime savitarpio pagalbą ir bendradarbiavimo veiksmus, pabrėždami bendruomenės paramos ir solidarumo svarbą. Šis principas yra svarbus, kadangi jis padeda užtikrinti socialinį teisingumą ir lygybę, atsakomybę bei solidarumą veikloje. Taip pat jis labai svarbus siekiant užtikrinti socialinę gerovę ir teisingumą projektų vykdytojams, nes tik įgyvendinant savitarpio pagalbos principą galima pasiekti harmoningą ir solidaria VVG veiklą.

Horizontalieji principai teikia pirmenybę teisingumui, įtraukčiai, demokratiniam sprendimų priėmimui ir kolektyviniams veiksmams, kurie gali duoti teisingesnių ir tvaresnių rezultatų socialiniame, politiniame ir vystymosi VVG veiklos kontekste.

15.2. VPS įgyvendinimo vidaus valdymo, stebėsenos ir vertinimo funkcijos pagal subjektus

15.2.1.	VVG nariai	**VVG nariai** susipažįsta su VVG pirmininko, valdybos ataskaita apie VPS vykdymą; teikia rekomendacijas/siūlymus VVG valdybai dėl VPS vykdymo, renka VVG pirmininką bei valdybos narius.
15.2.2.	VVG kolegialaus valdymo organo nariai	**VVG valdyba** svarsto ir tvirtina VPS vykdymo, priežiūros ir stebėsenos tvarkas bei pakeitimus; priima sprendimą dėl VPS valdymo; svarsto ir tvirtina VPS vykdymo ataskaitas ir pakeitimus
15.2.3.	VPS administravimo vadovas	**VPS administravimo vadovas** teikia pasiūlymus dėl VPS vykdymo ir stebėsenos tvarkų; teikia pasiūlymus VVG valdybai dėl VPS vykdymo ir priežiūros grupės sudarymo (narių ir jų keitimo); koordinuoja ir prižiūri VPS vykdymo ir stebėsenos grupės veiklą, valdybos pritarimu sudaro darbo sutartis, kitas sutartis.
15.2.4.	VPS finansininkas ir (arba) buhalteris	**VVG finansininkas** identifikuoja VPS vykdymo problemas, surenka, išanalizuoja duomenis iš įvairių šaltinių apie VPS vykdymą; saugo su VPS vykdymu ir stebėsena susijusius dokumentus.
15.2.5.	VPS administratorius (-iai)	**VPS administratorius** identifikuoja VPS vykdymo problemas, renka ir sistemina informaciją iš įvairių šaltinių apie VPS vykdymo pažangą; rengia kvietimų medžiagą, ruošia VPS vykdymo ataskaitas; konsultuoja vietos projektų vykdytojus; atlieka vietos projektų vertinimą ir kitas funkcijas, numatytas pareigybės aprašyme.
15.2.6.	VPS viešųjų ryšių specialistas (-ai)	**VPS viešųjų ryšių specialistas** konsultuoja galimus pareiškėjus, inicijuoja susitikimus su vietos gyventojais, skelbia informaciją viešinimo priemonėse, viešina VPS plano pakeitimus (VVG interneto svetainė, spauda ir informaciniai bukletai).

IV dalis: VPS priedai

Priedas	**Priedo pavadinimas**
1 priedas	VVG narių sąrašas
2 priedas	VVG kolegialaus valdymo organo narių sąrašas
3 priedas	VVG administracijos darbuotojų pareigybės ir funkcijos
4 priedas	VPS priemonių rezultato rodikliai ir jų reikšmių pagrindimas
5 priedas	VPS sąsaja su VVG teritorijos strateginiais dokumentais ir Europos Sąjungos Baltijos jūros regiono strategija (ESBJRS)
6 priedas	VPS rengimo metu gautų pastabų suvestinė
7 priedas	Išplėstinis remtinų veiklų sąrašas
8 priedas	Išnašos
9 priedas	Planuojamų paramos sumų VPS priemonėms pagrindimas
10 priedas	Norėdami įvesti tekstą, spustelėkite arba bakstelėkite čia.
11 priedas	Norėdami įvesti tekstą, spustelėkite arba bakstelėkite čia.
12 priedas	Norėdami įvesti tekstą, spustelėkite arba bakstelėkite čia.
13 priedas	Norėdami įvesti tekstą, spustelėkite arba bakstelėkite čia.
14 priedas	Norėdami įvesti tekstą, spustelėkite arba bakstelėkite čia.
15 priedas	Norėdami įvesti tekstą, spustelėkite arba bakstelėkite čia.

1 priedas. VVG narių sąrašas

Eil. Nr.	Organizacijos pavadinimas	Atstovo vardas ir pavardė	Atstovaujamas sektorius	Atstovaujama VVG teritorijos savivaldybė (jei aktualu) ir seniūnija	Papildoma informacija
1	2	3	4	5	6
1.	Baublių bendruomenės centras	Gražina Rimkuvienė	Pilietinės visuomenės sektorius (socialiniai interesai)	Žalgirio sen.	
2.	Budrių kaimo bendruomenė	Rima Stuopelienė	Pilietinės visuomenės sektorius (socialiniai interesai)	Žalgirio sen.	
3.	Darbėnų bendruomenė	Gražina Poškienė	Pilietinės visuomenės sektorius (socialiniai interesai)	Darbėnų sen.	
4.	Dupulčių kaimo bendruomenė „Dupulčiai“	Danutė Maksvytienė	Pilietinės visuomenės sektorius (socialiniai interesai)	Žalgirio sen.	
5.	Erlėnų bendruomenės centras „Erlėnai“	Sima Striukienė	Pilietinės visuomenės sektorius (socialiniai interesai)	Imbarės sen.	
6.	Grūšlaukės kaimo bendruomenė	Leonas Jazbutis	Pilietinės visuomenės sektorius (socialiniai interesai)	Darbėnų sen.	
7.	Asociacija „Imbariečių draugija“	Daiva Stonkuvienė	Pilietinės visuomenės sektorius (socialiniai interesai)	Imbarės sen.	
8.	Jokūbavo kaimo bendruomenės centras	Mantas Keblys	Pilietinės visuomenės sektorius (socialiniai interesai)	Žalgirio sen.	
9.	Juodupėnų bendruomenės centras „Juodupėnai“	Jurgis Stanius	Pilietinės visuomenės sektorius (socialiniai interesai)	Imbarės sen.	

Eil. Nr.	Organizacijos pavadinimas	Atstovo vardas ir pavardė	Atstovaujamas sektorius	Atstovaujama VVG teritorijos savivaldybė (jei aktualu) ir seniūnija	Papildoma informacija
10.	Kalniškių bendruomenės centras ,,Kalniškiai“	Rita Viskontienė	Pilietinės visuomenės sektorius (socialiniai interesai)	Kartenos sen.	
11.	Klibių kaimo bendruomenė	Jurijus Petrovas	Pilietinės visuomenės sektorius (socialiniai interesai)	Kretingos sen.	
12.	Kūlupėnų bendruomenės centras ,,Kūlupėnai“	Jūratė Mačernienė	Pilietinės visuomenės sektorius (socialiniai interesai)	Kūlupėnų sen.	
13.	Kurmaičių bendruomenės centras ,,Kurmaičiai“	Ingrida Rinkevičienė	Pilietinės visuomenės sektorius (socialiniai interesai)	Kretingos sen.	
14.	Laivių bendruomenės centras ,,Laiviai“	Rožė Žvinklienė	Pilietinės visuomenės sektorius (socialiniai interesai)	Imbarės sen.	
15.	Laukžemės kaimo bendruomenė	Aida Mikutienė	Pilietinės visuomenės sektorius (socialiniai interesai)	Darbėnų sen.	
16.	Lazdininkų bendruomenės centras ,,Lazdininkai“	Miroslava Bružienė	Pilietinės visuomenės sektorius (socialiniai interesai)	Darbėnų sen.	
17.	Leliūnų bendruomenės centras ,,Leliūnai“	Ingrida Velykienė	Pilietinės visuomenės sektorius (socialiniai interesai)	Imbarės sen.	
18.	Padvarių kaimo bendruomenės centras ,,Trys tvenkiniai“	Ieva Latakienė	Pilietinės visuomenės sektorius (socialiniai interesai)	Kretingos sen.	
19.	Asociacija ,,Pajūrio bendruomenė“	Gražina Katkuvienė	Pilietinės visuomenės sektorius (socialiniai interesai)	Kretingos sen.	

Eil. Nr.	Organizacijos pavadinimas	Atstovo vardas ir pavardė	Atstovaujamas sektorius	Atstovaujama VVG teritorijos savivaldybė (jei aktualu) ir seniūnija	Papildoma informacija
20.	Raguviškių kaimo bendruomenė	Virginijus Brazauskas	Pilietinės visuomenės sektorius (socialiniai interesai)	Žalgirio sen.	
21.	Senosios Įpilties kaimo bendruomenė	Edvardas Tedevušas Stalmokas	Pilietinės visuomenės sektorius (socialiniai interesai)	Darbėnų sen.	
22.	Salantų miesto bendruomenė	Aurimas Rapalis	Pilietinės visuomenės sektorius (socialiniai interesai)	Salantų miesto sen.	
23.	Vydmantų kaimo bendruomenės centras „Vydmantai“	Simas Končius	Pilietinės visuomenės sektorius (socialiniai interesai)	Vydmantų sen.	
24.	Nausėdų kaimo bendruomenės centras	Justina Gricienė	Pilietinės visuomenės sektorius (socialiniai interesai)	Darbėnų sen.	
25.	Nausėdų kaimo bendruomenė „Darbos vingis“	Irena Gricienė	Pilietinės visuomenės sektorius (socialiniai interesai)	Darbėnų sen.	
26.	Kaimo bendruomenė „Naujoji Šukė“	Romas Jonušas	Pilietinės visuomenės sektorius (socialiniai interesai)	Darbėnų sen.	
27.	Kaimo bendruomenė „Valėniškiai“	Airida Jonkuvienė	Pilietinės visuomenės sektorius (socialiniai interesai)	Žalgirio sen.	
28.	Kretingos rajono Paražės kaimo bendruomenė „Medvalakis“	Jurgita Petkutė-Marcinkienė	Pilietinės visuomenės sektorius (socialiniai interesai)	Vydmantų sen.	
29.	Rubulių kaimo bendruomenė	Zita Abelkienė	Pilietinės visuomenės sektorius (socialiniai interesai)	Žalgirio sen.	

Eil. Nr.	Organizacijos pavadinimas	Atstovo vardas ir pavardė	Atstovaujamas sektorius	Atstovaujama VVG teritorijos savivaldybė (jei aktualu) ir seniūnija	Papildoma informacija
30.	Kartenos bendruomenės centras ,,Kartena“	Marius Meškauskas	Pilietinės visuomenės sektorius (socialiniai interesai)	Kartenos sen.	
31.	Asociacija ,,Tekstilės kelias“	Beatričė Dudėnaitė	Pilietinės visuomenės sektorius (socialiniai interesai)	Darbėnų sen.	
32.	Kretingos rajono savivaldybės administracija	Jolanta Mickevičienė	Viešojo administravimo (valdžios) sektorius	Kretinga	
33.	UAB ,,Rimona“	Rimantas Benetis	Verslo sektorius (privatūs ekonominiai interesai)	Darbėnų sen.	
34.	UAB ,,Reinikė“	Andrius Petkevičius	Verslo sektorius (privatūs ekonominiai interesai)	Žalgirio sen.	
35.	Ūkininkas	Arvydas Stuopelis	Verslo sektorius (privatūs ekonominiai interesai)	Žalgirio sen.	
36.	UAB „Meirėja“	Laura Dambrauskienė	Verslo sektorius (privatūs ekonominiai interesai)	Kūlupėnų sen.	
37.	Ūkininkas	Domantas Žiobakas	Verslo sektorius (privatūs ekonominiai interesai)	Kūlupėnų sen.	

2 priedas. VVG kolegialaus valdymo organo (KVO) narių sąrašas

Eil. Nr.	Organizacijos pavadinimas	Atstovo vardas ir pavardė	Atstovaujamas sektorius	Atstovaujama VVG teritorijos savivaldybė (jei aktualu) ir seniūnija	KVO narys nuo	Papildoma informacija
1	2	3	4	5	6	7
1.	Kretingos rajono savivaldybės administracija	Jolanta Mickevičienė	Viešojo administravimo (valdžios) sektorius		2023-04-12	
2.	Kretingos rajono savivaldybės administracija	Alvydas Poškys	Viešojo administravimo (valdžios) sektorius		2023-04-12	Iki 40 metų
3.	Ūkininkas	Domantas Žiobakas	Verslo sektorius (privatūs ekonominiai interesai)		2023-04-12	Iki 29 metų
4.	UAB Rimona	Rimantas Benetis	Verslo sektorius (privatūs ekonominiai interesai)		2023-04-12	
5.	UAB Meirėja	Laura Dambrauskienė	Verslo sektorius (privatūs ekonominiai interesai)		2023-04-12	Iki 40 metų
6.	Ūkininkas	Arvydas Stuopelis	Verslo sektorius (privatūs ekonominiai interesai)		2023-04-12	
7.	Kūlupėnų bendruomenės centras „Kūlupėnai“	Jūratė Mačernienė	Pilietinės visuomenės sektorius (socialiniai interesai)		2023-04-12	
8.	Laukžemės kaimo bendruomenė	Aida Mikutienė	Pilietinės visuomenės sektorius (socialiniai interesai)		2023-04-12	
9.	Salantų miesto bendruomenė	Aurimas Rapalis	Pilietinės visuomenės sektorius (socialiniai interesai)		2023-04-12	Iki 40 metų

Eil. Nr.	Organizacijos pavadinimas	Atstovo vardas ir pavardė	Atstovaujamas sektorius	Atstovaujama VVG teritorijos savivaldybė (jei aktualu) ir seniūnija	KVO narys nuo	Papildoma informacija
10.	Asociacija ,,Tekstilės kelias“	Beatričė Dudėnaitė	Pilietinės visuomenės sektorius (socialiniai interesai)		2023-04-12	Iki 29 metų
11.	Rubulių kaimo bendruomenė	Zita Abelkienė	Pilietinės visuomenės sektorius (socialiniai interesai)		2023-04-12	

3 priedas. VVG administracijos darbuotojai

Eil. Nr.	Pareigybė	Reikalavimai išsilavinimui ir kvalifikacijai	Funkcijos	Darbuotojo vardas ir pavardė
1	2	3	4	5
1.	VPS administravimo vadovas	Administravimo vadovas turi atitikti šiuos kvalifikacinius reikalavimus: 1. Turėti aukštąjį išsilavinimą arba jam prilygintą išsilavinimą ir ne mažesnę nei 3 m. darbo patirtį projektų valdymo srityje; arba turėti ne mažesnę negu 5 m. darbo patirtį VPS administravimo ir įgyvendinimo srityje. 2. būti susipažinusiam su 2007 – 2013 m. ir 2014-2020 m. Kaimo Plėtros programa (KPP), gerai išmanyti Leader metodo įgyvendinimo tikslus, būti išklausiusiam kvalifikacijos kėlimo kursus apie kaimo plėtros strategijos rengimo ir įgyvendinimo ypatumus; 3. žinoti ir išmanyti Lietuvos Respublikos įstatymų, Vyriausybės nutarimų ir kitų norminių aktų reikalavimus ir nutarimus nukreiptus asociacijos iškeltų tikslų įgyvendinimui; 4. turėti ES bei kitų paramos fondų paraiškų teikimo bei paramos įgyvendinimo patirties; 5. mokėti kaupti, sisteminti, apibendrinti informaciją, gebėti organizuoti komandos darbą, greitai orientuotis situacijoje, mokėti logiškai mąstyti, turėti puikius bendravimo įgūdžius, stiprius analitinius sugebėjimus, mokėti	Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos įstatymais, LR Vyriausybės nutarimais, organizacijos įstatais, valdybos nutarimais, pirmininko įsakymais ir kitais teisės aktais administravimo vadovas vykdo šias funkcijas: 1. koordinuoja, kontroliuoja, vykdo strategijos įgyvendinimą, užtikrina sėkmingą strategijos įgyvendinimą pagal veiklos planą; 2. nuolat seka visus projekto įgyvendinimo aspektus, teikia informaciją valdybai apie numatomas arba esamas problemas ir vėlavimus vietos projektų rengime ir jų įgyvendinime; 3. ruošia konkursinius pasiūlymus; 4. ruošia kontraktus ir sutartis, pasirašo jas su tiekėjais ar klientais bei kontroliuoja šių sutarčių vykdymą ir atsiskaitymą; 5. bendrauja su vietos projektų teikėjais, konsultuoja, informuoja, teikia metodinę pagalbą; 6. kontroliuoja vietos projektų įgyvendinimą; 7. užtikrina terminų laikymąsi strategijos įgyvendinimo laikotarpiu, laiku teikiamų dokumentų ir duomenų teisingumą; 8. kontroliuoja ar laiku pateikti ir tinkamai parengti mokėjimo prašymai Nacionalinei mokėjimo agentūrai prie Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos (toliau- NMA);	Lina Stanienė

Eil. Nr.	Pareigybė	Reikalavimai išsilavinimui ir kvalifikacijai	Funkcijos	Darbuotojo vardas ir pavardė
1	2	3	4	5
		reprezentuoti organizaciją, būti patikimas, būti lojalus organizacijai. 6. išmanyti dokumentų rengimo, tvarkymo, apskaitos reikalavimus, kalbos kultūros normas; 7. gebėti rengti paraiškas paramai gauti, apskaičiuoti paraiškos biudžetus, gebėti rengti mokėjimo prašymus, ataskaitas, žinoti sutarčių sudarymo tvarką; 8. mokėti dirbti kompiuteriu (Word, Excel, Power Point), naudotis interneto naršykle, el. paštu, biuro įranga (faksu, kopijavimo aparatu, skaneriu). 9. turėti vairuotojo pažymėjimą ir ne mažiau 2 metų lengvojo automobilio vairavimo praktikos	9. užtikrina tinkamą strategijos įgyvendinimo mokėjimo prašymų ir ataskaitų parengimą NMA; 10. užtikrina tinkamą strategijos įgyvendinimo dokumentų parengimą, registravimą, vykdymą, kontrolę; 11. inicijuoja ir rengia kitus projektus, kurie padės kurti patrauklią aplinką gyventi ir dirbti kaimo vietovėse, didinant gyventojų užimtumą, skatinant bendruomenių verslumą; 12. palaiko glaudžius ryšius su NMA, ŽŪM, VVG tinklu, Kaimo tinklu, rajono savivalda, bendruomenėmis, su įvairiomis organizacijomis, verslininkais, rėmėjais ir kitomis organizacijomis dalinantis informacija, patirtimi sprendžiant strategijos įgyvendinimo klausimus, dalyvauja jų organizuojamuose renginiuose susijusiuose su projektų įgyvendinimu; 13. sprendžia, iškilusius su strategijos įgyvendinimu, juridinius klausimus; 14. kelia kvalifikaciją, gilina žinias, reikalingas tinkamam administravimo vadovo darbui atlikti; 15. formuluoja darbo užduotis ir pavedimus administravimo vadovui atskaitingiems asmenims; 16. ruošia medžiagą Vietos veiklos grupės visuotiniams ir valdybos susirinkimams, vykdo VVG pirmininko įsakymus, valdybos raštiškus pavedimus;	

Eil. Nr.	Pareigybė	Reikalavimai išsilavinimui ir kvalifikacijai	Funkcijos	Darbuotojo vardas ir pavardė
1	2	3	4	5
			17. nagrinėja organizacijų ir kitų asmenų prašymus, pareiškimus, pasiūlymus, skundus ir nustatyta tvarka teikia atsakymus, kiek leidžia jo kompetencija; 18. vykdo Vietos projektų patikras ir rengia ataskaitas apie jų įgyvendinimą; 19. vykdo kitas VVG valdybos suformuluotas užduotis; 20. laikosi darbo tvarkos taisyklių, saugos ir sveikatos, priešgaisrinių saugos norminių aktų reikalavimų bei kirų organizacijos nustatytų taisyklių; 21. kontroliuoja, kaip užtikrinama, kad visuomenė ir projekto dalyviai (projektą vykdantys asmenys, projekto tikslinės grupės, projekto rezultatus naudojantys asmenys) būtų informuoti apie tai, kad vietos projektai finansuojami iš EŽŪFKP ir Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lėšų, vietos projektų tinkamą viešinimą; 22. informuoja visuomenę apie VVG vykdomą veiklą ir VPS įgyvendinimą, iniciatyvas ir jų įtaką gyventojams; 23. dalyvauja VVG teritorijos gyventojų aktyvinimo renginiuose (mokymuose, informaciniuose renginiuose, konferencijose ir kt.); 24. bendrauja su vietos projektų potencialiais pareiškėjais, pilietinės visuomenės, verslo bei vietos valdžios sektorių atstovais, konsultuoja,	

Eil. Nr.	Pareigybė	Reikalavimai išsilavinimui ir kvalifikacijai	Funkcijos	Darbuotojo vardas ir pavardė
1	2	3	4	5
			informuoja, teikia metodinę pagalbą VPS įgyvendinimo klausimais; 25. dalyvauja spaudos konferencijose, viešųjų ryšių kampanijose, VVG veiklos pristatymuose; 26. kontroliuoja ir prižiūri į VVG interneto svetainę įkeliamą informaciją; 27. atsako į suinteresuotiems asmenims rūpimus klausimus apie VVG vykdomą veiklą ir VPS įgyvendinimą; 28. Administravimo vadovas vykdo kitas teisės aktų nustatytas funkcijas, nenuolatinio pobūdžio VVG pirmininko ar valdybos teisėtus nurodymus.	
2.	VPS finansininkas ir (arba) buhalteris	1. Turėti aukštąjį universitetinį arba jam prilygintąjį išsilavinimą. 2. Būti susipažinusiam su Lietuvos Respublikos Konstitucija ir įstatymais, Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimais ir kitų institucijų teisės aktais, reglamentuojančiais nevyriausybinių organizacijų veiklą, sugebėti jais vadovautis. 3. Būti susipažinusiam su Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų, 2014-2020 metų programomis, jų priemonėmis ir taisyklėmis. 4. Būti susipažinusiam su Lietuvos Respublikos Viešųjų pirkimų įstatymu ir taisyklėmis, dokumentų rengimo, tvarkymo ir apskaitos taisyklėmis.	1. Vykdo strategijų įgyvendinimą. 2. Organizuoja finansinę ir buhalterinę apskaitą ir kontroliuoja, kad ataskaitiniai duomenys būtų teisingi ir savalaikiai pateikti finansų bei statistikos organams: 2.1 pildo darbo laiko apskaitos žiniaraščius; 2.2 sudaro darbo užmokesčio žiniaraščius; 2.3 veda ilgalaikio turto apskaitos korteles; 2.4 sudaro balansą; 2.5 sudaro veiklos rezultatų ataskaitą; 2.6 parašo aiškinamąjį raštą prie balanso; 2.7 teikia Valstybinei mokesčių inspekcijai mėnesines pajamų mokesčio deklaracijas, metines išmokų nuo jų išskaičiuoto ir sumokėto pajamų mokesčio deklaracijas; 2.8 teikia žinias statistikos organams; 3. Pildo mokėjimo prašymus. 4. Mokėjimo prašymus pateikia NMA.	Žiba Grišmanauskienė

Eil. Nr.	Pareigybė	Reikalavimai išsilavinimui ir kvalifikacijai	Funkcijos	Darbuotojo vardas ir pavardė
1	2	3	4	5
		5. Mokėti dirbti kompiuteriu (Word, Excel, Power Point), mokėti naudotis interneto naršykle el. paštu, biuro įranga (faksu, kopijavimo aparatu, skaneriu, fotoaparatu). 6. Žinoti buhalterinės apskaitos pagrindus, mokėti naudotis metodine literatūra, nuolat sekti naujausius įsakymus ir Vyriausybės nutarimus, kurie yra reikalingi jo darbe, bendrauti ir bendradarbiauti, dirbti komandoje. 7. Mokėti valdyti, kaupti, analizuoti, apibendrinti informaciją ir rengti vidaus tvarkomuosius, organizacinius, informacinius dokumentus bei išvadas. 8. Turėti patirtį buhalterinėje veikloje. 9. Būti pareigingam, darbščiam, komunikabiliam, sąžiningam ir iniciatyviam.	5. Priima galutines, metines ataskaitas iš vietos projektų. 6. Teikia informacinę, konsultacinę ir metodinę pagalbą bendruomenėms, vietos pareiškėjams, vietos projektų vykdytojams. 7. Priima, tikrina vietos projektų mokėjimo prašymus. 8. Perduoda vietos projektų mokėjimo prašymus Agentūrai. 9. Atlieka vietos projektų patikras. 10. Finansininkas vykdo kitas teisės aktų nustatytas funkcijas, nenuolatinio pobūdžio VVG pirmininko teisėtus nurodymus. 11. Laiku bei teisingai apskaito visas pinigines, materialines vertybes bei pagrindines priemones, fiksuoja buhalterinės apskaitos dokumentuose operacijas, susijusias su lėšų cirkuliacija. 12. Užtikrina finansinių – ūkinių operacijų teisėtumą, tinkamą dokumentų įforminimą. 13. Teisingai ir laiku pristato ataskaitas steigėjui ir kitoms aukštesnėms pagal pavaldumą institucijoms. 14. Užtikrina, kad laiku būtų atsiskaitoma su valstybės, biudžeto ir kitomis valstybinėmis institucijomis. 15. Priima, patikrina dokumentus, priklausančius apmokėti banke. Sudaro metines, ketvirtines, mėnesines apyskaitas, organizuoja metines inventorizacijas.	

Eil. Nr.	Pareigybė	Reikalavimai išsilavinimui ir kvalifikacijai	Funkcijos	Darbuotojo vardas ir pavardė
1	2	3	4	5
			16. Tvarko dokumentus pagal raštvedybos reikalavimus. 17. Užtikrina terminų laikymąsi strategijos įgyvendinimo laikotarpiu. 18. Vykdo VVG valdybos ir pirmininko sprendimus bei įsakymus.	
3.	VPS administratorius	Projekto administratorius turi atitikti šiuos kvalifikacinius reikalavimus: 1. Turėti aukštąjį universitetinį arba jam prilygintąjį išsilavinimą jam prilygintą išsilavinimą ir ne mažesnę nei 3 m. darbo patirtį projektų valdymo srityje; arba turėti ne mažesnę negu 5 m. darbo patirtį VPS administravimo ir įgyvendinimo srityje. 2. išmanyti teisės aktus, mokėti kaupti, sisteminti, apibendrinti informaciją, būti susipažinusiam su Kaimo plėtros 2007 – 2013 m. ir 2014 – 2020 m. programos (KPP) Leader metodu, gebėti savarankiškai organizuoti savo darbą, greitai orientuotis situacijoje, mokėti logiškai mąstyti, turėti puikius bendravimo įgūdžius, mokėti bent vieną užsienio kalbą (privaloma anglų kalba), stiprius analitinius sugebėjimus, žinoti reprezentavimo subtilumus, būti patikimas, gebėti dirbti komandoje, būti lojalus organizacijai.	Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos įstatymais, Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimais, organizacijos įstatais, valdybos nutarimais, pirmininko įsakymais ir kitais teisės aktais projekto administratorius vykdo šias funkcijas: 1. vykdo strategijos įgyvendinimą; 2. parengia įvairių vidaus teisės aktų bei tvarkos dokumentų projektus; 3. parengia kvietimų teikti vietos projektų paraiškas dokumentaciją; 4. registruoja vietos projektų paraiškas, pildo vietos projektų paraiškų registracijos žurnalą; 5. pildo vietos projekto paraiškos administravimo kontrolinius atžymų lapus; 6. atlieka vietos projektų paraiškų vertinimą; 7. rengia medžiagą posėdžiui dėl lėšų vietos projektams įgyvendinti skyrimo: 7.1.rengia medžiagą posėdžiui dėl lėšų vietos projektams įgyvendinti skyrimo: 7.2.parengia projektų paraiškos vertinimo ataskaitas; 7.3.parengia vietos projektų paraiškų vertinimo rezultatų suvestines;	Alma Voveraitienė

Eil. Nr.	Pareigybė	Reikalavimai išsilavinimui ir kvalifikacijai	Funkcijos	Darbuotojo vardas ir pavardė
1	2	3	4	5
		3. išmanyti dokumentų rengimo, tvarkymo, apskaitos reikalavimus, kalbos kultūros normas; 4. mokėti dirbti kompiuteriu (Word, Excel, Power Point), naudotis interneto naršykle, el. paštu, biuro įranga (faksu, kopijavimo aparatu, skaneriu, fotoaparatu). 5. turėti ne mažesnę nei 1 metų projekto administravimo darbo patirtį. 6. turėti vairuotojo pažymėjimą ir ne mažiau 2 metų lengvojo automobilio vairavimo praktikos.	7.4.pildo posėdžių dėl lėšų vietos projektams įgyvendinti skyrimo darbo organizavimo suvestines, 8. parengia posėdžių protokolus; 9. rengia VVG paramos sutarties pakeitimus; 10. teikia informacinę, konsultacinę ir metodinę pagalbą potencialiems vietos projektų pareiškėjams; 11. tvarko VVG gaunamus ir siunčiamus dokumentus pagal raštvedybos reikalavimus; 12. parengia VVG pirmininko įsakymų projektus; 13. parengia medžiagą VVG valdybos posėdžiams; 14. administruoja VVG atliekamus viešuosius pirkimus; 15. Projekto administratorius vykdo kitas teisės aktų nustatytas funkcijas, nenuolatinio pobūdžio administracijos vadovo ar VVG pirmininko teisėtus nurodymus.	
4.	VPS viešųjų ryšių specialistas	-	-	-

4 priedas. VPS priemonių rezultato rodikliai ir jų reikšmių pagrindimas

1. **VPS priemonių rezultato rodikliai (ES bendrieji):**

Rodiklio kodas	Rodiklis	Iš viso	Puoselėti kultūrą, gamtos paveldą, darnų turizmą, rūpintis fizine ir emocine Kretingos rajono gyventojų ir svečių sveikata	Skatinti integruotą ir įtraukią socialinę, ekonominę ir aplinkosaugos plėtra vietos lygmeniu	Įtrauki ir socialiai atsakinga bendruomenė	Plėtoti tvarią ir konkurencingą ekonomiką	Puoselėti tradicijas, sveiką gyvenseną ir tarpusavio ryšius
A	**ES bendrieji rezultato rodikliai:**						
R.3	Žemės ūkio sektoriaus skaitmeninimas. Ūkių, pagal BŽŪP gaunančių paramą skaitmeninėms ūkininkavimo technologijoms plėtoti, skaičius	0	0	0	0	0	0
R.37	Ekonomikos augimas ir darbo vietų kūrimas kaimo vietovėse. BŽŪP projektais remiamas naujų darbo vietų kūrimas	9,00	2,00	1,00	0,00	6,00	0,00
R.39	Kaimo ekonomikos plėtojimas. Kaimo verslo įmonių, įskaitant bioekonomikos įmones, kuriamų naudojantis pagal BŽŪP skiriama parama, skaičius	8	0	2	0	6	0
R.41	Europos kaimo tinklų kūrimas. Kaimo gyventojų, kuriems, naudojantis BŽŪP parama, sudarytos palankesnės sąlygos naudotis paslaugomis ir infrastruktūra, skaičius	4 687	2 930	146	146	1 465	0
R.42	Socialinės įtraukties skatinimas. Asmenų, kuriems taikomi remiami socialinės įtraukties projektai, skaičius	54	0	30	24	0	0

2. **VPS rodikliai (produkto, rezultato) VPS priemonių lygiu:**
   ☒ Netaikoma
   ☐ Taikoma

3. **VPS priemonių rezultato rodiklių reikšmių pagrindimas:**

VPS priemonės numeris	VPS priemonė	Kiekybinis tikslas iki 2029 m.	Kiekybinio tikslo pagrindimas
R.3	Žemės ūkio sektoriaus skaitmeninimas. Ūkių, pagal BŽŪP gaunančių paramą skaitmeninėms ūkininkavimo technologijoms plėtoti, skaičius		
1 priemonė	Puoselėti kultūrą, gamtos paveldą, darnų turizmą, rūpintis fizine ir emocine Kretingos rajono gyventojų ir svečių sveikata	0	
2 priemonė	Skatinti integruotą ir įtraukią socialinę, ekonominę ir aplinkosaugos plėtra vietos lygmeniu	0	
3 priemonė	Įtrauki ir socialiai atsakinga bendruomenė	0	
4 priemonė	Plėtoti tvarią ir konkurencingą ekonomiką	0	
R.37	Ekonomikos augimas ir darbo vietų kūrimas kaimo vietovėse. BŽŪP projektais remiamas naujų darbo vietų kūrimas		
1 priemonė	Puoselėti kultūrą, gamtos paveldą, darnų turizmą, rūpintis fizine ir emocine Kretingos rajono gyventojų ir svečių sveikata	2	Pagal priemonę planuojama paremti 8 viešųjų paslaugų plėtros projektus. Vieną projektą įgyvendins vienas juridinis asmuo. DV kūrimas yra privalomas kiekviename projekte, ne mažiau 0,25 DV. DV gali būti sukurta kaip papildoma jau dirbančiam asmeniui ir (arba) naujam darbuotojui.

2 priemonė	Skatinti integruotą ir įtraukią socialinę, ekonominę ir aplinkosaugos plėtra vietos lygmeniu	1	Planuojama paremti 2 socialinio verslo projektai. Projektus įgyvendins du juridiniai asmenys. DV kūrimas yra privalomas, ne mažiau 0,5 DV. DV gali būti sukurta kaip papildoma jau dirbančiam asmeniui ir (arba) naujam darbuotojui.
3 priemonė	Įtrauki ir socialiai atsakinga bendruomenė	0	Netaikoma - veiklų projektai
4 priemonė	Plėtoti tvarią ir konkurencingą ekonomiką	6	Planuojama paremti 6 projektus, 3 projektus verslo pradžiai ir 3 projektus verslo plėtrai. DV kūrimas yra privalomas: verslo pradžios atveju ne mažiau kaip po 1 DV, viso 3 DV, verslo plėtros atveju ne mažiau kaip po 1 DV, viso 2 DV.
R.39	Kaimo ekonomikos plėtojimas. Kaimo verslo įmonių, įskaitant bioekonomikos įmones, kuriamų naudojantis pagal BŽŪP skiriama parama, skaičius		
1 priemonė	Puoselėti kultūrą, gamtos paveldą, darnų turizmą, rūpintis fizine ir emocine Kretingos rajono gyventojų ir svečių sveikata	0	Netaikoma - viešųjų paslaugų prieinamumo didinimo projektai
2 priemonė	Skatinti integruotą ir įtraukią socialinę, ekonominę ir aplinkosaugos plėtra vietos lygmeniu	2	Planuojama paremti 2 socialinio verslo projektai. Projektus įgyvendins du juridiniai asmenys.
3 priemonė	Įtrauki ir socialiai atsakinga bendruomenė	0	Netaikoma - veiklų projektai
4 priemonė	Plėtoti tvarią ir konkurencingą ekonomiką	6	Pagal priemonę planuojama paremti 6 projektus, 3 projektus verslo pradžiai ir 3 projektus verslo plėtrai. Skaičiuojami unikalūs privatūs juridiniai ir (arba) fiziniai asmenys gavę paramą verslo pradžiai ar plėtrai.
R.41	Europos kaimo tinklų kūrimas. Kaimo gyventojų, kuriems, naudojantis BŽŪP parama, sudarytos palankesnės sąlygos naudotis paslaugomis ir infrastruktūra, skaičius		

1 priemonė	Puoselėti kultūrą, gamtos paveldą, darnų turizmą, rūpintis fizine ir emocine Kretingos rajono gyventojų ir svečių sveikata	2930	Pagal priemonę planuojama paremti 8 viešųjų paslaugų plėtros projektus. Vieną projektą įgyvendins vienas juridinis asmuo, tikėtina, kad iš skirtingų seniūnijų. Skaičiuojama, kad potencialiai galintys pasinaudoti viešomis paslaugomis asmenys po vieno projekto įgyvendinimo bus 366 asm.
2 priemonė	Skatinti integruotą ir įtraukią socialinę, ekonominę ir aplinkosaugos plėtra vietos lygmeniu	146	Pagal priemonę planuojama paremti 2 socialinio verslo projektus. Vieną projektą įgyvendins vienas juridinis asmuo. Skaičiuojama, kad potencialiai vieno socialinio verslo klientais arba projekto metu sukurtomis paslaugomis ir (arba) produktais galės pasinaudoti po 73 asm.
3 priemonė	Įtrauki ir socialiai atsakinga bendruomenė	146	Pagal priemonę planuojama paremti 12 veiklos projektus. Vieną projektą įgyvendins vienas juridinis asmuo. skaičiuojama, kad potencialiai vieno projekto veiklų dalyviais ir (arba) naudos gavėjais galėtų būti po 12 asm.
4 priemonė	Plėtoti tvarią ir konkurencingą ekonomiką	1465	Pagal priemonę planuojama paremti 6 VP,3 projektus verslo pradžiai ir 3 projektus verslo plėtrai. Skaičiuojama, kad potencialiai privataus verslo klientais galėtų būti ir projekto metu sukurtomis paslaugomis ir (arba) produktais galėtų naudotis po 244 asm. Viso apie 5 proc . rajono gyventojų.
R.42	Socialinės įtraukties skatinimas. Asmenų, kuriems taikomi remiami socialinės įtraukties projektai, skaičius		
1 priemonė	Puoselėti kultūrą, gamtos paveldą, darnų turizmą, rūpintis fizine ir emocine Kretingos rajono gyventojų ir svečių sveikata	0	

2 priemonė	Skatinti integruotą ir įtraukią socialinę, ekonominę ir aplinkosaugos plėtra vietos lygmeniu	30	Planuojama paremti 2 socialinio verslo projektus. Skaičiuojama, kad potencialiai socialinio verslo klientais arba projekto metu sukurtomis paslaugomis ir (arba) produktais galės pasinaudoti 146 asm., iš jų ne mažiau kaip 20 asm. socialiai pažeidžiami asmenys.
3 priemonė	Įtrauki ir socialiai atsakinga bendruomenė	24	Pagal priemonę planuojama paremti 12 VP. Atrankos kriterijuose planuojama nurodyti, kad ne mažiau kaip 2 asm. visų potencialiai galimų veiklų dalyvių ir (arba) naudos gavėjų iš planuojamų 30 asm. kiekviename VP būtų mažiau galimybių turintys asmenys arba jų grupė.(Viso 146 - 16,44 proc. 24
4 priemonė	Plėtoti tvarią ir konkurencingą ekonomiką	0	

4. **Įgyvendinant VPS planuojamų sukurti darbo vietų paskirstymas pagal amžių ir lytį:**
   ☒ Netaikoma
   ☐ Taikoma

5 priedas. VPS sąsaja su VVG teritorijos strateginiais dokumentais ir Europos Sąjungos Baltijos jūros regiono strategija (ESBJRS)

<table>
<tr><th>Eil. Nr.</th><th>Strateginis dokumentas</th><th colspan="2">VPS sąsajos pagrindimas</th></tr>
<tr><td rowspan="2">1.</td><td rowspan="2">VVG teritorijos savivaldybės plėtros strateginis planas</td><td>Kretingos rajono kaimo plėtros asociacijos vietos plėtros strategija 2023-2028 metams</td><td>Kretingos rajono strateginis plėtros planas 2021- 2030 m.</td></tr>
<tr><td>Priemonės:
1. Puoselėti kultūrą, gamtos paveldą, darnų turizmą, rūpintis fizine ir emocine Kretingos rajono gyventojų ir svečių sveikata;
2. Skatinti integruotą ir įtraukią socialinę, ekonominę ir aplinkosaugos plėtra vietos lygmeniu;
3. Įtrauki ir socialiai atsakinga bendruomenė;
4. Plėtoti tvarią ir konkurencingą ekonomiką;
5. Puoselėti tradicijas, sveiką gyvenseną ir tarpusavio ryšius.</td><td>Kretingos rajono SPP prioritetai, tikslai ir uždaviniai:
I prioritetas. Kretingos rajono konkurencingumo, patrauklumo ir žinomumo didinimas
1.2.Tikslas. Didinti savivaldybės turistinį patrauklumą.
1.3.Didinti Kretingos rajono kuriamos vertės ir vertybių žinomumą
II prioritetas. Tvarus, tolygus ir efektyvus Kretingos rajono vystymas
2.1.Tikslas. Užtikrinti savivaldybės teritorijos tolygų ir tvarų vystymą.
2.2. Tikslas. Puoselėti saugią, sveiką ir išsilavinusią visuomenę.
2.3. Tikslas. Puoselėti atvirą, aktyvią ir veržlią bendruomenę.</td></tr>
<tr><td rowspan="2">2.</td><td rowspan="2">VVG teritorijoje patvirtintas regiono plėtros planas</td><td>Kretingos rajono kaimo plėtros asociacijos vietos plėtros strategija 2023-2028 metams</td><td>2022-2030 Klaipėdos regiono plėtros planas</td></tr>
<tr><td>Priemonės:
1. Puoselėti kultūrą, gamtos paveldą, darnų turizmą, rūpintis fizine ir emocine Kretingos rajono gyventojų ir svečių sveikata;</td><td>Tikslas:
1. Didinti regiono ekonominį ir turistinį patrauklumą.
Uždaviniai:
1.1.Paskatinti aukštesnę pridėtinę vertę</td></tr>
</table>

<table>
<tr><td></td><td></td><td>2. Skatinti integruotą ir įtraukią socialinę, ekonominę ir aplinkosaugos plėtra vietos lygmeniu;
3. Įtrauki ir socialiai atsakinga bendruomenė;
4. Plėtoti tvarią ir konkurencingą ekonomiką;
5. Puoselėti tradicijas, sveiką gyvenseną ir tarpusavio ryšius.</td><td>kuriančių ekonomikos šakų pritraukimą į regioną;
1.2.Paskatinti pridėtinę vertę kuriančių paslaugų plėtrą turizmo sektoriuje;</td></tr>
<tr><td>3.</td><td>Europos Sąjungos Baltijos jūros regiono strategija (ESBJRS)</td><td><table><tr><th>Kretingos rajono kaimo plėtros asociacijos vietos plėtros strategija 2023-2028 metams</th></tr><tr><td>Priemonės:
1. Puoselėti kultūrą, gamtos paveldą, darnų turizmą, rūpintis fizine ir emocine Kretingos rajono gyventojų ir svečių sveikata;
2. Skatinti integruotą ir įtraukią socialinę, ekonominę ir aplinkosaugos plėtra vietos lygmeniu;
3. Įtrauki ir socialiai atsakinga bendruomenė;
4. Plėtoti tvarią ir konkurencingą ekonomiką;
5. Puoselėti tradicijas, sveiką gyvenseną ir tarpusavio ryšius.</td></tr></table></td><td><table><tr><th>Europos Sąjungos Baltijos jūros regiono strategija (ESBJRS)</th></tr><tr><td>Priority: 1 - Innovative societies
Programme objective 1.1. Resilient economies and communities
Programme objective 1.2. Responsive public services

Priority: 3 - Climate-neutral societies
Programme objective 3.1. Circular economy
Programme objective 3.2. Energy transition
Programme objective 3.3. Smart green mobility</td></tr></table></td></tr>
<tr><td>4.</td><td>Viensektorės žuvininkystės VVG VPS (taikoma, kai tokia VPS yra patvirtinta VVG teritorijoje)</td><td colspan="2">Netaikoma</td></tr>
<tr><td>5.</td><td>Interreg VI-A Lithuania-Poland cooperation programme (Programme)</td><td><table><tr><th>Kretingos rajono kaimo plėtros asociacijos vietos plėtros strategija 2023-2028 metams</th></tr><tr><td>Priemonės:
1. Puoselėti kultūrą, gamtos paveldą, darnų turizmą, rūpintis fizine ir emocine Kretingos rajono gyventojų ir svečių sveikata;</td></tr></table></td><td><table><tr><th>Interreg VI-A Lithuania-Poland cooperation programme (Programme)</th></tr><tr><td>Priority: 1 Promoting environmental wellbeing

Specific Objective 1.1: Enhancing protection and preservation of nature, biodiversity and green infrastructure,</td></tr></table></td></tr>
</table>

		2. Skatinti integruotą ir įtraukią socialinę, ekonominę ir aplinkosaugos plėtra vietos lygmeniu; 3. Įtrauki ir socialiai atsakinga bendruomenė; 4. Plėtoti tvarią ir konkurencingą ekonomiką; 5. Puoselėti tradicijas, sveiką gyvenseną ir tarpusavio ryšius.	including in urban areas, and reducing all forms of pollution **Priority: 2** Promoting physical, emotional and cultural wellbeing **Specific Objective 2.1:** Enhancing the role of culture and sustainable tourism in economic development, social inclusion and social innovation **Specific Objective 2.2:** Enhancing the role of culture and sustainable tourism in economic development, social inclusion and social innovation

6 priedas. VPS rengimo metu gautų pastabų suvestinė

Eil. Nr.	Pastabos autorius (vardas, pavardė, organizacija), gavimo būdas (žodžiu, raštu, VPS pristatymo, susitikimo metu ar pan.)	Pastabos gavimo data	Pastaba	VVG atsakymas ir veiksmai reaguojant į pastabą
1	2	3	4	5
1.	UAB „Eurointegracijos projektai“	2022 10 17	Pagal ekspertų pateiktus VVG atstovaujamos teritorijos socialinės, ekonominės bei aplinkos situacijos ir gyventojų poreikių analizę ir duomenų apibendrinimą VPS I dalyje pateikiate statistinių duomenų ir informacijos lyginamąją analizę ir skirtingų rodiklių pokyčio rodiklius 2014-2022 metais, tačiau nėra nurodyta „Status quo“ rodiklis.	Atsižvelgta (pakoreguota)
2.	UAB „Eurointegracijos projektai“	2022 10 17	Pagal ekspertų pateiktus VVG atstovaujamos teritorijos gyventojų poreikių ir VVG atstovaujamos teritorijos stiprybių, silpnybių, galimybių ir grėsmių (SSGG) aprašymus ir apibendrinimus, organizuojant Focus grupes ir tikslinės informacijos analizę p**ateikiate** situacijos analizę labai plačia apimtimi, o SSGG analizėje galima numatyti tik iki 10 teiginių, todėl siūloma SSGG analizės teiginius grupuoti ir sumažinti teiginių skaičių	Atsižvelgta (pakoreguota)
3.	UAB „Eurointegracijos projektai“	2022 10 17	Pagal ekspertų pateiktus VVG atstovaujamos teritorijos plėtros poreikių identifikavimą ir apibendrintą informaciją ir numatytas VPS priemones ir VPS biudžetą **numatote** per didelį poreikių skaičių. Siūlome pateikti ne daugiau 5 VVG teritorijos poreikių, kurie bus įgyvendinti finansuojant 5 VPS priemones	Atsižvelgta (pakoreguota)
4.	UAB „Eurointegracijos projektai“	2023 04 10	Atsižvelgiant į VPS priemonių rūšis, VPS Exel 10 lapo 10.18. punkte nurodytos galimos remti veiklos labiau panašios į tinkamas finansuoti išlaidas arba priemones veikloms įgyvendinti, todėl siūloma VPS priede numatyti	Atsižvelgta (pakoreguota)

Eil. Nr.	Pastabos autorius (vardas, pavardė, organizacija), gavimo būdas (žodžiu, raštu, VPS pristatymo, susitikimo metu ar pan.)	Pastabos gavimo data	Pastaba	VVG atsakymas ir veiksmai reaguojant į pastabą
1	2	3	4	5
			platesnį remtinų veiklų sąrašą. Papildomą sąrašą parengti kaip priedą, kadangi VPS Exel 10 lapo 10.18 punkte galimas simbolių skaičius yra tik 300.	
5.	UAB „Eurointegracijos projektai“	2023 04 10	VPS Exel formos 10 lentelės 10.11 punktą papildyti numatant pagrindines problemas.	Atsižvelgta (pakoreguota)
6.	UAB „Eurointegracijos projektai“	2022 10 17	Pagal ekspertų pateiktus VVG atstovaujamos teritorijos socialinės, ekonominės bei aplinkos situacijos ir gyventojų poreikių analizę ir duomenų apibendrinimą VPS I dalyje pateikiate statistinių duomenų ir informacijos lyginamąją analizę ir skirtingų rodiklių pokyčio rodiklius 2014-2022 metais, tačiau nėra nurodyta „Status quo“ rodiklis.	Atsižvelgta (pakoreguota)
7.				
8.				
9.				

7 priedas. Išplėstinis remtinų veiklų sąrašas

Pagrindiniai pažangaus kaimo vystymo principai:

- **Tikslusis ūkininkavimas (žemdirbystė)**: mažinant sąnaudas, maksimaliai išnaudojant jutiklius ir sprendimų palaikymo sistemas, kartu gerinant maisto tiekimo grandinę, tausojant dirvožemį, apsaugant išteklius ir aplinką.
- **Skaitmeninės ir kitos inovacijoms atviros platformos**, kur siūlomos visos pagrindinės paslaugos, pvz., e. mokymai, e. sveikata (geresnė prieiga prie medicininės priežiūros), e. administravimas, transportavimas, maitinimas, socialinės paslaugos, apeinant oligopolines mažmeninės prekybos struktūras, geresnė produktų kokybė ir didesnis pasirinkimas
- **Dalijimosi ekonomika**: brangiais techniniais sprendimais ir įranga
- **Žiedinė ekonomika,** padedanti mažinti atliekas ir tausoti išteklius
- **Bioištekliais** (atsinaujinančiais) pagrįsta ekonomika, besiremianti moksliniais tyrimais, inovacijomis ir technologijomis
- **Atsinaujinančioji energija** ypač svarbi kaimo vietovėse, kurios pasižymi ne tik erdve, bet ir lengva prieiga prie reikiamų gamtos išteklių (vėjo, saulės, vandens, dirvožemio, medienos, biomasės)
- **Kaimo turizmas**, apimantis ekologinį, sveikatai palankų maistą ir poilsį, rekreacinį turizmą, sudaro galimybes kurti naujas didelės vertės darbo vietas
- **Socialinės inovacijos** kaimo paslaugų ir verslumo srityje
- **Įtraukios socialinės infrastruktūros**, partnerystės organizacinio mechanizmo kūrimas ir diegimas (gyvosios laboratorijos, klasteriai, tinklai).

Eil. Nr.	VPS priemonė	VPS priemonės rūšis	Remtinos veiklos pagal 10.18 VPS EXEL punktą
1	2	3	4
1.	Puoselėti kultūrą, gamtos paveldą, darnų turizmą, rūpintis fizine ir emocine Kretingos rajono gyventojų ir svečių sveikata	Viešųjų paslaugų prieinamumo didinimas (ne pelno)	**Remtinos veiklos:** 1. Viešųjų turizmo paslaugų plėtojimas ir populiarinimas; 2. Lėtojo turizmo modelio (koncepcijos) įgyvendinimas; 3. Aktyvaus turizmo ir poilsio koncepcijos įgyvendinimas; 4. Dviračių ir pėsčiųjų eismui bei kitoms nemotorizuotoms judėjimo formoms ir turizmui skatinti skirtų priemonių įgyvendinimas; 5. Šiuolaikinių, skaitmeninių ir interaktyvių turizmo produktų kūrimas, siekiant įtraukti naujus operatorius ir vietos bendruomenes teikti turizmo, poilsio ir susijusias paslaugas; 6. Kultūros paveldo objektų ir vietovių išsaugojimas ir plėtra, kultūros ir paveldo vaidmens stiprinimas kuriant darbo vietas ir skatinant vietos ekonominę plėtrą; 7. Prieigos prie vertingų gamtos ir poilsio objektų gerinimas, parkų ir draustinių (dviračių, pažintinių ir pėsčiųjų takai), sporto aikštynai, laisvalaikio zonos ir kt.; 8. Ekologinio ir tvaraus turizmo ir poilsio plėtra; 9. Bendrų turizmo ir kultūros maršrutų, produktų ir paslaugų kūrimas;

Eil. Nr.	VPS priemonė	VPS priemonės rūšis	Remtinos veiklos pagal 10.18 VPS EXEL punktą
1	2	3	4
			10. Naujų technologijų diegimas, gamtos išteklių ir kultūros paveldo išsaugojimui, panaudojimui skaitmeninimas, skirtas stebėti lankytojų srautus ir keistis duomenimis tarp partnerių (pvz., skaitmeninis kultūros paveldo vertybių ir kitų objektų išsaugojimas; kultūros institucijų bendradarbiavimas, skaitmeninių edukacinių, švietimo programų diegimas, skaitmeninių technologijų pagalba sukurti virtualūs gidai ir (arba) kitos iniciatyvos ir pan.); 11. Naujų turizmo maršrutų kūrimas ar esamų atnaujinimas ir aktualizavimas; 12. Turizmo ir poilsio sektoriaus atstovų gebėjimų ugdymas, taikant tvaraus ir žiedinio verslo modelių principus, leidžiančius užtikrinti, kad sektorius išliktų konkurencingas, atsparus ir aplinkos, socialiniu ir ekonominiu požiūriu tvarus; 13. Gebėjimų ugdymas ir kiti veiksmai, skirti ekologiškam ir skaitmeniniam perkvalifikavimui ir kvalifikacijos kėlimui, reikalingi siekiant užtikrinti atsparias ir tvarias darbo vietas turizmo sektoriuje; 14. Didinti el. paslaugų teikimo mastą, kokybę ir piliečių naudojimąsi šiomis paslaugomis, ypatingą dėmesį skiriant kaimo vietovėms ir vyresnio amžiaus žmonėms bei bendradarbiavimui tarp sektorių; 15. Gyvenimo kokybės gerinimas, įskaitant taršos mažinimą, saugumą, socialinių, kultūrinių, sveikatinimo ir kt. poreikių geresnį tenkinimą; 16. Lokalių, įvairias paslaugas koncentruojančių centrų kūrimas; 17. Bendruomenės, senjorų, jaunimo centrų ar erdvių kūrimas ir plėtra; 18. Jaunų ir (arba) 55+ specialistų ugdymui reikalingas technologijų, kultūros ir bendradarbiavimo centrų (tinklų) kūrimas; 19. Socialinių paslaugų efektyvumo didinimas ir diversifikavimas taikant įrodymais pagrįstas priemones, naujus požiūrius, priemones, metodus ir kt.; 20. Tinklų kūrimas, mokymai, keitimasis patirtimi, dalijimasis gerąja patirtimi tarp suinteresuotųjų šalių, dalyvaujančių teikiant socialines paslaugas; 21. Skatinti socialinės įtraukties priemones, skirtas kovoti su socialinės atskirties rizika, kylančia dėl su klimatu susijusių iššūkių; 22. Socialinių paslaugų pasiekiamumas, ryšių tarp erdvių, funkcijų ir žmonių veiklų kūrimas; 23. Efektyvus paslaugų pasiekiamumas, socialinės įvairovės ir lygybės didinimas;

Eil. Nr.	VPS priemonė	VPS priemonės rūšis	Remtinos veiklos pagal 10.18 VPS EXEL punktą
1	2	3	4
			24. Investicijos į pažangaus (sumanaus) kaimo kūrimą, klimatą ir ekologiškumą, tvarios infrastruktūros vystymą, technologinius ir skaitmeninius sprendimus.
2.	Skatinti integruotą ir įtraukią socialinę, ekonominę ir aplinkosaugos plėtra vietos lygmeniu	Socialinis verslas	**Remtinos veiklos:** 1. Priemonės, didinančios vietos ekonominį plėtros potencialą ir taip netiesiogiai sprendžiančios socialinės įtraukties, socialinių vietos bendruomenių tvarumo problemas, pvz. propaguojant mažiau žinomas didelio potencialo turizmo vietas, naujoviškos socialinių paslaugų teikimas turizmo ir kultūros srityse, palengvinant prieigą prie kultūros ir turizmo pasiūlymų pritraukiant naujas ir nepalankias auditorijas, skatinant su turizmu susijusį socialinį verslumą, leidžiantį kurti ir subalansuoti socialinę naudą ir ekonomines vertybes; 2. Integruotų paslaugų, apjungiančių socialinius ir (arba), švietimo ir (arba), fizinės ir psichologinės sveikatos elementus, plėtojimas; 3. Socialinių inovacijų įgyvendinimas neformalaus švietimo (ugdymo) ir užimtumo srityse, ypač ikimokyklinio ir pradinio amžiaus vaikams; 4. Sveikatingumo ugdymas ir visuomenės sveikatos paslaugų prieinamumo gerinimas; 5. Veiksmai ir bendradarbiavimas skatinant aktyvų ir sveiką senėjimą (pvz., fizinio aktyvumo veiklos, reguliarūs sveikatos patikrinimai, medicininė pagalba ir kt.); 6. Socialinės infrastruktūros ir paslaugų, skirtų šeimai, vaikui, senjorui ar kitai tikslinei grupei, kūrimas ir (arba) plėtra; 7. Dalinimosi platformų kūrimas ir visuomenės švietimo apie jų naudą skatinimas; 8. Darnaus vartojimo ir antrinio dizaino idėjos plėtojimas, saugesnės ir sveikesnės aplinkos kūrimas; 9. Visuomenės saugumo beglobių ir (arba) su psichikos gyvūnų atžvilgiu užtikrinimas; 10. Visuomenės saugumo užtikrinimas beglobių ir (arba) su psichikos sutrikimų turinčių gyvūnų atžvilgiu; 11. Naminių gyvūnų priežiūros ir sveikatinimo centrų kūrimas; 12. Bendruomeninių prekybos centrų, prekybos vietų kūrimas siekiant sumažinti ekonominius skirtumus tarp miesto ir kaimo; 13. Klimato kaitos švelninimas ir prisitaikymas prie jos;

Eil. Nr.	VPS priemonė	VPS priemonės rūšis	Remtinos veiklos pagal 10.18 VPS EXEL punktą
1	2	3	4
			14. Psichikos sveikatos gerinimas (pvz., jaunimui ir vyresnio amžiaus žmonėms, netektį patyrusiems žmonėms, patyrusiems smurtą šeimoje, vaikų prievartą, priklausomybę, atskirtį dėl gyvenamosios vietovės ir kt.);
3.	Įtrauki ir socialiai atsakinga bendruomenė	Veiklos projektai	**Remtinos veiklos:** 1. Veiklos, susijusios su kūrybinėmis industrijomis, amatais, kultūriniais renginiais, aktyvaus laisvalaikio galimybėmis, edukacine ir interaktyvia veikla, gastronomija ir kt.) ir jų pozicionavimo tam tikroms turistų, lankytojų ir keliautojų grupėms gerinimas, ypač motyvuojantis nakvynes ir grįžtančius turistus, stiprinant vietos ekonomiką ir prisidedant prie turizmo sezoniškumo mažinimo; 2. Tinklų kūrimas, mokymai, keitimasis patirtimi, dalijimasis gerąja patirtimi tarp įvairių sektorių ir organizacijų; 3. Skatinti socialinės įtraukties priemones, skirtas kovoti su socialinės atskirties rizika, kylančia dėl su klimatu susijusių iššūkių (stovyklos, neformalus ugdymas ir pan); 4. Bendrų iniciatyvų ir sąmoningumo didinimo veiklų kūrimas, siekiant palengvinti socialinį ir verslumo vystymąsi; 5. Remti bendrųjų kompetencijų, įskaitant skaitmeninius įgūdžius ir inovacijų valdymą, įgijimą, daugiausia dėmesio skiriant teritorinių ir socialinių skirtumų mažinimui; 6. Jaunų ir (arba) 55+ specialistų ugdymui reikalingas technologijų, kultūros ir bendradarbiavimo tinklų kūrimas ir neformalus ugdymas; 7. Sveikatingumo ir visuomenės supratimo apie sveiką gyvenseną ugdymas; 8. Visuomenės edukavimas apie gamtinės aplinkos ir jos išsaugojimo svarbą; 9. Socialinių ryšių tarp žmonių ir organizacijų kūrimas; 10. Visuomenės įgalinimas kuriant ir dalyvaujant regionų kultūros raidoje; 11. Sociokultūrinės aplinkos gerinimas; 12. Didinti įvairaus amžiaus grupių gyventojų motyvaciją įsitraukti į bendruomenės kultūrinį gyvenimą, saugoti tradicijas bei papročius; 13. Sporto ir sveikos gyvensenos propagavimo iniciatyvų, programų kūrimas ir galimų sprendimų išbandymas vietos lygmeniu.

Eil. Nr.	VPS priemonė	VPS priemonės rūšis	Remtinos veiklos pagal 10.18 VPS EXEL punktą
1	2	3	4
4.	Plėtoti tvarią ir konkurencingą ekonomiką	Ne žemės ūkio verslo kūrimas ir plėtra	**Tinkamumo sąlyga pareiškėjams:** 1. **UAB; MB; ūkininkas,** teikiantis verslo plėtros projektą veiklą vykdo ne mažiau kaip vienerius pilnus ataskaitinius finansinius metus iki paraiškos pateikimo ir turi ne mažiau kaip 1 DV. 2. **UAB; MB; ūkininkas,** teikiantis verslo pradžios projektą veiklą vykdo ne ilgiau nei 6 mėn. iki paraiškos pateikimo. **Remtinos veiklos:** 1. Verslo kuris apima viso ir (arba) dalies žiedinės ekonomikos ciklo įgyvendinimas; 2. Aplinkai draugiško, vietos tradicijomis ir ištekliais grįsto verslo kūrimas ir (arba) plėtra; 3. „Praktinių dirbtuvių“ privataus verslo sektoriuje, kūrimas; 4. Aktyvaus ir (arba) pasyvaus turizmo ir poilsio plėtra Pačiose MVĮ arba joms teikiamų turizmo paslaugų plėtojimas ir populiarinimas; 5. Didinti informacinių ir ryšių technologijų, įskaitant pagalbinę infrastruktūrą ir paslaugas, naudojimą mažosiose ir vidutinėse įmonėse; Ugdyti mažųjų ir vidutinių įmonių darbuotojų skaitmeninius įgūdžius, siekiant padidinti tų įmonių našumą; 6. Skatinti tiesioginį vietinių produktų gamybą ir (arba) pardavimą (ūkiuose, vietinėse parduotuvėse, festivaliuose ir mugėse ir pan.).

8 priedas. Išnašos

1. Savivaldybės žemėlapis. Žiūrėta [2023-02-20]. Prieiga internete: https://www.geoportal.lt/savivaldybes/kretinga

2. Nacionalinė Žemės Tarnyba. Prie Žemės Ūkio Ministerijos. Valstybės Įmonė Valstybės Žemės Fondas. LIETUVOS RESPUBLIKOS ŽEMĖS FONDAS 2022 M. SAUSIO 1D. Žiūrėta [2023-02-20]. Prieiga internete: https://zis.lt/wp-content/uploads/2022/02/Lietuvos_Respublikos_zemes_fondas_20220101.pdf

3. Kretingos r. savivaldybės internetinis puslapis. Žiūrėta [2023-02-20]. Prieiga internete: https://www.kretinga.lt/.

4. Lietuvos statistikos departamento duomenys.

5. Lietuvos statistikos departamentas. Statistinių rodiklių analizė – 2021 m. būstų ir gyventojų surašymo duomenys. Žiūrėta [2023-02-20]. Prieigai internete: https://osp.stat.gov.lt/statistiniu-rodikliu-analize#/

6. Lietuvos Respublikos Žemės Ūkio Informacijos ir Kaimo Verslo Centro Statistika. Prieiga internete: https://www.vic.lt/statistine-informacija/

7. Švietimo Valdymo Informacinė Sistema (ŠVIS). Klasės ir mokiniai rugsėjo 1 d. Žiūrėta [2023-02-20]. Prieigai internete: https://www.svis.smm.lt/

8. 2022 m. Kretingos r. savivaldybės Socialinių Paslaugų Planas. Žiūrėta [2023-02-20].

9. Žemės ūkio naudmenų našumo balas. Žiūrėta [2023-02-20] Prieigai internete: https://www.de2.lt/naudinga-informacija/lentel%C4%97s/660-%C5%BEem%C4%97s-%C5%ABkio-naudmen%C5%B3-na%C5%A1umo-balai

10. Kretingos rajono savivaldybės Strateginis plėtros planas 2021-2030 m.

9 priedas.

10 priedas.

11 priedas.

12 priedas.

13 priedas.

14 priedas.

15 priedas.